

NEFİS TEZKİYESİ

Mütercimın Önsözü

Bismillahirrahmanirrahim

Elhamdülillahi Rabbi'l-âlemin. Ve's-salatu ve's-se-lâmu alâ hayri halkihi Muhammedin ve Ehl-i Beytihi't-teyyibîne't-tâhirin.

Tüm övgüler, Allah'a mahsustur. O'ndan yardım ve af diler, O'na tövbe ederiz. Nefislerimizin kötülüklerin-den, amellerimizin kötü olanından O'na sığınırız. Allah, her kimi doğru yola erdirmişse, artık onu saptıracak bir güç yoktur. Her kimi de saptırmışsa, artık onu doğru yola erdirecek bir güç yoktur.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen efendimiz Hz. Muhammed'e (s.a.a) salât ve selâm olsun. Ayrıca onun hidayet önderleri olan, yaşayışlarıyla doğru yolu gösteren ve izlerinden gidilen, ümmetine Kur'ân ile birlikte emanet bıraktığı İtretine/Ehlibeyt'ine salât ve selâm olsun. O Ehlibeyt ki, Hz. Peygamber (s.a.a) haklarında şöyle buyurmuştur:

Size, Allah'ın kitabı ve benim Ehlibeyt'imden ibaret olan Sekaleyn'i (korunması gereken çok değerli iki emaneti) bırakıyorum. Bu ikisine sarıldığınız sürece asla sapmazsınız. Bu ikilinin "Kevser Havuzu"nda bana kavuşuncaya dek birbirinden ayrılmayacaklarını Rabbim bana bildirdi. Yüce Allah da şöyle buyuruyor:

Mümin erkek ve mümin kadınlar, birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar. Namaz kılarlar, zekât verirler. Allah'a ve Resulü'ne itaat ederler. İşte Allah şüphesiz azizdir, hakîmdir.[1]

Erkek-kadın münafıklar hep birdirler. Kötülüğü teşvik eder, iyiliğe engel olurlar. [2]

[1]- Tevbe, 71

[2]- Tevbe, 67

Çekicilik ve İtciliği İle İmam Humeyni (r.a)

İmam Humeyni'nin yüce şahsiyeti, normal bir insanın tüm yönüyle derin ve geniş bir şekilde izah edebilmesinden çok daha yüce ve çok daha geniştir. Onun içindir ki ben, İmam'ın çok yönlü şahsiyetinin ele alın-masının ciltler dolusu kitaba ihtiyaç duyulması ve hem de şahsımın böyle üstün bir şahsiyetin tüm yönlerini idrakten aciz olduğum için, sadece bir iki yönünü hasbelkader özetlemeye çalışacağım.

O büyük zatın şahsiyetinin önemli yönlerinden birisi, genel anlamda dünya, özel anlamda da İslâm âlemi üzerinde müspet veya menfi bırakmış olduğu izlenimlerdir.

Başka bir ifadeyle; İmam'ın şahsiyeti, dünya insanların ve İslâm âleminin üzerinde hem müspet, hem de menfi yönden büyük yansımalara neden olmuştur.

Bilindiği gibi dünya, birçok liderin gelip geçişine şahit olmuştur. Liderlerin liderlik sahaları değişik olduğu gibi, tesir alanları da değişik biçimde tezahür etmiştir. Keza insanların ruhlarında bıraktığı liderlik izleri de şahsiyetlerine göre farklılık arz etmiştir. Şahsiyetleri küçük ve dar olan liderler, dar bir sahada ve dar bir za-man içerisinde lideri olduğu insanların gönüllerini ken-disi ile meşgul etmiştir. Fakat büyük ve yüce şahsiyet sahibi liderler hem geniş bir sahada, hem de kalabalık halk kitleleri üzerinde, müspet veya menfi yönden; hem derin izler bırakmış, hem de uzun vadede onların gönül ve fikirlerini fethederek kendisiyle meşgul etmiştir. Kalemler onu yazmış, diller hep onu konuşmuştur.

Tarihin ve insanların dilinde en çok konuşulan şey ve en fazla tartışılan kimse, büyük şahsiyet sahibi olan kimselerdir. İşte insanlık tarihinde var olan o büyük şahsiyet sahibi insanlardan biri de, yirminci asra nasip olmuş ve o tarihe kendi adını yazdırmıştır. Açlık sefaleti içerisinde kalan insanların en fazla ekmek ve suyu konuştukları kadar kendinden bahsettirmiştir. İşte o büyük ve yüce zat, İmam Humeyni'den başkası değildir.

Hz. Peygamber (s.a.a) ve Ehlîbeyt İmamları'ndan (üzerlerine selâm olsun) sonra birçok siyasî ve dinî liderler gelip geçmiştir. İmam Humeyni ile son liderler arasındaki fark, İmam'ın gönülleri meşgul etme ve düşünceleri pekiştirme özelliği gibi, kalpleri aydınlatma, aşk hareketini artırma ve iman gücünü kuvvetleştirme özelliğine de sahip olan bir şahsiyet oluşudur.

Bilim adamları kendi taraftarlarının akıllarını dondururken, inkılâpçı siyasî liderler de mutaassıp ve nasyonalist taraftarlar oluştururlar. Din adına ortaya çıkan liderler ise, taraftarlarını kayıtsız ve şartsız kendilerine bağımlı kılarlar. Oysa İmam Humeyni'nin gösterdiği sıcaklık, duyarlılık ve yumuşaklık, hiçbir lidere nasip olmamıştır. İmam, o gibi liderlerin aksine taraftarlarının kendine değil Allah'a bağımlı, İslâm'a teslim ve i-nanları birbirilerine tutkun olarak yetiştirdi. Onun taraftarları kendi aralarında öylesine merhametli, kâfirlere karşı da öylesine sert ve tavizsiz bir tutum takınıyorlardı ki, görenler adeta parmaklarını ısırarak hayranlıklarını gizleyemiyorlardı. İmam Humeyni kendinde hem ihlâsın gereği olan manevî güzelliği, hem toplum liderliğinin gereği olan mütevazılık ve adaleti, hem de İmamlığın (Velayet-i Fakihliğin) gereği olan aklî, ilmî, ahlakî ve fikhî ilimleri tüm detayları ile kendinde toplayan ender liderlerden biridir.

Evet, ilim adamları öğrenci yetiştirirler; toplum liderleri tutkun taraftarlar, din adamları da bağımlı müritler. Fakat İmam Humeyni'de bu özelliklerin tümü mevcuttu.

Çünkü onun ilham aldığı mektep; fikir ve akıl, inkılâp ve cihat, teslim ve bağımlılık, güzellik ve çekicilik mektebidir. İşte o mektep, Kur'ân mektebidir.

İmam Humeyni başkalarına akıl dersi vermeden önce aklını Kur'ân ile kâmilleştirdi. Çünkü Kur'ân'a danışmayan liderler bir türlü reşit olamadılar. O, başkalarına inkılâp ve cihat fikrî vermeden önce bizzat kendisi inkılâp yapıp cihat etti. Çünkü cihat edip inkılâptan korkanlar başarıya ulaşamazlar.

Yine başkalarına, "Gelin Allah'ın emri karşısında teslim olun." sözünü söylemeden, kendisi Allah'ın e-mirlerine teslim oldu. Çünkü kalben bu sözü söyleyip, amelen teslim olmayanlar hüsrana uğrarlar.

Ve başkalarına, "Birbirinizi sevin." öğüdünü verme-den önce kendisi inanan insanları sevdi. Şayet onları sevmeseydi, o tahammülü çok güç zahmetlere katlana-mayacaktı. Zahmetsiz Allah'ın vaadinin gelmeyeceğini de herkesten çok iyi anlamıştı!...

Diğerlerine adalet dersi vermeden önce kendisi insanlara adaletli davrandı. Böylece inkılâp yapmadan ön-ce, mütevazı hayati ne idiyse, inkılâptan sonra da aynı hayatını devam ettirdi. Ne bir köşk sahibi oldu, ne de sarayına saraylar kattı. Çünkü onun okuduğu mektepte, huzur bulmanın saraylarda yaşamayla değil, gönüllerde taht kurmayla olduğu ve Allah'ın rızasında bulunduğu dersler vardı.

İnkılâptan sonra ne servet istedi, ne de ücret. "Ancak benim ücretim, İslâm'ı ayakta tutmanız ve mazlum mustazaf Müslümanları zulüm boyunduruğundan kurtarmanız olsun." dedi.

İmam Humeyni, ender olan kâmil insanlardan biriydi. Daima muzaffer bir insandı. Bunun sırrı da, onun şahsiyetinde ve özünde gizliydi. Ruhu ile bedeni adeta bütünleşmişti. Her ikisi de Allah için çarpışıyordu. Bir yandan gecenin تنها saatlerinde nefsi ile çarpışırken, diğer taraftan da küfürle, hem de dünya küfrü ile savaşıyordu.

Beşer olarak gözleri bazen uyuyorduysa da, gönlü hep uyanıktı. Uyuyan ve gaflet içerisinde kalan gönülleri o ayıltıyordu hep. Çünkü onun her sözü, gönülleri ihya eden Kur'ân ayetleriydi. Nedense o ağzına alıp o-kuduğu zaman ayetler insanlara bir şeyler veriyordu. Başkalarının okuduğu aynı ayetler hiç de öylesine tesir etmiyordu. Çünkü o, okuduğu ayetlerle ilk önce kendisi amel ediyordu.

İmam Humeyni bir Şah'ı devirdi ve iki süper gücü sarstı. Müslümanlara vermiş olduğu kudret ve takva mesajlarıyla da tüm dünyayı yerinden oynattı. Çünkü o hem müftü, hem hakîm, hem arif, hem lider, hem abid, hem asker, hem hâkim, hem işçi, hem hatip, hem yazar, hem Allah'tan korkan ve hem de kâfirleri korkutandı...

Velhasıl tüm güzellikleri ile kâmil ve örnek bir insandı. Bu vasıfları dolayısıyla idi ki, dünyada bir kısım insanları (insan olanları) hep kendine çekiyordu. Bir kısım insan görünümündeki vahşi (cani) hayvanları ise hep ürkütüyordu. Çünkü hayvan, hayvanlığı münasebetiyle insanlardan hep ürkmüş ve hep kopuk olmuştur.

Böylece İmam Humeyni (r.a) iki yönlü bir insandı. Hem çekicilik yönüne sahipti, hem de iticilik yönüne. İnananları hep kendine çeker, iman etmeyenleri ise hep ürkütürdü.

Yazıklar olsun, ben Müslüman'ım deyip de İ-mam'dan ürken zavallılara!

Şimdi İmam Humeyni'nin çekicilik yönlerinden ba-zılarına değinelim.

1) Zulüm İle Mücadele Etmek

İnsan fitratında ilâhî ve nefsanî olmak üzere çeşitli duygular mevcuttur. Akli başında olan her insan, ister iman etsin, ister etmesin, ilâhî duyguları fitratı gereği sevmiş, nefsanî ve şeytanî duyguların ise kötülüğünü kavramıştır. Böylece herkesin fitratından kaynaklanan "zulüm ile mücadele" duygusu hep sevilmiş ve arzu ediledurmuştur. Toplumlarda en fazla dikkatleri kendine çeken fertlerden biri de, yine zulüm ile savaşıyan fertler olmuştur.

Konuya insanî ve İslâmî açıdan baktığımızda hepimiz biliyoruz ki, İslâm dininin en önemli hususlarından biri, mazlumun yardımcısı, zalimin düşmanı olmak ve Müslümanların (insanların) dertleriyle ilgilenmektir. Zalimin karşısında dikilmeyen, zulme karşı çıkmayan, mazlumlara yardımcı olmayan ve Müslümanların dertleriyle ilgilenmeyen bir kimsenin, İslâm ve insanlık ile bir bağının olmadığı bir gerçektir.

Bilindiği gibi zulüm ve zalimliğin zirveye ulaştığı asrımızda, insanlar ve özellikle de Müslümanlar, zulümden en fazla nasibini alan topluluklardan biri olmuştur. Öyle ki, cahiliyet döneminin tüm vahşeti, yalnızca ismini değiştirerek tüm boyutlarıyla hâkim olmuş, insanlık ve İslâm âlemini cehalet uçurumunun kenarına kadar çekmeyi başarabilmiştir.

Böylece de geriye, İslâm'dan sadece ismi, Kur'ân'-dan sadece resmi, ibadetten ise sadece ezan sesi kalmıştır. Ve yine zulmün adı adalet, zorbalığın adı merhamet, sömürünün adı medeniyet, cehaletin adı çağdaşlık olmuş, ilerilik ile gericilik de yerlerini ve görevlerini değiştirmiştir.

İslâm âlemi ve dünya mustazafları böylesine sefil, zavallı, mazlum ve haklarından mahrum bırakılmış bir vaziyette acı yaşamlarını sürdürürken ve yine hüküm süren müstekbirlerin Ebu Cehilane zorbalıkları altında karamsar bir vaziyette Mekke'nin şirk hâkimiyeti dönemini yaşarken, hiç beklenmedik bir anda Allah'ın yardım eli uzanıverdi. Bu el, avam halkın ve dünya insanların alıştırıldıklarının dışında bir el idi. Ne bir siyasî örgütün başının eliydi, ne de bir güç sembolü olan rütbeli bir askerî komutanın eli. Ne gücünü ilâhlaştıran Karunî bir zenginin eliydi, ne de yarasa ruhlu Batılıların kuklası olan herhangi bir kapı kulunun eli. Çünkü bunlardan hiçbiri Allah'ın eli olamazlar. Bunlar ancak ve ancak şeytanın elleri olan kimselerdi.

Bu el, peygamberleri hatırlatan fakir, görkemsiz, zahit, arif ve Allah'tan başka hiçbir dayanağı olmayan bir el idi. İnananların imdadına yetişen Allah'ın bu eli, Doğu ve Batı mekteplerinde okutulmuş, itaatkâr köle ruhlu biri değildi. Özbeöz İslâm mektebinde hür olarak yetiştirilen, Allah'ın dışında hiçbir şeye, ne bir mala, ne bir makama, ne bir saraya ve ne de bir güce esir olmayan, **Zillet ile yaşamaktansa, izzet ile ölmeyi tercih eden** İmam Hüseyin'in (a.s) izinden giden bir yiğit el idi. O el, **İmam Humeyni** (r.a) idi.

İşte o ilâhî el uzanınca, zulüm ve küfrün yerini adalet ve iman aldı. Ümitsizlikten kuruyan iman çiçekleri yeniden yeşermeye başladı. **"Ve âle'l-İslâmi es-s-elâm"** (İslâm'ın Fatiha'sı okunmalı) diye düşünüp, ümitsizliğini açığa vuran Müslümanlar bu kez, **"Selâm sana ey yüce İslâm! Selâm sana ey yüce İmam!"** diye onu sevinçle karşılamaya koyuldular. Böylece asırlarca küfrün ve nifakın kara bulutları arasında saklanan hak güneşi nihayet doğmuş, varlığını tekrar İslâm âlemine ve dünya insanlarına kanıtlamış oldu.

İmam Humeyni, yılmaz bir mücahit idi. Zulüm ve zalimler ile amansızca bir mücadele sergiledi. 89 yıllık hayatında elde ettiği hâsılat, yüzlerce liderlerin asırlarca süren zahmetleri mukabilinde elde edemedikleri hâsılatın daha fazla oldu ve bunu tek başına başardı. A-sırlara sığacak uğraşığı çeyrek asra sığdırabilirdi. Elde ettiği insanî ve İslâmî başarıları, tarihe altın harflerle yazılacak başarılar oldu.

Liderliği döneminde, insanların ilâh gözüyle baktıkları süper güçlere o, hep küçümseyerek baktı. Onları defalarca rezil edip acizlikler içerisinde bıraktı. O pratikte/amelen, mazlumların süper zalimler karşısında direnebileceklerini hem gösterdi, hem de öğretti.

İran bölgesinde 2500 yıllık zulmün kökünü kazıdığı gibi, nice 2500 yıllar için de insanlık âlemine özgürce yaşama yollarını öğretti. Kahramanlığı, yiğitliği ve izzeti öylesine yüce idi ki, en büyük düşmanları bile onu takdir etti. İmam'ın zulüm ile mücadele uğraşığı, sadece İran hudutları içerisinde kalmadı; diğer İslâmî ve gayr-i İslâmî memleketlere kadar uzanarak cihanşümül oldu. İmam Humeyni, zulmün tek yönüyle değil, her yönüyle savaştı. İlk önce İslâm anayasasını Kur'ân'dan a-larak, dünyaya hâkim olan zalim hukuk çarklarını sarstı. Sonra İslâmî bir toplum oluşturarak, küfür topluluklarını ortadan kaldırdı. Kendisine hücum eden kâfir süper güçlerin karşısında dayanarak zillete boyun eğmeye alışkın kaderci zavallılara cesaret dersi verdi. Dünya zorbaları ve uluslararası Siyonizm'in komplolarını etkisiz hâle getirdi.

Mürtet Selman Rüştî'ye ölüm fermanı vermekle de, bu tutumunu en iyi şekilde kanıtladı. Doğu ve Batı güçlerinin kuklaları olan sözde Müslüman ülkeler, Rüştî'ye mürtet demeye cesaret edemezken o, onun katiline fer-man verdi. Başkalarının ilâh diye tapındıkları Doğu Firavun'una gönderdiği İslâm'a davet mektubu ile de i-man ve cesaretini zirveye ulaştırıp son görevini tamamladı. Böylece de tarih ve İslâm'a karşı sorumluluğunu yerine getirdi.

2- İmam'ın Değişmeyen Güçlü Şahsiyeti

İmam Humeyni'nin (r.a) çekici yönlerinden bir diğeri de değişmeyen şahsiyetiydi. Dünya tarihi, ihlâs sahibi olmayan liderlerin birçoğunun şahsiyetlerindeki değişimlere şahit olmuştur. Nice liderler arzu ettikleri makam veya servete sahip olduktan sonra, önceki hâllerini devam ettirememişlerdir. Böylece taraftarları ve tarih nezdinde melanet ve lânetle anılmaktan kendilerini kurtaramamışlardır.

İnsanlar, özellikle de asrımızın insanları, gücün ve makamın insanları değiştireceğine hep inanıp durmuş veya öyle inandırılmışlardı.

Yine Batı'nın, "Hangi çağdayız, hangi asırdayız?" diye söylemiş olduğu şeytanî fısıldayışlar ile günümüz insanlarından ve hatta zavallı Müslümanlardan(!) birçoğu kendinde bir kısım değişikliklerin kaçınılmaz olduğuna inanmışlardı. Fakat İmam, değişmez (İslâmî) şahsiyeti ile, bu sözlerde Siyonizm'in ve uluslararası zorbalara bir komplosu bulunduğunu ameli ile kanıtladı. Ne

asır İmam'ı değiştirebildi, ne de zorbacı süper güçler. Ne dünya onu değiştirmeyi başardı, ne de dünya şöhretleri.

Aksine İmam çağları değiştirdi. İmam dünyayı değiştirmeyi başardı. İmam, cehalet medeniyetini değiştirdi. İmam makam ve makamperestleri değiştirdi. İmam tarihi değiştirdi.

Bu saydığımız şeylerin değiştirilmesi, üstelik de yal-nız bir adam tarafından değiştirilmesi (peygamberler ha-riç) az görülen şeylerden biridir. Çağ, tarih ve diğerleri önemsiz şahsiyetleri değiştirebilirdi. Ama önemli şahsiyet sahipleri her zaman çağları, tarihleri ve diğer şeyleri değiştiregelmişlerdir.

İmam'ın, yirminci asır insanların kafalarında yarattığı değişikliklerin en önemlilerinden biri de, onların Doğu veya Batı süper güçlerine -hâşâ- kible olarak yönelmelerini değiştirmesidir. Çünkü yirminci asrın insanları öyle inanıyorlardı ki, tüm ülkeler ve toplumlar, Doğu ile Batı süper güçlerinin ellerindedir. Onlar tüm dünya insanların -hâşâ- ilâhlarıdır. Onlar istediklerini yaşatır ve dilediklerini de yok ederler. Böylece yönlerini onlara çevirmekten başka çarelerinin kalmadığına kanaat getirmiş ve onları kendileri için kible seçmişlerdi. Hep onlara bakar, hep onlardan alır ve hep onlar gibi hareket ederlerdi.

İşte bu nedenle de dünya insanları ikiye bölünmüş, bir bölümü Doğu'ya (şehvetlere) yüz çevirmiş, bir bölümü de Batı'ya yönelmişti. Hatta bir ülkede her iki kibleye tâbi olanlar da vardı. Yıllarca hangisine tapalım diye kavgalar edip kanlar akıtmışlardı.

Fakat İmam Humeyni, dünya insanlarına yanıldıklarını, bunların ilâh olamayacaklarını, kiblelik yapamayacaklarını amelen ispat etti. Neticede Müslümanlara, yüce Allah'ın yönü olan Kâbe'ye yönelmelerinin kurtuluş vesilesi olacağını öğretti. Böylece aslından, dininden, özünden kopan Müslümanları bir daha asıl kibleye, öz İslâm'a ve kendi dinine döndürmeyi başardı.

Dünya tarihi, ilâhî rejimleri beşerî rejimlere benzeterek, beşerî rejimlerin doğum ve ölüm günü olduğu gibi İslâm'ın da onlardan bir farkının kalmadığını söylemişti. Dolayısıyla birçok Müslüman'ı aldatmayı da başarmıştı. İmam, İslâm Cumhuriyeti'ni kurmakla, tarihin ve insanların ne kadar yanıldığını, İslâm'ın beşerî rejimlere benzetilemeyeceğini; ne öldüğünü, ne de öleceğini, hatta esaslarının kıyamete kadar hiçbir değişiklik göstermeden devam edeceğini kanıtlamış oldu.

Böylece yalan söyleyen tarihi ve yanılan insanları bir kez daha ayıltmış oldu.

İslâm'ın çağ ve teknolojiyle bağdaşmadığını geveleyen Batı ve onlardan daha alçak olan Batıcılar, Müslüman liderlerini dolaylı şekillerde taviz vermeye ve düşünce şahsiyetlerinde değişiklikler yapmaya zorluyordu. Bir noktada başarılı da olmuşlardı.

Fakat İmam Humeyni değişmez İslâmî şahsiyetiyle ve kurduğu İslâmî anayasa ile bu fikirlerin tümünün önünü aldı. Yarasa ruhlu Batı ve onların kukllarına, İslâm'ın her çağda varlığını koruyabileceğini; ilim, teknoloji ve gelişmelerin tümünü kendinde ihtiva ettiğini gösterdi. Böylece maddî ve manevî sömürücü/emperya-list zalimlerin ellerini, tüm dünya mazlumlarının, özellikle de mustazaf Müslümanların ve mukaddes İslâm dininin yakasından çekip attı. Hakkını aramaktan çekinen Müslümanları, hakkını arayan insanlar hâline getirdi. Mahkûmluğa ve yenilgiye rıza gösteren Müslümana, galip olma ve hükmetme cesaretini verdi. Tağutî rejimlerin boyunduruğuna

koşulmayı kendine âdet hâline getiren Müslümanlara, özgürlüğü tattırdı. Hıristiyan misyonerliğini yapan sözde Müslüman idarecilerin, eğitimleri ile iftihar etme gururuna son verdi. Netice olarak, kişilikleri Siyonistler ve emperyalistler tarafından değiştirilen Müslümanlara tekrar İslâmî bir şahsiyet kazandırdı ve kendi İslâmî şahsiyetinden de bir miskal dahi taviz vermedi.

3- İmam'ın Kahramanlığı

İmam Humeyni'nin çekiciliğinden bir diğeri de, o-nun kahramanlığı (iman gücü) idi. İnsan topluluklarında insanların sevgisini kazanan faktörlerden biri, hiç kuşkusuz yiğitlik ve kahramanlık gücüdür.

Hangi toplumda olursa olsun, güçlü ve yiğit insanlara sempati duyulmakta ve saygı gösterilmektedir. Öyle ki, çoğu toplumlar güçlü insanlarını millî kahraman olarak nitelendirmiş ve onlara karşı her türlü fedakârlıkta bulunmuşlardır.

Hatta biraz daha ileri giderek haklarında şiirler ve destanlar dahi yazmışlar.

İmam Humeyni'deki kahramanlık ise böyle değildir. Ondaki ancak iman ve imandan kaynaklanan cesaret kahramanlığıdır.

Tüm dünya insanların cesaret ve kahramanlığa silâh ve maddiyat gözüyle baktığı dünyamızda, üstün silâh ve para gücü olmayan toplumların süper güçler karşısında cesaretini yitirip, kul gibi el pençe divanda durduklarını kimse inkâr edemez. Bu düşüncüyü kendileri gibi insan olan toplumların kafalarına empoze eden Doğu ve Batı süper çılgınları, **"Ya bize tâbi olursunuz, ya da dünyaya ve hayata veda dersiniz!"** sözü ile kendilerini mazlum insanlara ve özellikle de mustazaf (güçsüz bırakılmış) Müslümanlara karşı ilâhlaştırmış ve adeta kıb-le hâline getirmişlerdi. Müslümanların da diğer mazlum insanlar gibi onlara teslim olmaktan başka bir alternatifleri kalmamıştı.

Böylece İslâm âlemi içerisinde onların bu zorbalıklarına karşı koyabilecek kahraman bir lider kendini ortaya atmaya cesaret edememiş; kısa çaplı girişimlerde bulunanlar olmuşsa da, hâkim olan kukla yöneticiler tarafından derhal bastırılmıştı. Sonuç itibarıyla Müslümanların hak sözü, asırlarca göğüslerine hapsedilmişti.

Kraldan çok kralcılık yapan Batı hayranı sapıklar i-se keferelerden daha çok İslâm'a hakaret etmiş ve Müslümanlara zulümde bulunmuştu. Müslümanların her türlü İslâmî faaliyetleri abluka altına alınmıştı. Cahiliyet müşriklerinin Mekke dönemindeki akıl almaz işkenceleri, yirminci asrın mutasallit müşriklerince savunmasız Müslümanlara uygulanıyordu. İlkel müşrikler, ilkel işkence metotlarıyla Bilal Habeşîleri güneşin yakıcı sıcaklığı altında, sıcak kumlar üzerinde yakarlarken, Mo-dern cahiller de Bilal Habeşî izinde gidenleri özel insan yakma fırınlarında yakıyorlardı. Malzemeleri her ne kadar değişik idiyse de, uyguladıkları metot hep aynıydı. Her iki dönemde de zulmeden, kâfir ve zalim, işkence gören de mümin idi.

İlkel cahiliyet dönemlerinde müşrikler Müslümanların bedenlerini öldürüyor, fakat ruhlarını ve gönüllerini öldüremiyorlardı. Modern cahiliyet (şirk) döneminde ise taktik değişmiş, ama hedef

aynı olmuştu. Bu dönemde insanların gönülleri ve ruhları ölüyor, insanlar gezen ölümler hâline getiriliyorlardı. Kalbini öldürmeyi başaramadıkları kimseleri ise, hapishanelerde ö-lüme terk ediyorlardı. Bu kısa yazımda sıralayamayacağım türden daha nice işkenceler yapılıyor ve insanlar cesaret edip de bu zulme dur diyemiyorlardı.

Fakat herkes artık bir kurtarıcı kahramanın kendilerine gelip, onları Allah'ın inayeti ile kurtarmasını sabırsızlıkla bekliyordu. Aynen Kıptîlerin Hz. Musa'yı (a.s) bekledikleri gibi. İşte öyle bir ortamda bir kahraman çıktı sahneye. Hem de gücünü imanından almış bir kahraman. Bunun topu ve tankı **Tekbir** sesleriydi. Desteği **Allah**, hedefi İslâm ve taraftarları da inananlardı. Bu kahraman bir söz söylüyordu: "**Ne Doğu, Ne Batı, İslâm Cumhuriyeti.**" Bu söz tüm dünya rejimlerinin sütunlarını sarsıyor, ona bağlı olanları korkutuyor, kahramanlarının içerisine ise ürkeklik salıyordu.

Bu kahraman ortaya çıkınca, İslâm sözü her taraftan yükselmeye başladı. Maddeci ve Deccallara göre bu sözü söylemek için çok büyük bir kahraman olmak gerekirdi. Böyle büyük bir kahraman olabilmek için de, en azından Doğu ve Batı süper güçleri kadar güçlü ve zengin olmak şarttı. Yoksa o ilâhlar insanı ezip geçirdi.

Ama gerçek onların hayal ettikleri gibi değildi. O kahraman çok güçlüydü; fakat gücü maddeden kaynaklanmıyordu. Onun gücü, Firavunları, Karunları ve Kis-raları yıkan kahramanların gücünden kaynaklanıyordu. Onun gücü, görünmez güç dedikleri güçtendi. Yani ilâ-hî ve iman gücü. İşte bu imanlı kahraman ortaya çıkınca, insanların kafalarında kendilerini putlaştıran Doğu ve Batı zorbalığını **Allahu Ekber** toplarıyla dövüp tarumar etti. Dünya mazlum milletlerine bunların ilâh olamayacaklarını aynen bir İbrahim (a.s) gibi kanıtladı. Müs-lümanları tekrar Allah'a ve O'nun gönderdiği yola yöneltti. Böylece bu kahramanlığıyla, inananların gönüllerini fethetti.

4- İmam'ın Birleştirici Bir Şahsiyete Sahip Oluşu

İmam Humeyni'nin (r.a) çekici yönlerinden diğer biri de, birleştirici bir şahsiyete sahip oluşudur. Gelip geçen liderlerin birçoğu insanların hatıralarında bir kısım izler bırakmış, iyi-kötü yönleriyle tarih albümünün sayfasından birini süsleyip gitmişlerdir.

Söz konusu liderlerden her biri davalarını, mensubu buldukları toplumun belirli bir sınıfının omuzları üzerine yüklemişlerdir. Kimi memuru arkasına almış, kimi işçiyi, kimi ezenden yana olmuş, kimi ezilenden; kimi soyun ve soyluluğun varlığını savunmuş, kimi de karşı çıkmış; kimi gücünün kaynağını halktan almış, kimi de askerî kadrodan.

İmam Humeyni ise, herhangi bir sınıfa sırtını daya-madan, toplumun tümünü arkasında toplamayı başarmıştır. Hiçbir sınıfa diğer sınıfı hedef olarak göstermemiştir. Hedefi tüm sınıflara göstermeyi becermiştir. Yine hiçbir sınıfın düşmanlığını gönlüne yerleştirmemiş, hepsini de sevmiştir. Hatta en büyük düşmanı olan A-merika halkının dahi mazlum olduğunu söylemiştir. "E-zilen herkesin yanındayız." sözüyle tüm dünya mutsa-zaflarını koruduğunu ilan etmiştir. Onun tek hedefi hak (İslâm), tek düşmanı ise küfür (zalim) olmuştur.

Asırlarca Siyonizm vasıtasıyla bölünen İslâm âleminin içerisindeki "mezhep" oyununu da yine o saptamış ve etkisiz hâle getirmiştir. Böylece İslâm âleminin iki büyük bölümünü teşkil eden Sünnî ve Şiî âlemi arasında sıcak yakınlaşmayı başlatmıştır. Vahdet Haftası'nı ilan ederek, İslâm âleminin yekvücut oluşunu sağlamıştır. İhlâs ve iman sahibi bir lidere de ancak bunlar yakışırdı. Peygamberler ve Ehlibeyt İmamları'ndan (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) sonra, hiçbir lidere nasip olmayan özellikler ilâhî bir lütuf olarak kendisine verilmişti.

"Yirminci asra Humeyni asrı denmelidir." sözünü söyleyenler, çok yerinde bir söz söylemişlerdir. Zira yir-minci asrın medenî rejimleri, insanları hızlı bir şekilde barbarlaştırırken Humeyni, İslâm rejimi ile onları en hızlı şekilde insanlaştırmıştır. Yirminci asrın vahşeti, insanları kendinden koparıp kendine yabancılaştırırken o, insanları kendine çevirip kendini tanıttirmiştir. Yirminci asrın serkeş yönetimi insanı kendi nefsine, şehvetine, iştahına, keyfine ve zevkine taptırırken o, insanları Allah'a tapmaya yöneltmiş, nefsanî duygularının esaret zincirlerini kırdırmıştır. Böylece de inanan insanları tam özgürlüğe kavuşturmuş veya kavuşma yollarını göstermiştir.

İmam Humeyni asırlardan beri gayesinden ve anlamından uzaklaştırılan tevhidin her sahadaki hedefine hayat verdi. İslâm düşmanlarının Müslümanlar arasında asırlardır yaratmış oldukları fitne, fesat ve tefrikanın görünür ve görünmez duvarlarına, hiçbir liderin düşünmeye dahi cesaret edemediği bir şekilde darbeler indirdi. Temelde aynı inancı taşıyan, esasta bir olan, fakat çeşitli oyunlara alet olarak asırlarca birbirini değişik gözlerle gören Sünnî ve Şiî Müslümanları bir araya getirdi. Böylece de İslâm âlemi içerisinde tevhidin en gerçek yüzünü ortaya koydu.

İmam Humeyni'nin her yönünden çekinen beynel-milel zorbalara, onun birleştirici yönünden ve böyle bir şahsiyete sahip bulunuşundan daha çok dehşete düşmüşlerdi. Onun yüce kişiliğinin önüne geçmek için ve onun kutsal gayesini neticesiz bırakmak için de çeşitli desiseler düzenlemişlerdi. Tüm dünya kefereleri bir a-roya gelerek ortaklaşa mücadele vermişlerdir. Tek ses ile konuşmuş, tek kalem ile yazmış ve tek merkezî sistem ile aleyhinde propaganda yapmışlardı.

İmam'ın o evrensel-kutsal- düşüncelerinin önünü almak için, Amerikancı İslâm'ın temsilciliğini yürütenler ile, evrensel küfür düzeni adeta yarışa girmiş ve tüm güçlerini seferber etmişlerdir. Fakat **"Allah'ın nurunu üfleme ile söndüreceklerini zannederken"** kendi oyunları suya düşmüştür. Hak âşıkları, şahadete susayan gerçek müminler, onların bu tuzaklarına asla yakalanmamış, onlar İmam'a saldırdıkça, onun izindeki inananların da o derece ona inancı artmıştı.

Peygamberimizin (s.a.a) gönderilmesiyle birlikte sarsılan Kisra ve Firavun sarayları, İmam'ın rehberlik döneminde de sarsılmıştı. Ama bu seferki saraylar, Firavun ve Kisra'nın uşaklığını yapan, onların vârisleri olan zalim Şah'ın ve zalim krallıkların saraylarıydı. Tabi din düşmanı saray sistemleri de bu sarsıntıdan etkilenmişlerdi. O sarayların sarsıntı sesleriyle gaflet uykusundan uyanan herkes, hangi ırktan, hangi dinden o-lursa olsun, o azamet sahibini tanımış ve onun birleştirici şahsiyeti etrafında toplanıp, **"Allah'ın ipine hep beraber sarılınız, tefrika yaratmayınız."** ahdini bir daha yenilemişti.

5- İmam Humeyni'nin Kişiliği

İmam Humeyni'nin çekici yönlerinden biri de, o-nun kendine has olan kişiliği idi. Yüce Allah'ın insanlık âlemine yer yer bahşetmiş olduğu ender nimetlerden biri, hiç kuşkusuz üstün insanlık vasıflarıyla donatılmış şahsiyet sahibi insanlardır. İşte bu meziyete sahip olan ilâhî şahıslardan biri de İmam Humeyni'dir.

Kimi insanların bu izahlarımız ile İmam Humeyni'-yi abarttığımızı düşünmeleri mümkündür. Biz onu olağanüstü bir insan olarak tanıtmaya yeltenmiyoruz. Sadece onun İslâm mektebinin yetiştirdiği üstün ve kâmil öğrencilerden birisi olduğunu vurgulamak istiyoruz. Bu üstünlüğün de İslâm'dan kaynaklandığını ve İslâm mektebinin nasıl elemanlar, nasıl liderler, nasıl şahsiyetler yetiştirdiğini vurgulayarak İslâm ile övünmek istiyoruz.

Yine bizler bu sözleri söylemekle onu, hataları olabilecek bir kul olarak tanıtmaktan öteye gitmiyoruz.

İmam Humeyni, kişiliğini ibadet ve maneviyat esasları üzerine tesis etmişti. Öyle ki, ona abid gözüyle bakanlar, zahit gözüyle bakanlar, sofî gözüyle bakanlar aradıkları her şeyi onda bulmuşlardı.

Ancak İmam'ın ibadet anlayışı, hiç de avam milletin çoğunun sahip olduğu anlayış gibi değildi. Zira avam halkın çoğunun nazarında, çok ibadet eden, çok zik-reden, çok inzivaya çekilen, az konuşan, yalnız kendisiyle ilgilenen, gazetelere asla bakmayan, radyo ve benzeri araçları asla dinlemeyen, dünya ve siyasî meseleler ile asla alakadar olmayan kimseler, hayli kutsal ve zahit olarak bilinmektedir. İşte ibadet hakkında yanlış bir ka-naate sahip bulunun bu gibi avam insanlar, yer yer İmam'ın karşısına dikilmiş ve hâlâ da dikilmektedirler.

İslâmî Anlayışta İbadet

Günümüzde insanlar (inananlar), iki şekilde ibadet etmektedirler:

1- Egoistçe, (nefsini beğenme tarzında) yapılan ibadet.

2- İbadeti (Allah'a tapmayı) merkez olarak kabullenme tarzında yapılan ibadet.

Birinci tarzda ibadet eden kimselerde, kendilerini beğenme duygusu öylesine gelişkin bir hâle gelmiştir ki, bunlar kendi nefislerinden başka hiçbir şeyi ibadete lâyık bulmamakta ve pervane misali kendi nefisleri etrafında dönüp durmaktadırlar. İbadette Allah'a tapmayı kendine merkez etmeyen bir insanın kendisini Allah'a yakınlaştırması elbette ki mümkün değildir. Nitekim Kur'ân-ı Kerim şöyle buyuruyor:

Yazıklar olsun o namazı kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiyete almazlar! Onlar gösteriş yapanlardır. [1]

İkinci grup ibadet edenlere gelince; bu grup insanlar için ibadetin mihveri (merkezi) Allah'tır.

Yüreklerinde yükselen ses ise şudur:

Ya Rabbi! Benden kaynaklanan bir güç yok. Yarar ve zarar, ölüm, yaşam ve yeniden diriliş senin iradenledir ve ben senin kulunum.

İşte insan eğer bu şekilde bir arınmışlığa ulaşır ve her an kendisini Allah'ın huzurunda hissederse, her za-man için O'nu (Allah'ı) önünde bulunacaktır. Kur'ân'ın ifadesiyle: "**Nereye dönerseniz, Allah'ın yönü orasıdır.**"

İşte böyle bir insan gazete okursa, Allah'ın yönünü bulur. Radyo dinlerse, Allah'ın yönünü bulur. Konuşursa, Allah'ın yönüne göre konuşur. Baktığında, Alla-h'ın yönüne göre bakar:

Her zaman namazda olanlara ne mutlu! Allah onların hidayetini garantilemiştir.

Hiç şüphesiz bu, Allah'a karşı gelmekten sakınanlara yol gösteren kitaptır. Şeytanın hiçbir hile ve desisesi onlara etki etmez.

İşte İmam Humeyni de ibadetini avam sınıfın anladığı tarzda değil, hakiki mümin sınıfın ve İslâmî ibadet anlayışı çerçevesi içerisinde yapmış, böylece her türlü ibadetinde yüce Allah'ı kendine merkez alarak örnek kişiliğini bu minval üzerine tesis etmiş ve bu nedenle de gerçek müminler üzerinde cazibiyet/çekicilik sağlamıştır.

[1]- Mâûn Suresi, 4-6

İmam Humeyni'nin İticiliği

İmam Humeyni'nin çekicilik yönlerinden bazılarını arz ettikten sonra, şimdi de o yüce insanın heybet dolu iticilik yönlerinden bazılarını arz etmeye çalışacağım. Başka bir ifadeyle, İmam Humeyni iki yönlü şahsiyet sahibi bir insandı. Hem çekicilik şahsiyetine sahipti, hem de iticilik. Çekicilik şahsiyetlerinden bazılarını arz ederken, kimleri kendine çektiğini de o konu içerisinde vurgulamış olduk.

Şimdi iticilik şahsiyetinin neler olduğunu açıklamak yerine, İmam'dan kimlerin, hangi sınıf insanların ve hangi zihniyete sahip bulunanların çekinip ürktüklerini açıklamaya çalışacağız. İmam Humeyni'den ürken insan sınıflarını birkaç grupta toplayabiliriz:

1- Menfaatçi İnsanlar Grubu

İmam Humeyni'nin (r.a) İslâm Cumhuriyeti'ni kur-masından önce, İslâm inkılâbının esintisini fark eden devlet, grup ve fert düzeyindeki herkes, onun etrafında toplanmaya başladı. Hatta köleliğine sadık kalan Şah'ı sonuna kadar destekleyen evrensel sömürü düzeni destekçileri Doğu ve Batı güçleri dahi, İmam'ın inkılâbına kesin gözüyle baktıklarında, onun yanında yer alma ve kendi şeytanî akıllarınca bu dönemde de, İran İslâm Cumhuriyeti'ni sömürmeye devam edebileceklerini düşündüler.

İmam'ın keskin zekâsını, yılmaz azmini ve tavizsiz adaletini iyice idrak edemeyen o aptallar, dostça görünüp düşmanca emellerini gerçekleştirmek için, suni dostluk görünümüne girmişlerdi.

Oysa çok yanılmışlar-dı. Çünkü İmam'ın, Hz. Ali'nin (a.s) adalet mektebinde adalet dersi aldığı, mevlası Ali'nin (a.s) beytülmalı taksim ederken öz kardeşi Akil ile hiç tanımadığı zenci bir köle arasında dahi fark gözetmediğini, İmam'ın da aynı adalet sistemiyle hareket edeceğini idrak edememişlerdi.

İmam Humeyni, değil materyalist kâfirlere, kendi Müslüman halkına dahi, haksızlıkla birinin hakkını yiyemeyeceklerini öğretti. Onun en güzel örneğini de kendinde gösterdi. İnkılâptan önce, nasıl mütevazı ve sade bir hayat yaşıyorduydu, İnkılâp'tan sonra da aynı hayatını devam ettirerek, hangi mektebin adalet kavra-mına uyduğunu dünyaya gösterdi. Böylece dostları kadar düşmanlarını da hayrete düşürdü.

Hz. Ali'nin (a.s) adaletinin karşısında kendilerine herhangi bir ayrıcalık tanınmayacağını gören dostları, o Hazret'in etrafından dağılıp nasıl aleyhte faaliyet gösterdiyseler, İmam Humeyni'nin de menfaatçi dostlarının durumu aynen öyle oldu. Önceki kukla Şah döneminde, İran halkı için dost gözüken sömürücü devletler, İran halkının ve o halkın lideri olan İmam Humeyni'nin yanından kaçarak ordular kurup aleyhine savaşlar açtıkları gibi, dâhilî menfaatçi münafıklar da onun yanından uzaklaşıp, kendisinin ve İslâm dininin aleyhi-ne menfi propagandalar yaptılar. Böylece İmam'ın sarsılmaz imanını ve tavizsiz adaletini müşahede eden ikiyüzlü, on yüzlü münafıklar, İmam'dan korkup onun katı, hem de kaskatı düşmanlarından oldular. Aslında onları korkutan şey, İmam'ın adalet şahsiyetine sahip oluşuydu.

2- Siyaset Hırsına Kapılanlar

İmam Humeyni'nin itici yönünden diğer biri de, hak terazisi ile şahsiyetleri tartma özelliğine sahip oluşuydu.

İmam, dünyadaki diğer grup öncülerin ve liderlerin aksine (mevlâsı Ali'den -a.s- aldığı derste), şahıslar ile hakkı tartmıyor, her zaman hak ile şahısları tartıyordu. Zaten gerçek İslâm'ın özü ve sırrı buradan kaynaklanmaktadır. İslâm'ı anlamayan birçok zavallı Müslüman, esasen hatayı burada yapmaktadır. O sınıf Müslümanlar, İslâm düşmanlarının da katkısıyla, onların felsefesini kullanarak hakkı hep şahıslar ile tartma yoluna gitmişlerdir. Falan şahıs, filan zat ve falan hazret şöyle buyurmuştur, diyerek onları hak olarak görmüşlerdir. İşte bu falan ve filanların sözleri onlar için hak olunca, hak kenarda kalmış, hakkın yerini de falan ve filanın sözleri almıştır.

Oysaki öz İslâm'da ve öz imanî öğrencisi olan İ-mam Humeyni'nin şahsiyetinde, İslâm'dan aldığı basiret sayesinde ölçü hep Kur'ân olmuştur. İmam, her zaman falan zatın, filan şahsiyet sahibi öncü insanın sözlerini hak terazisi olan Kur'ân ile tartmış; uygun geldiğinde alıp kabul etmiş, ters düştüğünde ise, şahsiyetine, makamına ve mevkisine bakmaksızın, hiç taviz vermeksizin reddetmiştir.

İşte sözlerinin hak olup olmadığına bakmadan, şahsiyetlerinin ve toplum içerisindeki mevkilerinin büyük olduğuna inanan, bu büyüklükleri ile de İslâmî idarede söz sahibi olmak için siyasî makam isteyenler, İmam'ın karşısına çıktıklarında, hak terazisiyle tartıldılar. Düşünce ve zihniyetlerinin,

hak terazisi olan Kur'ân'a ters düştüğü müşahede edildiğinde de aradıkları makamı bu-lamadılar. Makamları ellerine geçmeyince de, İmam'ın etrafından dağıldılar. Aleyhine menfi propagandalar yap-tıkları gibi, her türlü fesatlıklarda bulunmaktan da vazgeçmediler. Gerçekte onları ürküten şey, İmam'ın "**şahısları hak terazisine koyup tartma**" şahsiyetine sahip ol-ma özelliği idi.

3- Gelenekçi ve Mutaassıplar

İmam Humeyni'den en fazla çekinip korkan gruplardan biri de, hiç kuşkusuz gelenekçi ve mutaassıp insanlar grubuydu. İslâm için küfür ne kadar tehlikeli olmuş ise, taassup da o kadar tehlike yaratmıştır. Çünkü "**Taassup küfürdür**". [1]

Asırlardır Müslümanlar içerisinde değişik adlar altında taassup (milliyetçilik) zihniyetini yerleştiren İslâm düşmanları, İslâm'a ve Müslümanlara bizzat yapamadıkları şeyleri, taassup ve milliyetçilik ile yapmayı başarmışlardır. Böylece dış küfür ile iç taassup küfrü el birliği ettiklerinde, hem İslâm'ı gayesinden uzaklaştırmışlardır, hem de Müslümanları büyük ölçüde hedeflerine yürümekten engellemişlerdir.

Mutaassıp zavallı Müslümanlar, Allah'ın, Resulü'nün ve Kur'ân-ı Kerim'in buyrukları üzerine değil de, ecdatlarının, geleneklerinin, örf-âdetlerinin ve tarihlerinin buyrukları üzerine hareket eden insanlardır. Yürüdükleri bu İslâm dışı yollarına **İslâm** adını vermişlerdir. Her milletin gelenek ve ecdat yolları değişik olduğuna göre, her birinin de birbirinden değişik bir İslâmî anlayışı ortaya çıkmış oldu. Görevli oldukları İslâm ile, anlamış ve yaşamış oldukları İslâm arasında büyük derecede mesafeler oluştu. Öz İslâm ile onların gelenekçi İslâm'ları arasında, taassuplarından dolayı bir de kutuplaşma meydana geldi.

Artık İslâm'a mensup olan Müslümanlar, öz İslâm'ı gelenekçi İslâm'dan seçmekte zorluk çekmeye başladılar. Hatta seçme zahmetine katlanmaktan da kaçındılar. Rahatlarına ve menfaatlerine düşkün olan bu Müslümanlar, birisi gerçek İslâm'dan söz ettiğinde, onunla mücadele yoluna gittiler. Gerçek İslâm'dan uzak kaldıklarından dolayı, öz İslâm ile uzlaşma yoluna gidip, kendi İslâmî anlayışlarını gözden geçirmeleri yerine, öz İslâm'ı savunanların düşmanlarıyla aynı safta yer alıp İslâm'ın aleyhine savaşmaya koyuldular.

Gelenekçi Müslümanların kimine göre İslâm, sadece Hıristiyanlık gibi kuru sevgi bağlarına dayanmalı, kimilerine göre Hinduluk gibi sadece gönüllerde olmalı, zahire hükmetmemeli, kimilerine göre ise Yahudilik gibi Allah ile kul arasında kalmalıydı. Öz İslâm kaynaklarından mahrum olan bu gibi gelenekçi ve mutaassıp Müslümanlar, İslâmî kültür ve yargılardan çok uzak kaldıkları hâlde, gerçek İslâmî kavramlara sahip olanları uzak zannedip, kendi nefsanî hastalıkları ile mücadele etme yerine, öz İslâm ve onu savunanlar ile amansız mücadele etmeyi tercih ettiler. Yirminci asır gibi cehaletin, taassubun, kavmiyetçiliğin hâkim olduğu ve cehalet dönemi kalıntılarının en etkin bir şekilde dışını gösterdiği bir dönemde, İslâm'dan aldığı basiret ve ince İslâmî üslubu ile, öz İslâm'ı gelenekçi İslâm'dan seçen, Yahudi ve Hıristiyanlığın İslâm üzerindeki tüm komplolarını bozguna uğratan, deha akli ile ve sarsılmaz inancı ile gelenek, taassup ve

milliyetçiliği İslâm'dan uzaklaştıran İmam Humeyni (r.a), hiçbir mücadele sahasında, bu gibi kalıpcı Müslümanlar ile mücadele ettiği kadar yorgun düşmedi ve yine hiçbir mücadele saflarını yarararken, bu kesimin safı kadar yoğun bir saf görmedi.

İmam Humeyni (r.a), İslâm düşmanlarının daima sağ kolunu teşkil eden bu gibi gelenekçi Müslümanların saflarını, İslâm coğrafyasının İran bölgesinde her ne kadar dağıtıysa da, diğer İslâmî bölgelerde bir türlü dağıtamadı. İran bölgesinde saflarının dağıldığını gören bu kukla kesim, diğer bölgelerde saflarını daha da sıklaştırıp, dış düşmanların desteği ile daha hızlı faaliyet gösterdi.

Öz İslâm'ı gelenekçi İslâm anlayışlarıyla imha etmeye çalışan bu kesimin önderliğini, gelenekçi Arap kralları üstlendiği gibi, bu akım, Arap krallığı olmayan diğer İslâmî ülkelerde de yerler edindi. Zannediyorum Araplar dışında bu kesimin en yoğun olduğu bölgelerden biri de, bizim coğrafyasında yaşadığımız **Türkiye** bölgesidir. Ben bu bölgede yaşayan bir Müslüman fert olarak, bölgede aktif bir hâlde faaliyet gösteren elliye aşkın tarikatı görmekte ve yüzlerce kalıpcı hocanın Müslüman halkı kendi çizgileri içerisinde **Tevhid**'e aykırı bir biçimde şekillendirdiklerini müşahede etmekteyim.

Bu tarikatlar; tarihlerini, geleneklerini ve ecdat mil-liyetçiliklerini İslâm adı altında insanlara aşılamağa İslâm'a ne gibi darbeler indirdiklerini anlayamamaktadırlar! Müslüman milletin her zamankinden daha çok muh-taç olduğu **vahdet** meselesi çarkını, yüce Allah'ın; **"Allah'ın ipine hep beraber sınıksız sarılın ve bölücülük yap-mayın."** emrinin tam tersine döndürmektedirler.

Günümüz insanları arasında birbirine çok zıt olan, birbirinin imhası için değişik sıcak ve soğuk savaş metotları tertipleyen, yarım asırdan fazla bir zaman içerisinde birbirinden binlerce can alıp kan akıtan rejimler arasında dahi bir sıcaklık ve samimiyet başlamasına rağmen ve yine batı ülkeleri arasında, dilleri, ırkları, dinî anlayışları birbirinden farklı olmasına rağmen; tek rejim, tek idare, tek devlet ve tek hudut çerçevesi içinde yaşama arzusu doğması karşısında; maalesef Allah'ı bir, peygamberi bir, kitabı bir, kiblesi bir, dini bir olan bu Müslüman milletin arasında vahdet (birleşme) anlayışı bir türlü yabancılaşmaktan kendini kurtaramamıştır.

Vahdetin yabancı kalmasında en büyük rolü oynayan kesim ise, İslâm düşmanlarından daha çok, adını Müslüman koyan ve din adıyla dine düşmanlık yapan gelenekçi Müslümanlardır.

Bunlar sık sık Şiî-Sünnî konusunu gündeme getirirler. Düşmanlarını da hep namaz kıлып secde edenler arasında arar, sonra İslâm nazarında Müslüman ve mümin sayılan bu kesimi birbirine düşman olarak tanıtır.

Bunlar İslâm düşmanı değil de nedirler?!

Gerçek Müslümanın, düşmanını; namaz kılmayan, secde etmeyen, Allah'ı kabullenmeyen, Kur'ân'a teslim olmayan zümreler arasında araştırması gerekirken, bunun aksini yapıp, Allah'ı bir bilen, Peygamber'e itaat eden, Kur'ân ahkâmını hâkim kılmak için malını, canını, gencecik evlatlarını o yola feda eden bir kesimi tekfir etmek, gizli küfür değil midir?

İşte İmam Humeyni (r.a) her zaman bu gizli İslâm düşmanlarıyla savaşmıştır. Bu gibi gizli münafık ve Müslüman görünümündeki kesim de, İmam Humeyni ile savaş yapmış ve hâlâ da savaşımdan vazgeçmemiştir. Kıyamete kadar bu niyetlerinden vazgeçmeleri de müm-kün gözükmemektedir.

[1]- Hadis-i şerif

4- Ahmak Mukaddesatçılar

İmam Humeyni'den (r.a) ürken kesimden bir diğeri de "ahmak zahit" grubudur. Onların İslâmî anlayışları da çok enteresandır. İşte bunların bu anlayışı, İslâm âlemi içerisinde küfrün, şirkin ve zulmün varlığının köklerini gizli ve sinsi bir şekilde besleyip durmuştur hep. Başka bir ifadeyle; uyanık münafıklar, küfrün ve şirkin varlığını bu kesim Müslümanların anlayışları üzerine tesis etmişlerdir. Ahmak zahit kesimin İslâm'a vurmuş olduğu darbe, müşrik ve kâfir kesimin vurmuş olduğu darbelerden çok değilse bile az da olmamıştır. Uyanık küfür kadrosu, ahmak zahit kadrosunu her zaman kendilerine siper olarak kullanmış, yine en büyük desteklerini de bu kesimden almıştır.

Hız. Ali'yi (a.s) Sıffin muharebesinde yenilgiye uğratan bu kesim olmuştur. Amr b. As gibi uyanık bir münafık, Haricîler gibi ahmak zahitleri, Kur'ân-ı Kerim'i mızraklara takarak aleyhlerine olan savaştan vazgeçirmeyi başarmış, sonra da o kesimin arkasına sığınarak onları Hız. Ali'ye (a.s) musallat etmekle, ondan ve İslâm'dan öcünü almıştır. Böylece Amr b. As ve onun gibi olanların Hız. Ali'ye (a.s) ve onun şahsında da İslâm'a vuramadıkları darbeler, bu gibi ahmak mukaddesatçılar eliyle vurulmuştur.

Ahmak mukaddesatçılara göre din adamı dünya işlerine karışmaz, savaşa girmez, kan dökmez, siyasetle uğraşmaz. Bunların anlayışlarına göre bu davranışlar, İslâm ve mukaddesata ters düşer. Bunlara göre ruhbanlık İslâm'da esastır. Yine bunlara göre kıyametin bir an evvel gelebilmesi için bütün küfrün her sahada hâkim olması şarttır. Küfre karşı çıkmak bir nevi kıyametin bir an evvel gelmesine karşı çıkmaktır ve bu da suçtur.

Bunlar, Allah'a karşı olan vazifelerini iki rekât namaz kılmak ve yüz defa da tespih çekmek ile yerine getirdiklerini zannediyorlar. Din, iman, namus, iffet, şeref, haysiyet, hak ve hukuk gibi işlere bakmak, onların sanki ilâhî vazifelerinden değildir. Bu zihniyete sahip bulunan sözde Müslümanlar, o görevleri Allah'a bırakmışlar, "**Biz bekleyeceğiz, kendin bu işleri hallet.**"[1] diye söyleyecek kadar alçalmışlardır. Bunlar yücelmekten iğrenmiş, alçalmaktan ise gurur duyacak kadar adîleşmişlerdir.

Geçmiş Haricîlere dayanan bu şekil İslâmî anlayışın temeli, şu anda da Batı âlemi ve özellikle de Amerikancı İslâm taraftarlarınca beslenmektedir. Haricî zihniyeti dediğimiz "ahmak zahitliğin" bugünkü adı da, "Amerikancı İslâm" veya "Vahhabî mezhebi"dir.

İsimleri her ne kadar değişmiş olsa da, savundukları konu hep aynıdır. Her ikisinin de yetiştirdiği zümre, ahmak zahit mukaddesatçılardır. Bu grup insanlar her dönem din adına din düşmanlığı yapmış, din adına öz İslâm diniyle savaşımlardır. Böylece günümüze dek din-de kendilerine göre reformlar gerçekleştirmişlerdir.

Geçmişte İmam Ali'den (a.s) kopan, ona birçok sorunlar yaratan, fakat sonunda da güzel bir ders alan bu Haricî zihniyeti, görünür yerlerde kendilerini göstermediler. Ama gizli ve sinsi bir şekilde faaliyetlerini sür-dürüp varlıklarını korumayı başardılar.

Geçmiş dönemlerde kendi varlıklarını yer yer gösteren bu zihniyet, bu kez de yirminci asrın sahnesinde kendi rolünü oynamaya koyuldu.

Gerçek İslâmî kavramın İmam Humeyni'nin önderliğinde ortaya çıkmasıyla, küfür âlemi ortalığı karıştırdı. İçinde gizlediği kinini ve İslâm'a karşı olan düşmanlığını değişik pozisyonlarda gösterdi. Küfür, bu İslâm'a karşı koyunca, "ahmak zahitler" de derhal sahneye çıktılar. Küfür ile yarışırçasına direniş gösterdiler. Kraldan çok kralcılık yapma misali, küfürden çok küfürlük yaptılar. İmam'ı ve getirdiği İslâm'ı -hâşâ- tekfir ettiler. Olmaz iftiraları atmakla ne Allah'tan korktular, ne de İslâm'dan utandılar. Küfrün tesir edemediği sahalarda, onların yerini aldılar. Onların başaramadıkları işleri bunlar başardılar. Böylece İmam Humeyni'den en çok ürken bu kesim oldu.

Gerçekte bunların İmam Humeyni'den ürkmesine sebep olan şey, İmam Humeyni'nin öz İslâmî anlayışa sahip olma basiretini ve "ahmak zahitler" in gayelerini çok iyi tahlil etme kabiliyetini taşımasından kaynaklanıyordu.

Sözünü ettiğimiz guruplar dışında İmam'dan ürken veya İmam'ın ürküttüğü guruplar da vardır elbette. Fakat ben konunun öz ve kısa olmasını göz önüne alarak bu kadarını açıklayabildim. Sözümün başlangıcında da belirttiğim gibi, İmam Humeyni'nin (r.a) şahsiyeti hakkında ciltler dolusu kitap yazılsa, ancak o büyük zatı tanıma yönünden bir şeyler elde edinilebilir. Ayrıca İmam Humeyni gibi ender şahsiyetleri iyi tanıyabilmek için, ya onun sahip bulunduğu şahsiyetin aynısına sahip olmamız yahut da onun çocukluk döneminden arkadaşı olarak ve onunla aynı şekilde yaşamamız gerekir.

Benim gibi naçiz bir insanın söz konusu o iki imkânın hiçbirine sahip olamadığı için, imamı hakkıyla tanıtip anlatması mümkün değildir. Dolayısıyla hatalarımızdan dolayı önce yüce Allah'tan, sonra da siz değerli Müslüman kardeşlerimizden özür dileyerek affınıza sığınıyorum.

Size ve İnananlara Selâm Olsun

22.12.1992

Hasan Kanaatlı

[1]- Bu söz Kur'ân-ı Kerim'de Yahûdîlerin Hz. Musa'ya (a.s) karşı söyledikleri sözdür.

İnsanın Kendi Nefsine Düşkün Olması Allah'a Düşman Olmayı Gerektirir

Bismillahirrahmanirrahim

Bu nefsanîyet işte böyledir. Eğer insan dünyaya, ka-dına, çocuğa, mal ve haysiyete, riyaset ve benzeri şeylere fazla bir muhabbet beslerse, bu sevgiden ortaya çıkması muhtemel birçok musibet ve bela ile karşılaşır.

Birçok acı ve tatsız olaylar insanın başına bu nefsanîyetten dolayı gelmektedir.

En büyük musibet ise, insanın ölüm anında muhabbet duyduğu şeyi yitirince, bunun Allah'ın emriyle olduğunu düşünerek imandan çıkmasıdır. Bu adam, Allah'ın kendisine verdiği güzel nimetlerin yine Allah tarafından kendisinden alındığını görünce, Allah'a bile düşman kesilir.

Allah rahmet etsin Kazvinli çok muhterem bir âlim vardı. Bir gün şu olayı anlattı:

Günün birinde ölmek üzere olan bir hastanın ziyaretine gitmişler. Adam demiş ki:

Allah'ın bana yaptığı zulmü (hâşâ) hiç kimse yapmadı. Baksana ben çocuklarımı ne de güzel terbiye etmiştim. Şimdi ise benim canımı alacak.

İnsanın belini kıran şey; kendi nefesine, makama ve-ya insanda kendisine bir sevgi doğuran herhangi bir şeye muhabbet beslemesidir. Öyle bir muhabbettir ki bu, o ilgi duyduğu şeyi elinden alan Resul-i Ekrem bile olsa, hemen ona düşman kesilir. Hatta o zaman elinden o ilgilendiği malı alanın Allah olduğunu bilse, O'na dahi düşman kesilir.

Ve bizler kendi kendimizi ıslah edememişken, ülkemizi hiçbir zaman ıslah edemeyiz.

Biz kendimize hicabız;^[1] kendimiz ile Vechullah arasında!

Resulullah'tan (s.a.a) nakledilmiştir ki:

Şehitte yedi haslet vardır. Onlardan birincisi şudur: Kanının yere döküldüğü ilk damladan sonra, bütün günahlarından tamamen arınmış olur, bütün günahları affedilir.

Ama o hadiste zikredilen en önemli son haslet ise şudur:

Şehit, Vechullah'a bakar. Bu bakma, her peygamber ve şehit için huzur ve rahatlık vesilesidir.

Burada önemli nokta şu olabilir ki, insanın bizzat kendisi, kendisi ile Vechullah arasında hicaptır (perdedir)... İster nurdan olsun, ister zulmetten, bütün diğer hicapların hepsi de bu hicaptan kaynaklanmaktadır. Bu hicabı (kendisini/benliğini) Allah yolunda parçalayan ve bütün varlığını O'na takdim eden kimse de, gerçekte bütün hicapların mihverini (merkezini) yok etmiş ve kendisini parçalamış olur. Zira o kimse, kendi enaniyet ve şahsiyetini kırmış ve takdim etmiştir. Allah için Allah'ın ülkesini, Allah'ın dinini müdafaa etmiştir. Sahip olduğu tüm varlığını, büyük bir ihlâs ile terk etmiş ve takdim etmiştir. Kendisini takdim ettiğinden dolayı da, bu hicabı (benlik hicabını) sökmüş, parçalamıştır.

[1]- Cümledeki "hicap"tan kastedilen şey, perde, örtü ve engel anlamlarıdır. Metinde aktarılan "Biz kendimize hicabız; kendimiz ile Vechullah arasında" sözünden maksat şudur: Yani bizim içimizdeki benliğimiz ve nefsimiz, gerçekte bizim ile Vechullah'ı, Allah'ın hakikatini idrak etmemiz arasında hicap, perde ve engel teşkil etmektedir. Diğer bir ifadeyle; ilâhî hakikatleri algılamamıza engel teşkil eden şey, içimizdeki benliğimiz, nefsi ve nefsanî arzularımızdır. (H. Kanaatlı)

Bencilik Hicabının Parçalanması, İlâhî Tecellinin Sebebidir

Allah, kendi yolunda can verenlere ve ellerinde o-lan en büyük varlıklarını kendisine takdim eden şehitlere bu fedakârlıkları karşısında (hicap/perde kaldırıldığından dolayı) tecelli etmektedir. Zira artık hicap diye bir şey kalmamıştır. Bu makam, enbiyalar için de vardır. Zira her şeyi sadece Allah yolunda istemektedirler ve onlar, kendilerini Allah'tan (kendilerinin Allah'tan olduğunu) görmektedirler. Kendilerine herhangi bir şahsiyet kail değildirler. Bunlar, yüce Allah'ın mukabilinde olan bütün hicapları kaldırmıştır artık...

Derken Rabbi dağa tecelli edince, dağ yerle bir oldu ve Musa bayılıp yere yığıldı. [1]

Burada Allah Tebârek ve Teâlâ, Tur dağında tecelli etmektedir. Veya Musa'nın kendi yaratışında... Musa (a.s) ve diğer peygamberler, hatta peygamberlerin mertebesine yakın olan evliyaullah (Allah'ın velileri), hayatlarında hicap olan bütün engelleri parçalamışlar, yır-tıp atmışlardır. Onlar için ihtiyarî bir ölüm kolayca hâsıl olmaktadır.

Allah Tebârek ve Teâlâ, onların üzerine tecelli etmektedir ve onlar da bu tecelliye aklı, batinî, ruhî ve irfanî bir bakışla bakmaktadırlar.

Hadislerde olduğu gibi şehit, şehit olduğu ilk andan itibaren, tıpkı peygamberler gibi sahip olduğu her şeyini Allah yolunda verdiği için dolayı Vechullah'a bakmaktadır. Allah Tebârek ve Teâlâ, O'na tecelli etmektedir ve o da bu ilâhî tecelliye bakmaktadır... Bu, insan için "son mertebe ve son kemal"dir. el-Kâfi'de nakledildiği şekliyle:

Yüce Allah, enbiyaya ettiği tecelliye, aynıyle şehitlere de etmektedir.

Enbiyaların hicapları yırtıp attığı gibi, bunlar da o hicapları kaldırıp atmıştır. Bu menzil, insan için ulaşılması mümkün olan en son menzildir. Enbiyalar için var olan bu en son menzil şehitlere de müjdelenmiştir. Şehitler de kendi varlık payelerince bu son menzile ulaşacaklardır.

[1]- Ar'âf, 143

Nefis Sevgisi Özgürlüğü Yok Eder

Bütün enbiyalar, bu yaratığı (insanı) sırat-ı müstakime davet etme ve o yolda yürütme uğruna çaba harcamışlardır. Sadece yol göstermek ve söylemekle değil... Sözlerinde oldukları gibi amel ve fiillerinde de ör-nek insan olmaları, bu hedefin tahakkuku içindir ve onlar insanlığı bu kemal menziline ulaştırabilmek için gece gündüz çalışmışlardır.

Ama ne yazık ki bu ideal, istenildiği şekliyle gerçekleşmedi ve sonraları da enbiyanın göz önünde bulundurduğu şekliyle tahakkuk etmeyecektir. Zira enbiyanın karşı karşıya bulunduğu bu varlığı (insanı), Allah'tan ve ilmini O'ndan alan kimselerden başka hiç kimse hakkıyla tanıyabilmiş değildir.

İnsan oldukça kompleksli bir varlıktır ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Kendisi kendisini tanıyabilmiş değildir. *"Men arefe nefsehu fe-qad arefe Rabbehu. (Kendini bilen, Rabbini de bilir.)"* rivayetinde Rabbi bilmenin, mu-hal (imkânsız) bir şeye (insan nefsinin bilmeye) bağlanması muhtemeldir. Çünkü insanın kendi nefsinin tanıyabilmesi, kendisinde var olan evsaf ve garizeleri (nefsanî arzuları) ayırt edebilmesi ya muhaldir veya muhal gibi bir şeydir... Elbette ki Allah'ın susmalarını takdir ettiği kimseler müstesnadır.

İnsan kendi nefesine düşkün olduğundan, istediği her şeyi yalnızca kendisi için istemektedir.

İnsanda şiddetli bir biçimde var olan nefis sevgisi, onu birçok şeyden gafil bırakmıştır. Yani bu nefis sevgisi ile insan kendini özgür kılamaz.

Bu âlemde üç türlü nazar (bakış) vardır. Birincisi, her şeye sevgi nazarı ile bakmaktır. İkincisi, tüm mevcudatı buğz/ nefret gözüyle mütalâa etmektir. Üçüncüsü de her şeyi olduğu gibi görmektir. İnsana ve eşyaya kendi nefis sevgisiyle bakanlar; hiçbir zaman bağımsız ve hür olamazlar. Bu, bizlerin duçar olduğu (kötü yakalandığı) bir durumdur ve hepsi de bizim kendimizdendir. Böyle bir insan görüş belirtirken de aynı belaya duçardır. Nitekim şu mevcudata, bir topluluk veya bazı şahıslara "buğz" nazarıyla bakan kimse de bağımsız o-lamaz. Bu insan sahih bir hüküm veremez. İnsan sanıyor ki, söylediği her şeyi tarafsız olarak söylemektedir. Eğer bir insan böyle olduğunu iddia ederse, kabul edil-memelidir.

Bütün giriftarlıkların (sorunların) menşei olan nefisten ve nefsanî heveslerden, insan kolay kolay kurtulamaz. Kurtulduklarını iddia edenler çoktur; lakin gerçek oldukça azdır. Birçok insan, Allah'ın kulu olması gerekirken, kendi nefsinin kulu olduğunun farkında bile değildir. Hatta bu tip insanlar kendilerini, nefis sevgisinden uzak ve arınmış da bilebilirler.

Oysaki bizzat bu bile, insanda var olan nefis sevgisinden kaynaklanmaktadır. Bu sevgi, insanın bütün a-yıplarını kendisine gizlemektedir. İnsan bu sevgi yüzün-den hiçbir ayıbını göremez. Hatta bazı zamanlar bu a-yıbını güzellik olarak bile görebilir. İnsan, peygamberlerin talimatlarıyla terbiye edilmediği ve nefsinin kulu olmaktan kurtulmadığı müddetçe, bu noksanlıklardan hiçbir zaman kurtulamayacaktır. Kendini kurtaramadığı gibi, verdiği hüküm ve reyleri de sahih ve gerçeğe uy-gun olmayacaktır.

Buna şöyle bir örnek getirebiliriz: (Tabi bu örnek her yerde geçerli olmaz.) Bir insan herhangi bir yerde, bir iş yapmakta ve bunu da iki kişi görmektedir. Bu iki kişiden biri bu adama düşman olduğu için onun bu işini kötü görürken, diğeri onu sevdiği için onun bu işini güzel görmektedir. Oysa bu iş sadece bir kişi tarafından, aynı zaman ve yerde vaki olmuştur. Yani her şeyiyle bir bütünlük arz etmektedir.

Fakat insanda var olan bağımlılık ve nefsanî heveslere kulluk, bu işi insana güzel göstermektedir. Nitekim aynı adam, aynı fiilin, düşman olduğunu bildiği başka birisi tarafından işlendiğini görse, o fiili kötü görür. İnsanın kendisi de çoğu kez bunun farkında değildir.

Bazı şahıslar da vardır ki iyi iş olduğunu bildikleri hâlde herhangi bir sebep olmaksızın o işi yapanı azarlayıp yeriyor, kötü iş olduğunu bildikleri hâlde de onu işleyeni tarif ve methediyorlar. Bunlar da böyledir.

Birçok insan, kendisindeki nefsanî arzuların ve şeytanın esiri olduğundan, tarafsız bir şekilde hüküm veremiyor. İnsanın, gerçeği olduğu gibi idrak etmesine bu arzu ve eğilimler izin vermiyor veya olduğu gibi söylemesine engel oluyor.

Kalbine yerleşen bu şeytandan, nefesine olan kulluğundan ve bu şeytanların kendisi üzerine kurdukları saltanattan dolayı insan, olanları, gerçeği ile idrak edemiyor veya bu konuyu idrak etmesine rağmen izhar edemiyor. Diğer taraftan da böyledir...

Bizim (yüksek devlet makamlarının) yaptığımız tarif ve tekzipler, sıradan bir insanın yaptığı tarif ve tekziplerdir. Zira bu tarif ve tekziplerimiz, aslında yine insanın kendisine alakası demek olan yakınlarına alakasından kaynaklanmaktadır. Bu benim oğlumdur; bu be-nim kardeşimdir; bu benim meslektaşımıdır... Bunların hepsi de "ben"dir. (Yani aslında kendisini tarif etmektedir.) Sıradan bir insanın yaptığı methiye ve tarifler başkalarına da olsa, yine de gerçekte insandaki "hübb-i nefis" (kendini sevmek)ten kaynaklanıyor.

İnsanın Kendine Müptela Olması Bütün Belalardan Daha Büyüktür

Eğer insanın kendisi kendisini denemek isterse, yal-nız olduğu bir zamanda tek başına bir yere otursun; yakın dostlarından, akrabalarından ve bağlılarından birini, düşmanlarından olan bir diğeriyle karşılaştırsın.

Sonra da şu hususta iyice düşünsün: Her ikisinden de aynı iş sadır olduğu hâlde, nasıl oluyor da dostuma olan sevgimden dolayı onun yaptığı işi iyi görüyor ve onu övüyorum, en azından eksik taraflarını gizliyorum; ama buna karşılık aynı işi yapan düşmanımı yeriyor, hatta biraz da kendimden katarak ortalığı velveleye veriyorum ve olmadık şeyler yaptığını söylüyorum? Eğer insan gerçekten (kendi hayrını) istiyorsa, oturup kendisinin ne işte ve nasıl bir durumda olduğu üzerinde düşünmelidir.

Bu ölçülerin mülâhaza edilmesi lazımdır. İnsan, düş-manından bile olsa, güzel bir amel sadır olduğu zaman onu takdir etmeli ve ondaki o hüneri kabullenmelidir. Aynı şekilde kötü bir amel, hatta en yakınlarından bile sadır olsa bunu da görmeli ve "bu kötüdür" diyebilmelidir. (İnsanların sırları ve gizlileri açığa vurulmalıdır demiyorum. Tersine) diyorum ki, insanın kendisi bunu idrak etmeli ve onu kendisine söylemelidir. Çünkü her hâlükârda başkalarının sırrını açığa vurmak, İslâm'ın hilafıdır.

Töhmüt ve gıybet öyle yaygın bir hastalıktır ki, birçok kimse bu hastalığa müpteladır. "Fakat insanın kendisinin kendisine müptela olması, iptilaların (hastalıkların) en büyüğüdür." Bunun en

büyük şahidi de şudur: Güzel bir amel herhangi bir insandan sadır olduğunda, ben hemen onu irdelemeye, mümkün olduğunca değersiz kılmaya başlıyorum. Fakat aynı miktarda güzellik ve uygunluğa sahip olan bir hareket yakın dostlarımdan birinden sadır olunca, öncekinin aksine bu ameli (hareketi) göklere çıkarıyorum. Biraz da kendimden katarak anlata anlata bitiremiyorum. İşte bunların hepsi şu "ben"in (enaniyetin, kendisinin) başının altından çıkmaktadır. Dışarı ile hiç mi hiç alakalı değildir.

Sanki dünya "ben'im; oysa bu mülk âlemi, bu tabiat âlemi, Allah'ın cilvelerinden bir cilvedir. Bu tabiat â-lemi, bu gördüğümüz dünya, kendisine bağlanıldığında, insanı yolundan saptırır. Bir insanın değersiz bir tespihe gönül verip bağlanması kadar, bir başkasının saltanata bile o kadar rağbet etmemesi mümkündür. Bunlar-dan birincisi dünyaya daha fazla bağlanmıştır. Diğeri ise daha az...

Hz. Süleyman (a.s) da bir sultan idi. Hem de her şeye hükmeden bir sultan... Fakat onun sultanlığı, onu kendisine cezbeden bir saltanat değildi.

Resulullah (s.a.a) da bir milletin velisi ve önderi olmuştu. Fakat onun bu veliliği, onu kendisine cezbeden diğer hükümdarlıklar gibi değildi. Bu makam onun tesiri ve hükmü altında idi; kendisi bu makam ve hükü-metin etkisi altında değildi...

Peygamberlerin İsteği De Nefsin Tasallutundan Çıkış İdi

Eğer bir insan kendi nefesine hâkim olur, nefis sevgisini, dünyadaki diğer şeylerin sevgisini kontrol altına alırsa, bütün dünyaya sahip olsa bile bu insan artık dün-ya ehli olmaz. Hz. Süleyman ve benzerleri gibi... Ama eğer insan bu saydıklarımızın kontrolünü ele almaz da bizlerin düştüğü gaflete yakalanırsa, bu insan dünya ehli olur ve aşağılık dünyasının tutkunu.[1]

Ahiret ile dünyanın, Allah ile dünyanın birbirinden ayrı tutulması ve dünyanın da "dünya" (aşağılık) o-larak anılması, ona (dünyaya) bağlandığımız takdirdedir. Yoksa dünya, mülk âleminden başka bir şey değildir. Ben ona (dünyaya) bağlı olursam, onun nüfuzu altında kalırsam, makam ve riyasetlerden etkilenirsem, işte bu durumda, bunların hepsi "dünya" olur; benim kendimse bir esir.

Sultanlığımızın sahası genişledikçe, esaretimiz de paralelinde büyüyor. Ben onun esiriyim ve kendim bile bunun farkında değilim.

Bu insan, ancak peygamberlerin istediği şekilde nef-sinin, bu en büyük düşmanının sultanından kurtulduğu zaman, yani bu esareti, bu esaret zincirini boynundan koparıp attığı zaman "adam" (gerçek anlamda insan) ol-mayı başarır. Bu insan her şeye musallat olur, hiçbir şey ona musallat olmaz. Hatta kendisi bu tasallutunu bile nazara almaz. Artık (gerçek insanlık makamına u-laşan) bu adam, kendi dostları için istediği her hayrı ve salahı, düşmanları için de ister.

Enbiyalar böyleydiler. Onlar, neden böyle oldular diye kâfirler ve münafıklar için bile üzülüyorlardı. Bütün peygamberler, daima bu küffar ve münafıkları, yoldan sapanları, kendi

nefsinin esiri olanları, dünya ve fesat ehli olanları kurtarmaya çalışıyorlardı. Bu amaç için çırpınıyorlardı; onları "adam" etmek istiyorlardı ve bu vazifeleri oldukça ağır idi. Bundan dolayı, bu vazifelerinin umumu kapsamı (tüm insanları kuşatması) mümkün olmadı. Bundan son-ra da bu ideal tahakkuk etmeyecektir.

İnsan "adam" olamıyor. Sonuna kadar da böylece sü-rüp gidecektir.

Şu güzel söz de bu gerçeği anlatmaktadır:

Molla (din bilgini) olmak kolay; adam olmak ise zordur.

Bizim üstadımız ise (r.a) şöyle derdi:

Molla olmak zor, adam olmak ise muhaldir!

[1]- "Dünya" sözlükte, aşağılık ve alçak manasındadır. Müt.

Diktatörlük Bütün Fesatların Menşeidir

İnsan doğduğu zaman hiçbir kesbî sığata sahip değildir. Bu sıfatların hepsi de sonradan kazanılmış vasıflardır. İnsanlardan hiçbir fert, (peygamberler müstesna) doğduğu ilk andan itibaren bilgi sahibi değillerdi. Herkes kendi mücadelesini yavaş yavaş sürdürerek, sonradan kendisine bir yol seçmiştir. Diktatörlük de bunlardandır.

Bir çocuk dünyaya geldiği zaman diktatör olarak doğmaz! Hatta yavaş yavaş geliştiği zamanlarda bile bir diktatörün bütün vasıflarına haiz değildir. Fakat yaşadığı ve büyüdüğü ortam buna müsaitse, bu insan yavaş yavaş bu saplantılar içinde büyüyerek, diktatör olmaya başlar. Eğer bir çocuk sağlam bir terbiye ile terbiye edilirse, diktatörlük ruhunda erir gider, içinde kök salıp yeşeremez. Eğer terbiye usulünde bozukluk söz konusu olursa, içindeki diktatörlük rüştüne erer. Gerek bizim ülkemizde, gerekse dışarıda var olmuş diktatörlerin hiçbirisi, doğduğu zaman diktatör olarak doğmamıştır. Diktatörlük yavaş yavaş gelişen bir şeydir. İnsan ilk önceleri sanıyor ki, kendisi diktatörlüğe muhalif bir kimsedir.

Bazı zamanlarda bu insanın, gerek sözlerinde, gerekse fikirlerinde, kendi fikir ve düşüncelerini başkalarına dayatmaya çalıştığını görürsünüz. Onun istediği, kendi fikir ve düşüncelerini delille ispat etmek değildir. O, kendi düşüncelerini halka dayatmak, tahmil etmek istiyor. Diktatörlük, insanın kendi fikir ve düşüncelerini delilsiz ve mesnetsiz olarak başkalarının da kabule yanaşması için onları zorlamasıdır.

Bir insan düşünün ki başkalarını çağırıyor ve "Gelin tartışalım; bizim fikirlerimiz mi doğru, yoksa sizin fikirleriniz mi? Gelin konuşalım." diyor. Bu başka bir şeydir. Bazen de kendi düşüncelerini herkese zorla dayatmak istiyor ve çoğu kez kendisi bile içindeki diktatörlükten haberdar değildir. Böyle bir insan zamanla insanların arasına girdiğin-de, herhangi bir askerî makama ulaştığında veya bir ko-mutan olduğunda, içinde daha önceden var olan bu dik-tatörlük ruhu rüştüne erer.

İlk önce kendisi bundan haberdar değildir, işin buraya geleceğini kestirememektedir; fakat daha sonraları hızla diktatörlüğe kaymaktadır. İlk önceleri sanıyor ki bu gidiş insanî bir gidiştir, İslâmî bir yükseliştir. Oysa bu yolda ilerledikçe diktatörlüğü de fazlaşmakta, artık kabına sığmamaktadır.

Sizler sanmayın ki Rıza Han (Şah'ın babası), ilk önce bir diktatör idi! Veya Hitler anadan doğma bir diktatör idi. Rıza Han'ın doğduğu muhitte o zamanlar diktatörlük yoktu. Hitler de ilk önceleri diktatör değildi. Fakat eline geçirdiği kudret fazlaştıkça, batınındaki o meleke (güç) de tırmanışa geçerek diktatör kesildi. Yani diktatörlük, bu gelişen kudretin sonunda ortaya çık-maktadır; başında değil. Mesela Hitler veya bizim ülkemizde yetişen Rıza Han...

Biliniz ki, sizin nefsinizde var olan şeyler, nefsinizdeki mevcut vasıflar, eğer dizginlenmezse, kontrol altına alınmazsa, bir zaman gelir ki ipleri kaçırsınız ve doğruca diktatörlüğe yönelirsiniz... Sadece kendi nefsinizi görmekten kaçınınız! Sizin doğru dediklerinizden başka doğru olmadığı zannına kapılmayınız ve öyle bir hâle geliniz ki, fikirlerinizin doğru olmadığını anladığınız anda hemen onu bırakınız. Kâ-mil insan, kendi fikirlerindeki doğruluk ve gerçekliği, burhan ve delille anlatabilmelidir.

Kur'ân'da var olan "**Dinde zorlama yoktur.**" ifadesinde, insanın kendi akide ve düşüncelerini başkalarına dayatmasının mümkün olamayacağı bildiriliyor. Bazıları, kendi fikirlerini zorla halka kabul ettiremedikleri için bin bir hile ile bu düşüncelerine güzellik cilvesi vererek öyle sunarlar ve halkı aldatırlar. Oysa doğru eğitilmiş, iyi bir şekilde yetiştirilmiş bir insan olursa, kendi inanç ve akidesini halka delilleriyle sunar; dayanaklarıyla, bütün açıklığıyla ibraz eder. Halka bu fikirlerini zorla dayatmaz. Halkı uyandırarak, onlara gerçek yolu gösterir.

Sizler de inşallah eğer bir başkan veya herhangi bir komutan olursanız, kendinizi insanda var olan bu (çirkin) huylardan ve bu vasıflardan arındırınız, temizlemeye çalışınız...

Şimdiden dikkatli olun; sakın "bencillik" çukuruna düşmeyiniz! Bu çukurdan daima uzak olun! Zira bu çukur, bütün fesatların, diktatörlüklerin menşei ve kaynağıdır; kurumaz ocağıdır.

Bir hata yaptığınız takdirde hemen itiraf ediniz. Çünkü bu itiraf sizi diğer insanların gözünde de büyültür. Sanmayın ve sanmam ki hatayı itiraf etmek insanı küçük düşürür. Gerçek bunun aksidir.

Hatalarda inat etmek, kabullenmemek, insanı yolundan çıkarır. İnsan bir şey söylediğinde, bir sohbet ettiğinde, bu sarf ettiği cümlelerde sonradan bir hata olduğunu anlar da kabule yanaşmazsa, bunun hata olmadığını ispat etmek için bin bir dereden su getirmeye kalkışırsa, bu girişimi diktatörlük olarak görülmesi bile tam bir diktatörlüktür aslında. Çünkü bu yolun sonu oraya gitmektedir. Bu gidiş bir yere varıyor ki, insan artık bir Hitler oluveriyor, bir Rıza Han kesiliveriyor.

Nefsine Sahip Olduğu Zaman, İnsanın Dini Rahmet Dini Olur

Kalem ve dil sopası, sopalardan en büyüğü ve en şiddetlisidir. Fesadı da diğer sopalardan sadır olan fesatların yüz misli kadardır. Konuşma yapmak isteyenler -ki sayıları bugünlerde oldukça fazladır- konuşma yapmadan önce oturup kendi kendilerine düşünmeli ve bakmalıdırlar ki: Acaba konuştukları bu dil bir grubu ezmek için bir sopa mıdır, yoksa öyle olmayıp da vahdeti sağlamak için bir rahmet vesilesi midir?

Kendi nefesine sahip olan bir kimse, mutlaka kendi dilini bu muhasebeye tâbi tutmalıdır. Hz. Musa (a.s) da bu gerçeği dile getiriyor ve haklı olarak Allah'a şöyle arz ediyordu:

Ben hiç kimseye malik değilim; kendimden ve kardeşimden başka.

Oysa bizler, kendimize bile sahip çıkacak değiliz. Kardeşlerimize ise asla! Kendi çocuklarımıza da hakeza... Dostlarımıza da öyle... Önemli olan insanın kendi nefesine sahip olmasıdır. İnsan konuşmak istediği zaman, dili kendi malikiyetinde, emrinde ve iradesinde olmalıdır. Yoksa şeytan onun nefesine ve diline musallat olur. O zaman da insanın konuşması, Saddam'ın silâhlarından daha yıkıcı silâhlara dönüşür. Konuşma yapmak isteyenler, "hakkı, hak için mi?" istemektedirler, buna iyice dikkat etmelidirler...

İnsanın sahip olduğunda kemale ereceği en büyük vasıflardan biri de, "hakkı, hak için istemesidir. Haktan hak olduğu için hoşlanmalı; batıldan da batıl olduğu için buğz/ nefret etmelidir. Hak, düşmanın elinden sadır olsa dahi değişen bir şey olmamalıdır, nefesine malik o-larak bu hakkı itiraf edip övmelidir. Aynı şekilde batılı da, yakınlarından veya kendi çocuklarından sadır olsa bile batıl olarak görmeli, nefsi üzerindeki malikiyeti ile ondan nefret etmeli, kaçınmalıdır.

Hakkı hak için isteyenler, oldukça azınlıktadırlar, hem de oldukça azınlıkta. Batıla sırf batıl oluşundan dolayı buğz edenler de oldukça azdırlar, oldukça az...

İnsanın kendisi kendi durumundan haberdar değildir. İnsan, kendi düşmanının yanına gidip, düşmanının kendisi hakkındaki yargılarını öğrenerek ondan ders almalıdır. Düşmanına kendisini sormalı; kendisini düş-manından öğrenmelidir. Kendi ayıplarını kendi düşma-nından dinleyerek talime yönelmelidir. Bir konuşma yap-tığı zaman, düşmanın kendisi hakkında ne dediğine kulak vermelidir. Ayıplarının, özellikle düşmanları tarafından idrak edildiğini kendisi de bilmelidir.

Ancak dostlar, hakkı hak olduğu için sevmediklerinden, batıla ise sırf batıl oluşundan dolayı düşman ol-madıklarından, ayıplarımızı idrak edemez, hatalarımızı kulak arkası ederler. Bunlar bizlere gelerek güzel bir konuşma yaptığımızdan veya çok güzel bir makale yazdığımızdan dem vururlar. "Ne kadar da meseleyi güzel işlemişsin, nasıl da rakiplerini inzivaya çektirdin, düşmanlarının sözlerini (velev ki hak olsun), nasıl da güzel çürüttün!..." derler.

Çoğu zamanlar insanın dostları, insanın gerçek düş-manlarıdır ve düşmanları ise, onun gerçek dostlarıdır. İnsan şunu bilmelidir ki, herhangi bir hususta, kendisini tenkit etmesi gereken bir dil, onu övüyorsa, sitayiş ile anıyorsa, o dil şeytanın dilidir, o sitayiş ve teyit de şeytanî bir övgü ve teyittir.

Bizim konuşmacılarımız, yazarlarımız, konuşma yap-madan önce kendi nefesine hâkim olup olmadıklarına bilhassa dikkat etmelidirler. Hz. Musa'nın (a.s) ettiği o büyük iddiayı bunlar da edebilirler mi? Onun kardeşi de bir peygamber, onun sözleri de dinlenilmesi gereken sözler konumundaydı...

Dilinizin ve kalemlerinizin birer sopa olmamasına dikkat edin! Allah korusun, sizin kalemleriniz sebebiyle bir ihtilaf vücuda gelir de bir kimse haksız yere öldürülürse, bu cinayete sizler de ortak olursunuz. Hatta nak-lediliyor ki:

Doğuda bir insan mazlum olduğu hâlde öldürülür de, batıdaki bir insan bu cinayete rıza gösterirse, buna ortak olur.

Çünkü aynı kalemlerle "sopa kötüdür" diye yazmak-tasınız. Dikkat edin sizin de kalemleriniz ve dilleriniz, düşmanın silâhları gibi olmasın. Kalem ve dil mermilerinizle gençlerimizin kalbini hedef almış olmayasınız. Bir de oturup "ülkemize saldırıldı" diye yaygara koparıyorsunuz.

Hayır, Saddam'ın bize saldırdığı gibi, sizler de bize saldırdınız. Sizler de böylece bu zulümlere ortaksınız. Sizler herhangi bir eser ortaya koyacağınız, bir yazı yazacağınız zaman, önceden oturup kendi kendinize şu so-ruyu sorun: "Bu eseri vücuda getirmekten gayem nedir, maksadım ne olabilir?" Sizler hakkı sadece hak olduğu için mi istiyorsunuz, yoksa bu hak, düşmanınız tarafından işlenince kabul etmiyor musunuz? Batılı da sırf batıl olduğundan mı reddediyorsunuz, yoksa bu batıl, dos-tunuz tarafından işlenince göz mü yumuyorsunuz? Sizler kendiniz kendinizi denemelisiniz.[1]

[1]- İmam Humeyni (r.a) bu sözleriyle, İslâm İnkılâbı'nın ilk yıllarında İran içerisinde bulunan ve İslâm İnkılâbı'nın aleyhine yayınlar yapan münâfık medya gurubuna gönderme yapmaktadır. (H. Kanaatlı)

Adaleti Adalet İçin, Hakkı Da Hak İçin İsteyiniz

İnsan, oldukça ilginç ve meçhul bir varlıktır. Hayatının sonuna kadar da kendisini tanımaktan acizdir. İnsan bazen öldürülmek istendiğinde dahi, tağutî bir hâlde ölmek ister. Nakle göre Mekke müşrikleri öldürüleceklerinde, bazısı o son anında bile başını kesecek katiline şöyle yalvarıyordu: Ne olur! Başımı boynumun ta altından kes. Çünkü ben, başımın mızrağa takıldığında diğer kesik başlardan daha uzun ve yüksekte olmasını istiyorum!

İnsanoğlunda bu hastalık, ömrünün sonuna kadar vardır. Sizler "adam" olmayı, insan isteyince öyle hemencecik olacak işlerden sanmayın. İnsan bazen güzel iş yaptığını sanıyor. Hâlbuki kötü bir iş yapıyor. İnsan kendisinde var olan yargılama gücüyle iyiyi kötüden a-yırt edebilir. Ama görüyoruz ki, bazen ülkede herhangi bir olay vuku buluyor. Bu olayı bir grup insan teyit edi-yor, kalemlerini çekerek işe koyuluyorlar ve diyorlar ki: "Bu hadise güzeldir, insanlığın faydasıdır..."

Bazıları da tam bunların karşısında yer alıp kaleme sarılarak başlıyorlar aynı olayı karalamaya... Bütün yaz-dıklarıyla, konuşma ve çalışmalarlarıyla bu olayı kötümeye çalışıyorlar. Neden? Zira bu olay bir grubun men-faatine, diğer grubun ise zararına olmuştur. Birilerinin dostları tarafından gerçekleştirilmiş, diğerlerinin düşmanları tarafından. Eğer dostlarından taraf yapılmışsa, her ne olursa olsun güzeldir. Güzeli dostumuz için istiyoruz, güzel olduğu için değil. Adaleti, adalet için istemiyoruz. Adaleti dostlarımız için istiyoruz.

Bizim karşımızda olan ve bize rakip sayılan kimselere gelince, onların yaptıkları her iyi işi karalamaya çalışıyoruz. Kalemleri ele alıp tenkitlere başlıyoruz... Oysa aynı iş dostlarımızdan sadır olunca, bu sefer kalemlerle teyit-nameler yazıyoruz. Zira adaleti, adalet için istemiyorsunuz. Hakkı, hak için istemiyorsunuz. Hâlbuki insan hakkı kendi aleyhine olsa dahi, sırf hak oluşundan dolayı kabullenmelidir. Ona dost olmalıdır. Ona asla buğz etmemeli ve onu inkâr etmemelidir. Görüş açıklamak isteyen kimseler, hakkı hak için mi istiyorlar? Batılı da batıl olduğundan dolayı mı reddediyorlar? Hakkı sırf kendileri için istedikleri gibi, herhangi bir batıl kendisinden veya dostlarından birinden sadır olunca, buna hak rengi vermeye çalışıyorlar. Hak eğer hayalî rakiplerinden bile sadır olsa, ona da hemen batıl görünümü vermeye kalkışıyorlar.

Böyle olan bir insan şeytanın şerrinden bile büyük olan "kendi şerrinden" kolayca özgür olamaz. Oysa insan kendi konuşmasını kesip kenara bırakabilir. İnsan konuşma yapmak istediği zaman önceden düşünerek niçin konuşmak istediğinin sebeplerini kendi kendine sorup öğrenebilir. Kendisini bu konuşmayı yapmaya zor-layan etkenlerin neler olduğunu bulabilir.

Bu mesele genel bir meseledir ve her yerde caridir. Benden sadır olan bütün işler, "ben" ölçüt olduğundan dolayı güzeldir. Ama aynı işler düşmanından sadır o-lunca kötüdür. Zira o benim düşmanımdır, her ne kadar yaptığı iş güzel olsa da. Düşmanın güzel işleri kötü; benim kötü işlerim ise güzeldir.

Bu bir hastalıktır; insanî hastalığın tedavisi de oldukça zordur. İnsan, kendisini tedavi edebilecek kimselere başvurmalı ve ruh tabiplerinin ayağına giderek, kendisini tedavi ettirmelidir.

Allah'ı her zaman göz önünde bulundurun!

Ey yazarlar! Ey konuşmacılar! Ey işçiler! Ey yönetimin içinde ve dışında bulunan memurlar! Ey çiftçiler! Allah'ı her zaman göz önünde bulundurun! Allah her yerde hazırdır. Sizin diliniz de Allah'ın önündedir. Gözleriniz de Allah'ın huzurundadır. Ve sizin bütün azalarınız O'nun yanındadır. Allah'ın huzurunda...

Allah'a karşı günah işlemeyin. Bugün bizim ülkemizde en büyük günah, ihtilaf çıkarmaktır. Nifak çıkarmaktır. En büyük teklif ve rahmet ise, bizler için sü-kûnet ve asayıştır, öyle bir ortamı sağlamaktır.

Nefsi Terbiye Etmekten Amaç, Sırat-ı Müstakimde Hareket Etmektir

Eğer insan, dizginlenmiş bir varlık hâline getirilmez de kendi başına buyruk olursa, boş ve faydasız bir yabani ot gibi olur. İnsan gerçek bir terbiye altına alın-madığı, eğitime tâbi

tutulmadığı takdirde, mevki ve ma-kamı yükseldikçe, ruhsal yönlerden daha fazla düşüş kay-dedecek ve maneviyatı "Büyük Şeytan" olan nefis, Şeytan'ının sultası altına girecektir. Gençler yenidirler. Melekût âlemine daha yakın ve nefisleri daha güçlüdür.

Eğer insan yükselir, ama buna karşılık nefsi ile mücadele etmez ve onu gerçek bir eğitime tâbi tutmazsa, bu yolda yukarıya doğru çıkıp yaşça büyüdükçe, Melekût-i A'lâ'dan daha da bir uzaklaşacaktır. Zihni bulanacak, yolunu şaşıracaktır.

Bundan dolayı eğitim ve terbiye daha küçük yaşlardayken başlamalıdır. İnsan daha çocukken terbiye altına alınmalıdır. İnsan, ömrünün sonuna kadar mürebbiye muhtaçtır. Her yerde insanlar için terbiye edicilerin bulunması şarttır.

Peygamberler, Allah tarafından sadece insanın terbiyesi için geldiler. İnsanları yetiştirmek için gönderildiler. Bütün peygamberlerin getirdikleri ilâhî kitaplar, bilhassa da Kur'ân-ı Kerim, insanlığın terbiyesi için gelmiştir. Eğer insan ıslah olursa, âlem ıslah olacaktır.

Eğitilmemiş, terbiye görmemiş insanlar çok zararlıdırlar. Bunların topluma vereceği zararı hiçbir şeytan, hiçbir hayvan ve de hiçbir varlık veremez. Aksine, eğitilmiş ve terbiye edilmiş bir insan, toplum ve insanlık için o kadar faydalıdır ki, hiçbir melek onun kadar faydalı olamaz.

Âlemin esası, insanın eğitimi üzerinedir. İnsan da bütün âlemlerin özüdür, hulasasıdır.

Bütün peygamberler, insandaki bu "bi'l-kuvve"yi (insanın içindeki eğitim gücünü, istidadını) "bi'l-fiil"e (eyleme) dönüştürmek, döndürmek için geldiler. Maksat, insanın ilâhî bir varlık olmasıdır. Öyle bir varlık ki, Cenab-ı Hakk'ın bütün sıfatlarının mazharı ve Hak Teâlâ'nın mukaddes nurunun tecelli mekânı olsun.

Sırat-ı Müstakim Mutlak Kemaldır

Sizler elbette ki Kur'ân-ı Kerim'in ilk suresini hemen hemen her gün

okumaktasınız: "**Elhamdülillahi Rabbi'l-âlemin.**" Yani: "**Övgü, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.**" Burada geçen "Rab" kelimesiyle terbiye ilkesine işaret edilmiştir. Böylece dikkat edelim ki, rubû-biyet ve terbiyenin en âli makamı, Allah Tebareke ve Teâlâ'ya mahsustur. Tali mertebede de bu makam peygamberlere ve bunlar sayesinde de diğer birçok insana yansımaktadır.

Bu ayette, Allah kelimesinden sonra, diğer sıfatlardan önce "Rabbu'l-âlemin" (âlemlerin eğiticisi) sıfatının zikredilmesi, eğitimin önemini bildirmektedir.

Bu surede yine şöyle okuyoruz: "**İhdine's-sirate'l-müstakim.**" (**Bizi sırat-ı müstakime hidayet eyle.**) Bundan da terbiyenin gayesinin sırat-i müstakimde (doğru yolda) hareket etmek olduğu anlaşılıyor. Sırat-ı müstakimin en son noktası mutlak kemal olan Allah'tır.

Bizden de peygamberlerin terbiyesi altına ve Allah'ın yüce kullarının, velilerinin talim ve terbiyesi altına girmemiz isteniyor. Ta ki onlar sırat-ı müstakimde bize önder olsunlar... Ve her gün Allah Tebârek ve Teâlâ'ya yalvaralım ki, bizleri doğru yola ilet sin; sırat-ı müstakime. Sağa ve sola değil... "**Gazaba uğramışların**" ve "**dalalette olanların**" yoluna değil.

Bizler her zaman Şu manayı göz önünde bulundur-malıyız ki, eğer kendi başımıza buyruk ve eğitimsiz bir Şekilde büyürsek, en kötü ve alçak bir varlık hâline geliriz. Ve eğer gerçek bir terbiye altına girip sırat-ı müstakimde Őaşmadan yürürsek, öyle bir makama ereriz ki, Şu anda onu tasavvur etmekten bile aciziz. O yer ki, a-zamet denizidir; Derya-i Kibriya'dır.

Mutlak Kemal, Sadece Allah'ın Yâd ve Zikrinde Olunduğu Zaman Söz Konusudur

İnsanın müptela olduğu bütün Şeyler, bizzat insanın kendisindedir. Yani âlemdeki bütün Şeyler insanın kendisine aittir. Elbette gaybdan bize yönelen bazı Şeyler de mevcuttur. Mesela Şu depremler, seller, tufanlar. Bunların sebebi, bazen bizlerin kendimizi islah etmemiŐ olmamızdır. Eğer bizler kendimizi islah edersek, özellikle de hal-kın kendisine yöneldiği, amel, söz ve davranıŐlarına ba-karak kendine çeki düzen verdiği o beyler de kendilerini islah ederlerse, bütün yüzler bir tek yüze dönerse; konuşmacılarımız da Allah için konuşur ve dinleyenler de Allah için dinleyecek olurlarsa, yazarlarımız da keza; o zaman hiçbir ihtilaf vuku bulmayacaktır.

Asıl islah, insanın kendisini islah etmesidir. Böyle olduğu takdirde görüşlerde herhangi bir ihtilaf olsa da, ilâhî bir Şekilde halledilebilir; Şeytanî bir tarzda değil. Asıl islah, insanın "ben" diye tarif ettiği bu odağı temizlemesidir. Bütün musibetler bizim kendimizdendir.

Islaha ilk önce kendi nefsimizden başlamamız lazım. Benim kendim kendimi islah edememişken, başkalarını islah edebileceğimi beklememeliyim. Bu boş bir hayaldir. Konuşmacılarımız islah olduğu zaman, din-leyicilerimiz de islah olacaktır.

İnsanda var olan özellik, diğer hiçbir varlıklarda mevcut değildir. Zira beŐerin fitratı mutlak kudreti talep etmektedir; mahdut bir kuvveti değil... Beşer, fitraten hakkı ister, mutlak kemale ulaşmak ister; mahdut kemale değil. Mutlak kudreti ister. Mutlak kudret ise, Hakk Teâlâ'dan başkasında mevcut değildir. Binaenaleyh beşer fitratı ile Hakk'ı istiyor, Hakk'ın peŐindedir. Bunu kendisi de anlamıyor.

Mutlak kemali ispatlayan en muhkem delillerden biri de, işte beŐerdeki bu mutlak kemale var olan istek ve aŐktır. Çünkü o (beşer), mutlak kemalin kuruntusuna değil, fiili hakikatine âşıktır. Öte yandan "maşuk-u fiili olamadan, âşık-ı fiilin olması muhaldir." Bu da nefsin kuruntusudur diyemeyiz. Zira fitrat, mutlak kemalin hakikati peŐindedir; mutlak kemalin kuruntusu peşinde değil.

Bu yüzden biri çıkıp da insan vehme, kuruntuya ka-pılmıştır, diyemez. Çünkü fitrat (yaratılış) oyuna gelmez. İsteklerinde aldanmaz. Ve bütün beşeriyet fitratı gereği mutlak kemali arıyor. Fakat insan inhisarcıdır (tekelcidir). Mutlak kemali de yalnız kendisi için istiyor. Ama herkes mutlak kemale ulaşacak olursa, inhisarcılığa yer kalmaz. Çünkü orada çokluk yoktur. Her Şey orada birliğe kavuşur, bir olur.

Bir insanı düşünün: Bir Őehre vali oluyor; ama yine razı değildir. Zira kalbi bununla yetinmeyip, başka eyaletlerin de hâkimi olmak istiyor. Ancak oraya da vali o-lunca yine razı olmuyor. Bu sefer

bütün ÷lkede tek hâkim hâline gelmek istiyor. Bir ÷lkeye sahip olunca bununla da yetinmiyor, başka ÷lkelere de hükmetmek istiyor.

Sizler şu anda yeryüzünde zahiren iki güç olduğunu görüyorsunuz. Bu iki güçten her ikisi de, "süper güç" oluşuna kani değil. Amerika istiyor ki Rusya olmasın; sadece kendisi olsun. (Rusya da öyle.) Her ikisi de diğerini ortadan kaldıracak olursa, artık kani olacağının, doyacağının kuruntusu içindedir. Oysa bütün dünyayı alıp da bunlardan birine versen, yine doymaz; bu sefer ellerinde olmayan başka şeylerin peşinde koşarlar. Ele geçirdikleri şeylere kani olmazlar.

İnsan mutlak kemale âşık olduğundan, mutlak kudrete de âşıktır. Şu bütün âlemi, bütün gezegen ve yıldızları sadece bir insana verseler, yine doymaz... Zira bunların hiçbirisi mutlak kemal değildir. Mutlak kemal deryasına ulaşamadıkça ve bu deryada fani olmadıkça, kendisi için itminan (sükûnet, güven) söz konusu değildir.

Bilin ki ancak Allah'ın zikriyle (O'nu anmakla) kalpler itminan kazanır (yatıştır). [1]

Ne cumhurbaşkanlığı, ne başbakanlık tahtı, ne süper güçlerin gücü, ne de bütün mülk ve melekûtun malikiyeti insanda huzur ve sükûnet icat eder, kalbini yatıştırır. İnsanda itminan yaratan ve onu bu bunalım ve sonsuz çırpınışların pençesinden kurtaran şey, sadece Allah'ı zikretmektir (anmaktır). Allah'ı zikretmek, bizim lâfzen **La ilâhe illallah** dememiz şeklinde değildir. Zikrullah; kalbin Allah'a yönelerek onu zikretmesidir, hatırlamasıdır. Kur'ân-ı Kerim şöyle buyuruyor:

Bilin ki kalpler, ancak Allah'ın zikriyle yatıştır.

Başka bir yerde de buyruluyor ki:

Ey itminan kazanmış nefis, dön Rabbine O'ndan razı olarak ve rızasını kazanmış bulunarak. Artık katıl kullarımın arasına ve gir cennetime.

Eğer bu ayetlerin hususiyetleri açıklanmaya çalışılırsa, oldukça zaman alacaktır. Ben, sadece bir konuya işaret etmek istiyorum: İnsan nefsinin (bu ayette açıklanan) itminan ve huzura kavuşması, artık arayış ve ıstırapının sona ermesi, bu dünyevî makamlara ulaşmakla olmaz.

Çünkü başbakan olduğum zaman diyorum ki: "Bu azdır, benim cumhurbaşkanı olmam lazım!" Cumhurbaşkanı olduğumda yine diyorum ki: "Bu da azdır, bütün İslâm ÷lkelerinin cumhurbaşkanı olmam lazım!" Oraya da ulaştınca, yine azdır diyorum. Kısacası, elde ettiği her şeyi, ulaştığı her makamı az bulur.

Bütün âlemi bir lokma edip eline verseler bile, hâlâ bir eksiklik olduğunu, onu da az bulup istediği daha başka şeylerin olduğunu görür. Bu stres, ıstırap ve bunalımlardan ancak mutlak kemale (Allah'a) ulaşmakla kurtulabilir. Mutlak Kemale erişmek ise sadece O'na (Allah'a) yönelmek, yalnız O'nu anmak ve de O'ndan başka hiçbir şeyi hatıra getirmemekle mümkündür.

İşin içinde O'nun (Allah'ın) dışında hiçbir şey olmamalıdır. Saltanata teveccüh, riyasete teveccüh, şu maddî âleme teveccüh, diğer âlemlere teveccüh, şahadet (görünen âlem) ve gaybe (görünmeyen âlem) teveccüh, bunların hiçbirisi olmamalıdır. Yâd (düşünce), sa-dece Allah'a münhasır olmalıdır ki nefis itminana ersin ve o zaman şu ayetin muhatabı olsun:

Ey itminan derecesine erişen nefis! -Ki bütün kaypaklıklardan arınarak, diğer hiçbir şeye artık teveccüh etmemektesin.- Dön Rabbine, gir kullarımın arasına ve dâhil ol cennetime."

Bu ayette, "Allah'ın kulları ve Allah'ın salih kulları arasına gir" denilmemiştir. **"Gir kullarımın arasına"**denilmiştir. Bunda bir hususiyet vardır. Yine "cennete dâ-hil ol" denilmemiş, **"dâhil ol cennetime."**buyrulmuştur. Demek ki salih kulların gireceği bir cennet vardır; bir de "nefs-i mutmainne"ye sahip kimselerin gireceği başka cennet. Salih kulların cenneti, bütün o genişliğiyle Allah'ın salih kullarına aittir, ayette **"kullarım"** diye anılan kulların değildir. Bu kulların cenneti öyle bir cennettir ki, orada ibadetten başka bir şey yoktur. O da "Huve"ye (O'na) yapılan bir ibadettir.

Evet! İnsan, nefs-i mutmainne sahip oldu mu, ona **"dâhil ol cennetime."** denir. Bu cennet lika cennetidir, Zat-ı Ehadiyet cennetidir. (İnşallah hepimiz de oraya girersiniz). Bu cennetle diğerlerinin gireceği cennet a-rasında fark vardır. Salih kulların, Allah'ın salih kullarının gireceği cennetin, Allah-u Teâlâ'nın, **"cennetim"** dediği cennetle büyük farkı vardır. Bu cennetin hiçbir şeye nispeti yoktur; sadece "Huve"ye (O'na). İşte o zaman "nefs-i mutmainne", bir nur kaynağına girmiş ve de mutlak kemale erişmiş olur. Kendisinin âşığı olduğu şeye. Başka hiçbir şeye aşkı yoktur onun...

Süper güçler sanıyorlar ki, dünyada olan her şeyi ele geçirseler bu güç onlara yetecektir, onları doyuracaktır. Oysa asla öyle değildir! İnsanın sahip olduğu güçte mahdudiyetin/sınırın olmamasını istemesi, bizzat insanın fitratında mevcuttur. Kendisine, "Güzel, şimdi artık bütün mülklerin sahibi oldun. Başka bir güç daha olsa ister misin?" deseler, cevabı mutlaka "Evet." olacaktır.

Şu âlemdeki bütün güç ve kudretleri, melekût, mülk ve ceberut âlemlerindeki güç ve kuvvetlerle beraber bir araya getirip herhangi bir insana sunarak, "Bunlar bütün âlemlerin gücüdür, al senin olsun! Fakat başka bir kuvvet daha var, onu da ister misin?" desen, buna asla "yok" demez. Evet, hiçbir insan buna "hayır" demez. Hemen "evet" diyerek ona sarılır. Zira insanın fitratı, "istiyorum" demektedir. Kendisine bir şey sunulduğu zaman hiç kimse "ben istemiyorum" diyemez.

Aynı şekilde bütün âlemlerin ilmini bilen bir adamı getirip de, "Sen şu anda bilinen bütün âlemlerin ilmine vâkıfsın. Fakat ilmini bilmediğin başka bir âlem daha var, onu da ister misin?" deseler, "Hayır, yeter!" diyemez. "Hayır, istemiyorum." diyen ve fitratından sapmış bir insan asla düşünülemez.

[1]- Râd, 28

Mutlak Kemale Olan Aşk, Allah'ı İsteme Fitratıdır

İnsan, genellikle "keşkeler" ile yaşıyor; "Keşke son noktaya varabilseydim, o da benim olsaydı!..." Bütün bu keşkeler (arzular), insanın mutlak kemale kavuştuğu zaman son bulur. Orası öyle bir

yerdir ki bütün bu "keşkeler" artık sona eriyor. İnsan, bu damla, o denize kavuşuyor ve onda fani oluyor. Sizler ve bu âlemde yaşayan diğer kimseler, kendi kendinize "Bu falan şeyler de benim olsaydı, yeterdi." diye düşünüyorsunuz. Ama biliniz ki (o arzuladığınız şeyler size verilse de) asla yeterli olmayacak, kâfi gelmeyecektir (isteğiniz hiçbir zaman son bulmayacaktır).

Mesela bir insan, "Ben sadece bir ev ve normal bir hayat istiyorum." diyor. Bu isteğine kavuşmadığı sürece, sırf hayalinde onunla yetineceğini sanıyor. Ancak bu isteğine kavuşur kavuşmaz daha büyük şeyler (ve arzular) peşinde koşmaya başlıyor. Örneğin cumhurbaşkanı oluncaya kadar bu istekleriniz birbirini takip e-diyor; oraya ulaştınca da bakıyorsunuz ki, istediğinizin bu değilmiş; "Benim istediğim şeyler bunlar değildi." diyorsunuz. Bu defa daha yukarılara bakmaya başlıyorsunuz. Zira o an istediğiniz şey yukarılara çıkmıştır.

Amerika Cumhurbaşkanı hakkında bir düşünün. Bu gezegenin yarısına hâkimdir. Ama yine de bunu az biliyor, istediği şeylerin bu kadar olmadığını görüyor. Öyle sanıyor ki, eğer şu Rusya'yı ortadan kaldırıp yok ederse, bu gezegenin tamamına sahip olacak ve bu ona yetecektir. Oysa o, bunun öyle olmadığını anlayamıyor (ve şu gerçeği bilmiyor) ki "Herkes Allah'a âşıktır, dün-yaya değil..." Ama o bunu idrak edemiyor. Bunun en büyük delili de, arzuladığı şeyi elde ettiği takdirde, o-nunla da yetinmeyeceğidir. Çünkü tüm dünyayı ele geçirdiğinde, kendisine, "Merih gezegeninde yeni şeyler varmış, orayı da ister misin?" denilirse, bunun, "Hayır" demesi mümkün değildir.

Hemen "Evet" der.

İnsan hiçbir zaman doymaz... İnsan için "kâfi/ye-terli" kelimesi düşünülemez. Yanlışlık (yanılgı) maksattadır. Bütün ihtilaflar, var olan bu hatalardan (amaçta yanılmadan, yanlış amaca sahip olmaktan) kaynaklanmaktadır.

Evet, hata ve yanlışlık niyetlerdedir. Bizler fitratın ulaşmak istediği maksatta yanılmışız. Biz onu görmemişiz, bilmiyoruz. Bizler fitrat kitabına aşına değiliz.

Sizler sanıyorsunuz ki bizler, sadece bizim tekelimizde olması gereken bir güce sahip olabilmek için çırpınıyoruz. Ama buna sahip olunca yine de suratımızı ekşitiyor ve "Bizi içeriden kemiren, bu da değilmiş." diyoruz. Sonra (içimizde) yeni birtakım kazanlar kaynamaya başlıyor, gittikçe de galeyanı artırıyor.

Şimdi gidip de Amerika Cumhurbaşkanı'na, "Güzel de ne istiyorsunuz, neyin âşığı olmuşsunuz, ne yapmak arzusundasınız?" diye sorsalar, "Ben hiçbir şey istemiyorum. Sadece Rusya benim gözümde bir diken gibi dur-maktadır. Onun yokluğundan başka ne isterim ki?" der.

Bu sefer Rusya'ya aynı soruyu sorsanız, o da diyecektir ki: "Amerika benim gözümde bir diken gibidir. Onun yokluğundan başka bir şey istemem."

Bunların hiçbiri arzuladıkları bu kudret ve gücün ne olduğunu anlayamıyor.

Bütün fitratlar, istisnasız olarak "mutlak kemal"e (yani Allah'a) âşıktır. Bu hakikate cahil olduğumuz için de azaba duçar olacağız. İnsanı azaba götüren şey, başka bir şeye, "mutlak kemal" diyerek tutulmasıdır. Eğer fitratımızın isteğine kulak verirsek, kesinlikle "mutlak ke-mal"e ulaşırız.

İnsan sanıyor ki, "kemal" başkan olmaktır. Bu düşünceyle başkan olunca da yanıldığını fark ediyor. "Sadece bir dairenin başkanı olmak neyi halledebilir ki?" diyor. Ardından bir ülkenin tek hâkimi hâline gelince, bu sefer de diğer ülkelere yöneliyor. Ona da erişince, başka yerlere... Bütün âlemleri kendisine verseniz, yine de doymayacaktır. Zira insanın gerçek arzusu, "mutlak kemal"-dir...

O fitrat ki, Allah insanları onun üzerine yaratmıştır.

İnsanın fitratı tevhit fitratıdır. "Mutlak kemal"i isteme ve arzulama fitratıdır. Oraya erişmeyinceye kadar da hep istersiniz. Sanki bir şeyler yitirmişsiniz de onu arayıp duruyorsunuz. Devamlı o yitirdiğinizi başka şeylerle karıştırıyor ve bu sefer de onun peşinden koşturup duruyorsunuz. Herkes hep "keşkeler"le dolaşmaktadır. Başkasının elinde bir şey görünce, onu arzular ve "Keşke o da benim olsaydı!" der. Oysa bir başkasına soracak olursan, o da bunda olanı istiyor. İkisi de bir araya gelince görüyor ki arzuladığı şey ne oydu, ne de bu...

Sizin sürekli peşinde koştuğunuz, arayışı içinde olduğunuz şey sadece "mutlak kemal"dir. Yani bütün fitratlarda Allah vardır. Bu da bizlere gösteriyor ki, şu â-lemde bir "mutlak kemal" vardır... "Âşık-ı fiilî muhaldir, eğer maşuk-i fiilî olmazsa!"

Bu, "mutlak kemal"in varlığının delilidir. Bundan dolayı o tarafa, bu tarafa; onun peşinden, bunun peşinden koşup durmayın. Zira kendinize zahmet verirsiniz! Sizler asla doymayacaksınız. Sizlere edep verecek (sizleri eğitecek) şeylerin peşinde koşun ki, nefsinize sükûnet bahşetsin.

Kendiniz İle Allah Arasındaki Bencillik Perdesini Kaldırın

Ele geçen kudret (güç) oranında, ruhî sarsıntı kendiliğinden artacaktır. İnsanın fitratı böyledir.

İnsan "mutlak kemal"i istediği için de bunu başka şeylerle karıştırmaktadır. Bunları ele geçirdiği vakit arzuladığı şeylerin bunlar olmadığını görüyor! Bu sefer fazlasını istemeye başlıyor...

Sizler şu anda, (gerçeği) bilmediğiniz için bir "idarecilik/yöneticilik" arzusunda olabilirsiniz; fakat sizi alıp Amerika'nın veya Rusya'nın cumhurbaşkanı yapsalar, sizde şu an var olan o kıvılcım, onların kalbinde ya-nan benzeri bir ateşe dönüşecektir. Belki de daha fazla...

Eğer bütün dünyayı size verseler, o zaman bu ateş daha da alevlenecektir. Ruhî sarsıntı daha da artacaktır.

"İnsanları bu ateş ve sarsıntıdan kurtaran tek şey, Allah'ı hatırlamaktır." O zaman bütün alevler sönecek, sarsıntılar sükûnete dönüşecektir. Yerini itminan alacaktır. Allah'ın yâd ve zikriyle bu sükûnet ve itminan ortaya çıkınca da şu hitabın muhatabı olacaktır:

Ey mutmain nefis, dön Rabbine...

Rivayetlerde, bu ayetin (asıl) muhatabının İmam Hüseyin olduğu zikredilmiştir. O zaman sizlere de, "**gir kullarımın arasına**" denilecek, "gir Allah'ın kulları arasına" değil. "**Kullarımın arasına**" hususî bir inayettir. Yani "kendi malım". Böyle olduğu zaman elbette ki cennetinde de fark olacaktır. Sizler benim ve sizin gibilerinin cennetinin, Resul-i Ekrem'in (s.a.a) cenneti ile bir olduğunu sanmayın. Hayır! O başka bir şeydir.

Mesela sizler elinize bir şeyler geçsin diye durmadan elleriniz ve kalemlerinizi çalışıyorsunuz, böylece de her şey düzeleceğini umuyorsunuz. Bu beklenen şeyin elinize geçmesiyle mutmain olacağınızı mı düşünüyorsunuz? Hayır! Bu beklenen şeyler elinize geçince, bunalım daha da artacaktır.

Şu köşede oturup bir lokma ile hayatını sürdüren dervişte, Amerika Cumhurbaşkanı'ndan daha az bunalım, buhran ve kriz vardır. Öyleyse çalışın ki bu bunalımlarınız ortadan kalksın, fazlaşmasın. Sizler maddî istekler peşinde koştukça, bu buhranlarınız da çoğalacaktır.

En büyük perde/hicap ve engel sizin kendinizsiniz. Kendiniz ile Allah-u Teâlâ arasında var olan bu perdelerin ortadan kalkması için durmadan çalışın. Ve en bü-yük perde kendinizdedir. İnsanın kendisi bir hicaptır. "Sen kendi kendinin hicabısın."

Diyelim ki sizler, kalbinizde itminanın, sükûnet ve asayişin olmasını istiyorsunuz. Bunalım ve şaşkınlıklardan çıkıp kurtulmak istiyorsunuz. Öyleyse durmayın, bir şeyler yapın. Bu bunalım ve çıkmazlar insanı bu dünyada da cehenneme sokmaktadır.

İnsanda var olan bu bunalımlar, cehennemin kapılarından. Çalışınız ki bu ruhî çıkmazlardan kurtulasınız. Bunalım ve sıkıntılarınızı gidermek, elinizdeki makamı ikilemek ile olmaz.

Hayır! Bu, bunalım ve çıkmazlarınızı daha da bir çoğaltır. Bir şeyler yapın ki insanda var olan bu nefsin vahşeti ve bunalımları yok olsun.

Kendinizi ortadan kaldırın. Siz kendiniz hicapsınız. Eğer ortadan kaldırırsanız, bütün bunalımlar da kendiliğinde ortadan kalkacaktır. Oysa bu bunalımlar şundan doğuyor:

Bizler, Allah rızası için çalıştığımızı ve bir işe ilgi duyduğumuzu, sonra her yaptığımız işi de Allah rızası için yaptığımızı iddia ediyoruz. Oysa bu yaptıklarını, Allah'ı bilen birine sunduğu zaman, bu işleri hep kendisi için yaptığını hemen anlayacaktır. İnsan bütün işleri kendisi için yapar. Eğer kendini bir kenara bırakabilecek dereceye ulaşırsa, işte o zaman bütün yaptıkları Allah için olur.

Cehennemin Söndüğü An

"Ben" olmadığı zaman, artık ihtilaflar da yok demektir. Peygamberlerin birbirleriyle hiçbir ihtilafları yoktu. Bütün peygamberlerin hepsini eğer bir yere toplayacak olursanız, bunlar arasında hiçbir ihtilaf çıkacak değildir. O da bunun içindir ki, orada her şey sadece bir şeydir. "Ben" kenara atılmıştır. İşin içinde artık "ben" yoktur. Bu yüzden peygamberler hakkında şöyle buyrulmuştur: Biz o cehennemden geçtik, cehennem sönük bir durumdaydı.

Hadiste geçtiği şekliyle herkesin geçeceği bir sırat (köprü) vardır. Bu köprü, hadiste açıklandığı gibi, cehennemin ortasından geçiyor. Yoksa altından su akan şu köprüler gibi değildir. Bu, orta yerdedir; suya batarak gömülü kalan bir köprü gibi. Cehennem, bu köprüyü her taraftan çepeçevre kuşatmıştır. Sizler bu köprüden geçmek zorundasınız.

Bu, cehennemin üzerinde değildir ki içine düşmemek söz konusu olsun. Hayır! O da eğer geçebilirsek! Mümin de buradan geçmek isteyince, yine cehennem vardır. Fakat o zaman cehennem feryat etmektedir: "Ça-buk ol, neredeyse beni söndürecekisin, çabuk ol, geç!"

Bütün Ehlibeyt İmamlarımız ve Peygamberlerimizce de buyrulmuştur ki:

Peygamberler ve Allah'ın diğer bütün velileri bu yoldan geçince cehennem sönmektedir.

"Biz oradan geçtik; ama sönük bir vaziyetteydi."

Cehennemin sönüşü bizzat nefiste başlar. Bizim gideceğimiz cehennem, bizim elimizle yaktığımız cehennemdir.

...Ellerinizi işlediklerinizden ötürüdür. **[1]**

Orada elleriyle kazandıklarını görürler. Cehennemi biz kendimiz yakmışız.

Rivayetlerde şöyle zikredilmiştir:

Peygamber (s.a.a) miraca çıktığı zaman, cennette bir grubun oturup çalıştığını gördü. Bazen hep beraber işten el çekip duruyor, sonra yeniden başlıyorlar çalışmaya. Cebrail'e (a.s), "Bunlar nedir?" diye sordu. Dedi ki: "Bunlar insanların amelleridir. Amelleri buraya ulaştığında, bunlar için (çalışacakları) bir malzeme hâline gelmektedir. Onlar amelden geri kaldıklarında (herhangi hayır bir iş yapmadıklarında) ise, bunlar da malzemeleri olmadığı için hemen işlerini bırakmakta ve ara vermektedirler."

Size başka bir şey erişmez. Var olan her şey sizdendir. Allah Tebârek ve Teâlâ bütün enbiyalarını, sizleri bu gittiğiniz uçurumdan kurtarmak için gönderdi. Bir uçurum ki, onu kendiniz kazmaktasınız kendinize. Bütün peygamberler sizlerin kurtuluşu için geldiler. Bizim yaktığımız cehennemden ve ateşten kurtuluşumuz için.

Fakat peygamberlerin bu işlerinde başarılı olmaları sınırlıydı. Zira bizim nefsanî arzularımız, onların davetine hep mâni olmaktadır. Süper güçler, devlet reisleri ve sizler, sakın zanlara kapılıp da, "Bizler elimize geçecek olan başkanlık gibi bir güçle iktifa edicileriz" diyerek kendinizi avutmaya çalışmayın.

Bu reislik bizlere yeter diye düşünmeyin. Arzuladığınız şeyler elinize geçtikçe, ruhî sıkıntı ve bunalımlarınız daha da artacaktır.

Sizlerin, "Şu elime geçse, yeter." diye sarf ettiğiniz o sözleriniz bile aslında bunalım oranında artacaktır. Yani onun paralelinde... O zaman insanda şaşkınlıklar çoğalacaktır. O hâlde, insanoğlunun böyle çırpınıp durmasının manası nedir? Örümcek gibi kendi etrafında ağlar örmesinin izahı nedir? Bizim yaptığımız bütün ameller tıpkı bu örümceğin yaptığı gibi, öbür âlemde işlenerek karşımızda zahir olacaktır. Yani bizler kendi elimizle kendimizi esarete mahkûm etmekteyiz.

Sizler o makamları neden istiyorsunuz? Oysa bu ma-kam sizler için orada (kıyamette) sadece bir ateş ve yüz karasıdır. Niçin zahmetinizi artıracak şeyler peşinde koş-maktasınız? Selman da Medayin'in valisi idi. Sel geldiği zaman sadece altındaki postu alıp yüksek bir yere çıkarak kendisini kurtardı ve dedi ki:

Yükü hafif olanlar kurtuldu.

Yani ben suyun götüreceği hiçbir şeye sahip değilim. Sadece bir postum vardı, onu da götürecekse götürsün! Ama mal biriktirip stok edenler, riyasetler zirvesinde dalgalananlar ne

yapabildi? Onların akıbeti ne oldu? Onların ahirette de zorlukları fazla olacaktır. Öyleyse biz neden kendi zahmetimizi çoğaltalım?

Bizlerin bu millete hizmet etmesi gerekiyor, başka bir şey değil.

Bu İslâmî ülkenin hudut ve sınır boylarında öldürülenler (Allah'ın abitleri) bizlerden daha da faziletlidirler.

Biz bütün varlığımızla bu hâle getirilen ülkeyi kurtarmaya çalışmalıyız. Bugün herkes bizlere düşman kesilmiştir. Her zaman ülkeyi kurtarma fikrinde olmamız gerekiyor. Sadece kendi kendimizi düşünmek arzusunda olmamalıyız.

Bütün insanlığın kurtuluşu için bu milletin kurtuluşu için, bu süper güçlerin şerrinden İslâm'ı kurtarmak için hep beraber el ele verip çalışmalıyız.

Sizler bir evi idare etmek istediğinizde, bu evin i-çindeki erkek, kadın, var ise çocuk, bunların hepsi hem-fikir olmadıktan sonra, sadece burayı bile idare edemezsiniz.

Siz bir ülkeyi idare etmeye kalkışırsanız, eğer hemfikir olmaz ve hep birlikte gayretinizi bu yolda sarf etmezseniz, bu işi başarabilmeniz mümkün değildir.

Her zaman halkınızı düşünün.

Sınır boylarında İslâm bekçisi olarak öldürülenler, Allah'ın abit ve salih kullarıdır, Allah'ın sadık abitle-ridirler. Sınır boyunda öldürülen o yiğitler, savaştan zarar görmüş olanlar, bu savaşta avare olarak bütün imkânlardan yoksun bir durumda çadırlarda yaşayanlar, hepsi de "Allah'ın kulları"dırlar. Bunların hepsi de bizlerden daha faziletli ve muhteremdirler ki, sizlerden de faziletli olmaları muhtemeldir.

Bizler niçin kendi halkımız için çalışmayalım? Üm-metin kurtuluşu için niçin kafa yormayalım? Niçin bütün evliyaların kalbindeki o ideal biraz da bizim kalplerimizde olmasın? Allah-u Teâlâ peygamberlerine hitaben şöyle buyuruyor:

Yoksa sen, kendini helak etmek mi istiyorsun, onlar iman etmediler diye?

Öyleyse senin de etrafına bakıp üzülmen gerekir. Zira Hz. Peygamber (s.a.a) müşriklerin hâline bile üzülüyordu...

[1]- Şuarâ, 30

Peygamberlerin Gönderiliş Sebebi, Nefis Tezkiyesi ve Kur'ân İle Hikmeti Talim Etmektir

Peygamberlerin gönderiliş sebebini, Allah-u Tebâ-reke ve Teâlâ, Cuma Suresi'nde şöyle açıklıyor: O Allah'tır ki, ümmîlerin arasında onlardan o-lan bir resul gönderdi. (O resul) onlara Allah'ın a-yetlerini okur, onları tezkiye eder, onlara kitap ve hikmeti öğretir. Gerçi önceden açık bir sapıklıkta idiler. [1]

Peygamberlerin gönderiliş sebebi bu ayette şöyle a-çıklanmıştır: Allah-u Teâlâ sizlere, sizin aranızdan resuller gönderendir. Sizlerden bir resul ve bir yol gösterici karar kılmıştır ki, Allah tarafından şu birkaç şeyi tahakkuk ettirebilsin. "Sizlere Allah'ın ayetlerini de o-kur." Kur'ân, Allah'ın ayetleridir; bisetin sebebi, bu büyük kitabın getiriliş ve onun halka tilavet edilmesidir. Bu kitap, büyük ve ilâhî bir ayettir. Gerçi bütün âlem Allah'ın bir ayetidir. Lâkin Kur'ân, bisette yapılması dü-şünülen bütün şeylerin, bütün âlemlerin özüdür (usaresidir).

Kur'ân-ı Kerim, Peygamber (s.a.a) vasıtasıyla bütün insanlığın faydasına açılan bir sofradır ki, her

insan ondan kendi kabiliyet ve istidadı oranında faydalanmaktadır. Bu kitap ve sofraya, doğuda ve batıda, vahiy zamanından ta kıyamete kadar bütün âlemin; âlim, filozof, arif, fakih, kısacası bütün herkesin ondan faydalanabileceği bir kitaptır. Bu kitap, gayb âleminden şahadet â-lemine nazil olmasına (indirilmesine) rağmen, yine de herkesin istifade edebileceği bir hâldedir.

Bizler tabiat âleminden bir parçayız, bir cemiyetiz. Kur'ân, o yüce makamından (gaybten) bizim anlayabil-memizi sağlamak için indirilmiş olduğundan, onda a-vam halkın; arif, âlim, filozof yani herkesin istifade e-debileceği konular mevcut olduğu gibi, yalnız büyük â-limlerin, büyük filozofların ve büyük ariflerin anlayabileceği özel konular da vardır. İçindeki bazı meseleleri Allah'ın velilerinden ve peygamberlerden başka hiç kim-se anlayamaz. Meğerki Ehlibeyt İmamları onları açıklamış olsun.

Herkes bu istidadı oranında ondan faydalanabilir. Ba-zı meseleler vardır ki, ondan sadece İslâm arifleri faydalanabilmektedir. (Bazı konuları sadece İslâm arifleri anlayabilmektedir.)

Siyasî, içtimaî konular, kültürel meseleler, askerî ve nizamî meseleler hepsi bu mukaddes kitapta mevcuttur. Bu mukaddes kitabın Kurân'ın) nüzul esrarı ve Nebi'nin (s.a.a) bütün insanlığa gönderiliş hikmeti, bütün insanlığın bu büyük ilâhî nimetten kendi istidadı ve fitrî kabiliyeti oranında faydalanmasını sağlamaktadır.

Maalesef bizler yapamadık. Beşer yapamadı. İslâm âlimleri yapamadı. Kur'ân'dan hakkıyla hiçbirimiz faydalanamadık. Bizler, hepimiz bütün şahsî fikir ve düşüncelerimizi bir kenara bırakarak, bütün bir insanlık olarak bu mukaddes kitaba yönelmeliyiz, O'na bakmalıyız. Ta ki insanlık ondan istifade edebileceği kadar istifade etsin.

Kur'ân, bütün insanlık için gelmiştir, belli bir sınıf veya tabaka için nazil olmamıştır. Elbette bu kitapta Resulullah'tan (s.a.a) başka hiç kimsenin idrak edemeyeceği ayetler de mevcuttur. Bu ayetleri bizler, ancak onun sayesinde anlayabiliriz. Kur'ân'da birçok ayet-i kerime de vardır ki, okuyan herkes ondan faydalanabilir. Fikrî istidat ve akıllarını bu kitabı anlamak için kullananlar her şeyi, hatta öteki âlemdeki hayatla ilgili konuları da rahatlıkla Kur'ân'dan elde edebilirler.

Hz. Peygamber'in (s.a.a) gönderiliş sebebi şudur: Kur'ân gayb âleminde idi. Gaybî bir surette idi ve Allah Tebârek ve Teâlâ'nın ilminde mahfuz idi. "Gaybu'l-guyûb"da (gizliler gizlisinde) idi. İşte bu büyük ilâhî elçi, yıllarca süren bir tezkiye ve mücadele akabinde, gayb âlemi ile olan irtibatı sayesinde, sahip olduğu o tertemiz fitrat ve yaratılış neticesinde bu ilâhî mukaddes kitabın, içindeki bütün hakikatleriyle beraber, o gayb âleminden lâfzî bir surette şekillenmesine ve birkaç merhalede inmesine vesile olmuştur. Benim ve sizin gibiler ancak bu lâfızları anlayabilir. Bisetin

(peygamberlerin gönderiliş) sebebi, Kur'ân'ın nazil olduğu zamandan kıyamete kadar, bu ilâhî sofrayı tüm insanlığa açık tutmaktır. Bu, ilâhî peygamberlerin gönderiliş sebeplerinden sadece biridir.

Allah-u Teâlâ buyuruyor ki:

O Allah'tır ki, ümmîlerin içinden onlardan olan bir resul gönderdi. (O resul) onlara Allah'ın ayetlerini okur.

Ayetin devamında da şöyle buyuruyor:

Ve onları tezkiye eder (temizler), kitap ve hikmeti öğretir.

Bu da muhtemelen tilavet (ayetlerin okunma) gayesini açıklamaktadır. Yani peygamber, insanları tezkiye etmek/temizlemek, onlara kitap ve hikmeti öğretmek için ayetleri tilavet ediyor. Elbette hikmet, yine bu kitaptadır. Demek ki bisetin amacı, vahyin nüzulüdür; bu ilâhî kitabın insanlığa tilavet edilmesinin sebebi de, onlar arasında nefis tezkiyesini tahakkuk ettirmektir. Ta ki insanlarda var olan zulmeti ortadan kaldırarak, kendilerine kazandırdığı o duruluk ve tertemiz ruh sayesinde, onlar bu ilâhî kitapta var olan ilim ve hikmeti anlayabilsinler...

Bu ilâhî kitaptaki ilim ve hikmetin anlaşılabilmesi, nefis tezkiyesi ile mümkündür. Gayb âleminden bizlere tecelli eden ve şahadet (açık, somut) âleminde şekillenen bu ilâhî nuru nefsi tezkiye etmeksizin hiç kimse anlayamaz.

Kur'ân'da var olan talim ve hikmeti anlayabilmek, kolay bir iş değildir. Nefsin bütün vesvese ve kirliliklerden temiz olması lazımdır. Bütün kirlilikler ve ruhî bozuklukların en büyüğü, nefis sevgisi ile nefsin heva ve hevesleridir. Zira insan kendi kendisinin hicabıdır. Kur'ân ise ilâhî bir nurdur. O da Kur'ân'ın kendi tabiriyle bir nur...

Perdeler arkasında kalan, hicaplarla kuşatılmış bir insan, hiçbir zaman bu ilâhî nuru idrak edemez. Anlayabileceklerini sanıyorlar, oysa anlayamazlar. İnsan, bu kendi zulmet perdelerinden sıyrılına kadar böyle sürüp gider.

Bencillik ve enaniyetten doğan o nefsanî dilemmalar/açmazlar, kendi batınından icat ettiği o büyük saplantılar ve üst üste yığılmış o zulmetler insanda hâkimiyet kurduğu müddetçe, insan bu ilâhî nuru idrake liyakatli olmayacaktır. O ilâhî nurun kalplere yansması gerekir.

Eğer insan Kur'ân'ı anlamak istiyorsa, hatta nazil olmuş şeklinden de öte, az da olsa muhtevasına aşına olmak arzusundaysa, bu ilâhî nuru kıraat ettikçe yükselmek, tilavet ettikçe bu mebde-i nura, mebde-i âlâya daha da bir yakınlaşmak istiyorsa, kendisindeki o hicapları ortadan kaldırmalıdır.

Sen kendi kendinin hicabısın, ortadan çekilmen gerek!

Nakledilen tarih ve rivayetlere göre Resul-i Ekrem'e (s.a.a) nazil olan ilk ayet, "**Rabbinin adıyla oku.**" ayetidir. Bu ayet, Cebrail'den (a.s) Resul-i Ekrem'e (s.a.a) nazil olan ilk ayettir. Bu, daha o andan itibaren Resu-lullah'ın (s.a.a) her şeyden önce kıraat ve talim ile görevlendirildiğini gösterir:

Oku seni yaradan Rabbinin adıyla.

Yine aynı surede yer alan, "**Gerçekten insan tuğyan eder...**" ayeti de, nüzul ve vahyin ilk sıralarında yer almaktadır:

Gerçekten insan tuğyan eder ve kendisini müstağni görürse.

Bundan da anlaşılıyor ki, tağut ve tuğyan hâlinde olmak, çok önemli bir meseledir.

[1]- Cuma, 3

Nefsin Tezkiyesi İlâhî Gayretleri Tahakkuk Ettirir

Tağut ve tuğyanın ortadan kaldırılması için, kitap ve hikmetin talim edilmesi lazımdır. Nefsin tezkiyesi gerekir. İnsan işte böyledir. Bütün insanların halet-i ru-hiyesi/psikolojisi istisnasız olarak bu şekildedir. Eline geçirdiği varlık ve zenginlik oranında, tuğyanı da artmaktadır. İlmî zenginlik elde ettiği oranda, tuğyanı da artmakta, fazlalaşmaktadır. Makam eline geçince, eline geçirdiği bu makam oranında tuğyan etmektedir.

Allah'ın Firavun'a "bağî" (azgın) demesinin sebebi de, Firavun'un ilâhî bir hedefe sahip olmadan bir makam elde etmiş olmasıydı... Bu makam onu tuğyana çekmiş, kendisini de tağut kılmıştı. Dünya ile ilgili tüm maddî şeyler eğer nefis tezkiye edilmeden istenirse, o maddî şeyler ele geçtiği oranda tuğyan artacaktır. Mal, mülk, makam, mevki bunların hepsi böyledir; insanın bedbahtlığını arttırırlar. Hem bu dünyada, hem de a-hirette...

Baştan sona bisetin en büyük hedefi, bizleri bu tuğyanlardan temizlemek ve kurtarmak olmuştur. Bisetin ga-yesi bizlerin kendimizi düzeltmemiz ve nefsimizi bu zul-met kuyularından çıkarmamızdır. Eğer bu tevfik ve başarı bütün insanlar için müyesser olursa, tüm dünya nur olur. Kur'ân nuru ve ilâhî nurun cilvesi gibi bir nur...

Bütün beşeriyet arasında var olan ihtilaflar, bütün sultanlar arasında vücuda gelen anlaşmazlıklar, süper güçlerin arasında var olan çekişmeler, istisnasız olarak nefisteki tuğyandan kaynaklanmaktadır. Yani insanın bir makama sahip olduğunu görünce, taşkınlığa ve tuğyana meyletmesinden kaynaklanmaktadır. Zira insan o makama kani olucu değildir. Böylece tuğyan etmektedir ve bu tuğyan, başkalarına tecavüzü de içermektedir. Tecavüz edildiği zaman da, ihtilaflar vücuda gelmektedir ve bu konumda büyük tuğyanla küçük tuğyan arasında hiçbir fark yoktur.

Büyük ihtilaflar tuğyandan kaynaklandığı gibi, küçük ihtilaflar da tuğyandan kaynaklanır. Gerçi büyük olduğundan dolayı tuğyan daha çoktur. Hatta küçük bir köyde veya köyler arasında meydana gelen olaylar ve çarpışmaların kökeninde de tuğyan yatmaktadır. Bu mer-tebeden yukarı doğru çıktıkça da tuğyan artış göstermektedir.

Firavun da tuğyan edince, "Ben, sizin en büyük Rabbinizim." diyordu. Bu eğilimin nüvesi, bütün insanlarda mevcuttur. Bu sadece Firavun'a münhasır bir olay değildir. Eğer bir insanı kendi başına

buyruk bırakacak olursanız, o da hemen, "Ben sizin en büyük Rabbinizim." diyecektir. Bundan emin olun.

Bisetin en büyük hedefi ve gayesi, insanı bu azgınlık ve serkeşlikten kurtarıp, bir düzen üzere kontrol altına almak ve bu tuğyanı meydana getiren nefisleri tezkiye ile ıslah etmektir. İnsanlar arasında var olan bütün ihtilaflar, sadece onların tezkiye olmaması sebebiyle vücuda gelmektedir. Bisetin gayesi ise, insanı tezkiye etmektir. İnsanları bu tezkiye sayesinde hikmet ve kitabın talimine hazırlamaktır.

Eğer insan kendisini tezkiye ederse, ondan hiçbir tuğyan sadır olmayacaktır. Tezkiye olan bir insan, kendi kendisini hiçbir yönden müstağni (ihtiyaçsız) görmez. "Kendimdelik" diye bir şey, bu insan için söz konusu olmaz.

Gerçekten insan tuğyan eder, kendisini müstağni görürse...

Bir insanın ancak kendisini müstağni görmesi ve kendisi için bir makam kail olması tuğyan etmesine sebep olur.

Bütün dünya genelinde yaşayan insanlar arasında ortaya çıkan ihtilaf ve anlaşmazlıkların kökeninde istis-nasız olarak tuğyan yatmaktadır. İnsan nefsinde, kendi öz benliğinde var olan tuğyan... Eğer insan tezkiye o-lursa, terbiye edilirse, bütün bu ihtilaflar ortadan kalkar. Eğer bütün enbiya veya evliyalar bir yerde veya bir şehirde toplanacak olursa, onlar tezkiye oldukları ve ondan sonra da ilim ve hikmetle donandıkları için aralarında hiçbir ihtilaf meydana gelmez. Bizim için en büyük noksanlık, tezkiye olamamamız, terbiye edilmememizdir. Ama buna karşın âlim olduk ve birçokları da tezkiye olmadan ilim adamı oldular. Derin tefekkür ve görüşlere sahiptiler; ama terbiye olmadılar. **Ve bu terbiye olmamış, tezkiye olmamış âlim, bilgin ve mütefekirden insanlığa gelen zarar, inanın ki Moğol tehlikesi ve zararından daha da fazladır.**

Bisetin gayesi bu tezkiyedir. Peygamberlerin geliş nedeni bu tezkiyedir. Tezkiye olmadan, terbiye olmadan sahneye çıkanlar, tevhit sahnesinde, marifetullah sahnesinde, felsefe sahnesinde, fıkıh ve fekahet sahnesinde, siyaset sahnesinde tezkiye olmadan gövde gösterisi yapanlar, insanlık için en büyük tehlikedirler. Zira bunlar, batınlarındaki şeytandan kurtulamamışlardır.

Bu âlemi terbiye etmek isteyenler, başkalarını terbiye etmeye kalkışmadan önce kendilerini terbiye etmelidirler.

Halka idareci olmak isteyenler, idare ettiği halka zulüm etmek istemiyorlarsa, tuğyan etmek istemiyorlarsa, kendilerini hemen tezkiye etmelidirler. Terbiye olmalıdırlar. Zaten bisetin geliş sebebi de budur.

Nefis Tezkiyesi, En Fazla İdareciler İçin Gereklidir

Bütün insanlığın tezkiye olması lazımdır. Fakat idarecilerin, sultanların, cumhurbaşkanlarının, devlet adam-larının ve mesullerin tezkiye olması herkesten daha fazla gereklidir. Zira sıradan bir

insan tezkiye olmadığı zaman elbette ki tuğyan edecektir. Ama bunun tuğyanı mahduttur. Bu insan bir pazaryerinde veya bir köyde tuğyan etse bile, sadece o muhiti fesada çekebilir. Fakat bu tuğyan eden kişi herkesin kabullendiği bir insan, bir âlim diye halkın ihtiram gösterdiği bir şahıs veya herkesin itaat ettiği bir sultan, boyun eğdiği bir idareci olursa, bu büyük insan bir ülkeyi fesada çekebilir. Hatta bazen birçok ülkeyi bile fesada sürükler. Bu gibi tuğyanlar, ülkelerin fesada ve yokluğa çekiliş sebebidir.

Halka idareci olanlar kendilerini tezkiye etmelidirler, terbiye olmalıdırlar. Siz şu Saddam ile sıradan bir insanın tuğyanını mukayese ediniz. Sıradan bir insan ne kadar tuğyan ederse etsin, ne kadar Firavunluk hususiyetleri taşırsa taşısın, zararı kendi mevcudiyeti oranındadır. Bu tağut ancak kendi muhitini ateşe verebilir. En fazla kendi ailesini fesada çekebilir. Bundan fazlası zaten elinden gelmez.

Ama şimdi de Saddam'a bakın ki o da tuğyan etmiş, tağut olmuştur. Fakat bunun tuğyanı bir iki memleketi değil, aksine bir bölgeyi bile fesada çekebilecek güçtedir. Eğer büyük devletlerin başkanı olanlar, mesela A-merikan Cumhurbaşkanı tuğyan edecek olursa, onun tuğyanı da birçok ülkeleri fesada çekebilecek bir güçtedir.

Birinci ve ikinci dünya savaşlarında ortaya çıkan tuğyan ve fesat, üst kesimden kaynaklanmıştı. Tuğyan edenler, o ıslah olmamış büyük başlardı. Böylece dünyayı fitne ve ateşe verdiler. Eğer Rusya Komünist Partisi önderi olanlardan birisi de tuğyan ediverirse, onun tuğyanı mahdut değildir. Bu muayyen tuğyanı ile birçok ülkeyi tuğyana çekecektir.

Gerek üst düzey idarecilikte bulunanlar olsun, gerekse alt düzey idareciler, eğer bir memlekete sükûnet ve huzuru getirmek istiyorlarsa, fitne ve fesadı toplumlarından uzaklaştırmak arzusundalar ise, ıslah ve sükûneti ilk önce üst düzeyde gerçekleştirmelidirler.

"Üst düzey" düzelmeden, ıslah ve terbiye olmadan, **"alt düzey"** hiçbir zaman ıslah olmayacaktır. Zira sükûnet ve ıslah bir toplumda üstten başlamalıdır. Onların ıslahı, toplumların ve milletlerin asayışı demektir. Eğer -Allah göstermesin- tuğyan ederlerse, onların tuğyanı hiç şüphesiz ki bir ülkeyi helake ve yokluğa sürükleyecektir. Bu memleket için gönlü yananlar, İslâm için kalpleri tutuşanlar, İslâm'ı bütün insanlığın kurtarıcısı bilenler, mutlaka İslâm'ın bu önemli öğretisine dikkat etmelidirler.

Gerçekten insan tuğyan eder, kendisini müstağni görürse...

Bu biseti, (ilâhî biset) olarak kabul edenler ve biset gayesinin bütün insanları hidayet etmek olduğuna inananlar, Allah-u Teâlâ'nın açıkça beyan etmiş olduğu bi-setin gayesine teveccüh etmek zorundadırlar.

Allah-u Teâlâ buyurmuştur ki:

...(Peygamber) onlara ayetleri okur ve onları tezkiye eder ve kitap ve hikmeti öğretir onlara... **[1]**

Tezkiye, hidayet nurunun insanda hâsıl olması için-dir. Tezkiye olmayıncaya kadar, tuğyanlarınız da devam edecektir. Tezkiye olmadığınız müddetçe ilim sizler için tehlikelidir. Hem de her şeyden daha tehlikeli. Tezkiye olmayıncaya kadar makam sizler için zararlıdır ve sizleri dünya ve ahirette helake sürükler.

Bisetin başlangıcı (yıldönümü) olan bugünde, kendi kendinizin tezkiyesi için çaba sarf edin, o günde ki bi-set vaki olmuştur...

Bugün bisetin yıldönümüdür. Bu ilâhî nimete, hakkıyla teveccüh ediniz. Biset niçin vuku bulmuştur? Bi-setin her zaman için gayesi ne idi? Eğer bir insan bu bi-setin oluş sebebine aykırı davranırsa, ne olacaktır?

Bisetin gayesi, daima nefislerin tasfiyesi olmuştur. Nefislerin tasfiyesi de bencillik emarelerinin insanda ve toplumda yok edilebilmesiyle olur. Böylece riyaset talebi diye bir şey olmasın. Dünya talebi ise asla!

İnsanda bunların hepsinin yerini Allah Tebarek ve Teâlâ almalıdır. İnsandaki bütün arzular sadece Allah i-çin tahakkuk etmelidir. Asıl ilâhî gaye şudur: Allah'ın hükümeti (hâkimiyeti) ilk önce insanın kalbinde hükmetmelidir ki, toplumlara da hükmedebilsin.

Tezkiye, üst tabakalardan başlamadığı sürece ne bu memleket, ne de diğer ülkeler asla ıslah olacak değildir. Bu inkılâbı insanlık için faydalı bulanlar, inkılâba yardım edenler, bu inkılâbı "halk inkılâbı" olarak bilenler ve bu inkılâbın gerçek hedefine ulaşmasını dileyenler, mutlaka kalplerinde tevhidî sükûnet ve itminanı temin etmeye çalışmalıdırlar. Ve bu ıslahın mutlaka üst düzeyden başlaması gerektiğini de kulak ardı etmemelidirler. Üst düzeyde sükûnet ve ıslah oluşturulmadıkça, alt düzeyde asla oluşturulamayacaktır.

Tezkiye ve nefisleri arındırma, üst düzeyde olmaz da bunların yerine üst düzeyde bencillik ve tuğyan, tez-kiye yerine nefisî arzular ve sükûnet yerine fesat olduğu müddetçe, ülkenin ıslah olması, sükûnete kavuşması mümkün olmayacaktır...

Bizler hepimiz tezkiye olmakla mükellefiz. Biset tez-kiye için gerçekleşmiştir. Eğer bizler tezkiye olmazsak, nefsimizde vaki olan her şey, elimize geçen her makam bizler için hicap (perde) olacaktır.

Bizler hepimiz tezkiye ile mükellefiz. Ancak bu yolla ilâhî nurdan ve Kur'ân nurundan istifade edebiliriz. Fakat bu tezkiye, üst düzey idareciler için bizim gibilerin tezkiye olmasından daha gereklidir. Bizim gibilerin tezkiye olmaması, sadece bir mahdut bölgeyi fesada çekebilir.

Ama eğer ülke idarecileri tezkiye olmazlarsa, nefislerindeki o bencillik arzularını kenara bırakmazlarsa, birçok ülkeyi fesat ve ateşe çekebilirler.

[1]- Cuma, 2

Aklın Gazap Vasıtasıyla Zelil Olması

Aklın istediği tüm yerler, sükûnetin hâkim olduğu yerlerdir. Gazabın geldiği gün ise, akıl kenara çekilir. Gazap kuvvesi harekete geçtiği andan itibaren, akıl kaç-mak zorundadır. Ve o insan artık aklının olmadığı bir hâlde konuşmaktadır. Hâkim'in gazap hâlinde olduğu zamanlar hüküm

vermemesi lazımdır. Zira gazap zama-nında verilen hükümlerin menşei, şer'i bir akıl olmamaktadır.

Farz edin ki bir insanın sorunu vardır ve gidip bu meselesini bir başkasına söylemektedir. Burada tenkit etmek vardır. Yani eleştiri serbestliği mevcuttur. Ama bu eleştiri ve tenkit, bir insanı tahfif edecek veya diğer bir grubu gözlerden düşürecek, sahne dışı bırakacak bir şekilde olmamalıdır. Bizlere yapıcı bir eleştiri ve işlerimizi ıslah edecek tenkitler lazımdır. Eleştirinin de doğru olanı budur.

Her meşveret meclisini mutlaka tenkit edebilme hak-kı olmalıdır. Fakat bu eleştiri, yapıcı ve sakin bir şekilde sahih bir nazarla olmalıdır.

Bu eleştirilere cevap verme durumunda olanlar da iyi niyetle ve hiçbir gazap ve asabiyet emareleri göster-mededen cevaplamalıdır. İşte o zaman mantık, mantığın mukabilindedir demektir.

Ama eğer ortalığı velveleye vererek bazı meseleleri halletmek isterseniz ve karşınızda olanlara düşman gibi bakarak, onları ortadan temizlemek arzusunda olursanız, işte o zaman sizin akıllarınız için içinden kenara çekilecektir.

Güçlerin en kötüsü olan gazap gücü eğer dizginlenmezse, her işin içine girer ve işleri halletmek bir yana, işleri daha da bir zorlaştırır.

Üç Çeşit Görüş

İnsanda istisnasız olarak üç çeşit görüş vardır. İlki "tarafsız" olarak adlandırılan görüş çeşididir. İkinci görüş de "tarafalı" diye adlandırılan, bir başka görüş veya akımın etkisi altında kalan bir tür görüş çeşididir. Ü-çüncü ve son görüş ise, "muhalefet" görüşüdür ki, bu da herhangi bir görüş veya nazariyeye düşman gözüyle bak-maktır.

Herhangi bir görüşe, ona var olan sevgi nazarıyla bakanlar, o konuda sahih bir hüküm sahibi olamazlar. Hadiste de buyrulmuştur ki:

Bir şeyi sevmek, insanı kör ve sağır eder.

Bir meseleye buğz (öfke) bakış açısıyla yaklaşmak, akıl nurunu söndürmektedir. Bir şeye aşırı sevgiyle bakan kimse o şey hakkında vermiş olduğu hükmün, ken-di içerisinde önceden var olan o sevgiden kaynaklandığına teveccüh bile edememektedir... Çünkü insan kendi kendisini kolayca tanıyamaz.

Ve insan bu saplantıları hayatının sonuna kadar, bu dünyadan göçünceye kadar, kendi ruhî derinliklerinde köklü bir şekilde taşımaktadır. Ama bunu kendisi de anlayamıyor. Kendisini, tarafsız görüşe sahip olabilenlere ibraz etmelidir.

Eğer bir görüş tarafsız değil de sevgiden dolayı o-lursa, insan işte o zaman o görüşünü tutturur durur. O konuyu ne adına olursa olsun ispat etmek ve yerleştirmek ister. Bunlar ahlâk ve edebin, akıl ve mantığın hilafına olsa da...

Buğz (kin) görüşüne sahip olanların yolu ve gidişi de doğru değildir. O, devamlı olarak düşman olduğu kimselerin yaptığı amellerini kabul etmemekle şartlanmıştır. Her ne olursa olsun mutlaka onda tashih edilmesi gereken bir yerleri arar durur.

Aynı zamanda, aynı muhitte ve aynı kabilde amellerle karşılaştığında, sevdiği kimsenin amelini teyit edip göklere çıkartırken, düşmanından sadır olan aynı ameli hor görür ve başlar karalamaya. Çünkü onun bu hükümleri kendisinde önceden var olan buğz (kin) ve sev-giden kaynaklanmıştır. Bu iki bakış açısı, insanın kendi kendisine müptela olmasından doğmaktadır. Tarafsız görüş oldukça azdır. Zira insanın kendisi hiçbir zaman tarafsız olamamaktadır.

Hak Görüşü

Lâkin insan, bakışında hakkı gözetecek olursa, o za-man bu hak, düşmanı tarafından bile ortaya konulsa, sırf hak olduğu için onu takdir ve övgüye tâbi tutar.

Aynı şekilde eğer batıl onun en yakın bir dostundan bile işlense, onu da tekzip eder. Zira o bir batıldır, her ne kadar aşikâr olmasa da...

Hepimiz değişik birtakım metotlara karşı kendi içimizde bir yakınlık duyabiliriz. Ama hüküm makamında, hakkı düşünmek makamında bu şahsî ilgi veya öfkemizi bir kenara bırakmalıyız. Her şeye sadece hak ve batıl olup olmaması yönünden yaklaşmalıyız. Hak nerede olursa olsun ardından gitmeliyiz ve onu bağrımıza basmalıyız. Bu kendi görüş ve fikrimize aykırı bile olsa böyle davranmalıyız. Batıl da, her nerede olursa olsun ve her kim gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin kabul etmemeliyiz.

Şahsî veya grupsal menfaatler kenara bırakılmalıdır. Göz önünde sadece hak bulundurulmalıdır. Her şeye hak ve batıl açısından yaklaşılmalıdır. Eğer hakkı ispat ve batılı iptal makamında gazap ve asabiyet pençesine düşülürse, hak elde edilemez.

Meseleleri beyan makamında aklın yerine gazap ve asabiyet kuvvesinin sahneye çıkarılmasına hiçbir zaman müsamaha edilmemelidir. Eğer düşmanlarınız tarafından sizin aleyhinize bir söz söylense bile, siz onlara gidip akıl ve mantık ile konuşun. Feryat ve gürültü ile mukabelede bulunmayın.

Allah korusun bu işler o zaman yavaş yavaş meclisimize de girer. Fesat ve vesveseler, insanı birdenbire yoldan çıkarmaz. İnsanın batinî şeytanı oldukça üstattır. İnsanı birdenbire fesada çekme cehaletinde değildir.

Herkes Yakasını Nefis Şeytanına Kaptırmıştır

Şeytan ilk önce insanı küçük adımlar atmaya zorluyor. Bir küçük adımı attıktan sonra da ertesi gün, dünkünden daha büyük adımlar atmaya zorlar. İnsanı böylece yavaş yavaş fesada çeker. Şu anda fesat içinde yüzer gördüklerimizin hepsi de, ilk önceleri fesat neydi bilmezlerdi.

Her insan İslâm fitratı üzerine doğar.

Bunların hepsi buraya bir defada sıçrayarak gelmediler. Bir mertebeden diğer bir mertebeye adım adım çıktılar. Aksi hiç vaki olmamıştır. Bu, her zaman tedricî bir surette olagelmıştır.

Bugün, bu gördüğümüz diktatörlerin hiçbirisi de an-nelerinden diktatör olarak doğmuş değillerdir. Onlar da diğer insanlar gibiydiler. Bazı makamlara ulaştıkları za-manlar bile, bugünkü hâliyle bir diktatör değillerdi. Lâ-kin adım adım diktatörlüğe yükseldiler. Bir müddet son-ra ortaya bir Hitler olarak çıkıverdiler, bir müddet sonra Stalin oluverdiler.

İnsanın içindeki batinî şeytan, insanı büyük bir ustalıkla yavaş yavaş yokluğa sürüklemektedir. Zaten e-ğer şeytan insanoğluna ilk baştan gelip " kâfir ol" derse, ona hiç kimse icabet etmez. İnsanı ilk önce, yavaş yavaş gazap ve asabiyet merhalesine çıkarıyor, sonraları da yavaş yavaş yukarıya doğru... Daha sonraları, diğer insanları bile öldürecek bir hâle getiriyor. O, ruhu kendisine amade kılıyor.

Bu fasit olanların hepsi de yavaş yavaş fasit oldular. Hiç kimse bir defada fasit olmuş değildir. Bizler hiçbir zaman fasit olmaktan masum olduğumuzu sanmayalım. Hepimiz fasit olmak tehlikesiyle karşı karşıyayız. Hepimiz şeytana, özellikle de nefis şeytanına yakalarımızı kaptırmışız. Hiç kimse başlangıçta fasit olmamıştır ve hiç kimse de şeytanın hile ve desiselerine uyma hususunda güvende değildir. Herkes kendisini kontrol etmek zorundadır. Kendi kendimizi muhasebe etmeliyiz.

Farz ediniz ki, mecliste veya başka bir yerde vazifelisiniz ve bir gününüzü buralarda geçirdiniz. Akşam evlerinize dönünce, kendinizi muhasebeye tâbi tutun. Bugün söylediklerinizin mebdei ne idi, nereden kaynaklanmıştı, ona bakın. Bunun mebdei şeytanî miydi, yoksa rahmanî mi? İnsanın kendi kendisini her gece böyle muhasebe etmesi gerekir. Zira olabilir ki o gün yaptığı konuşma-nın mebdei şeytanî olmuş olsun, ilâhî ve rahmanî değil. Bu muhasebe de sebep olur ki, insan yavaş yavaş kendini ıslah etmeye yönelsin ve bir daha aynı mebdein pen-çesine düşmemeye çalışsın. Eğer kendini hesaba çekmez de aynı yolu takip ederse, zahit, abit ve Müslüman bir insanın fasit bir insana dönüşmesini ve bedbaht olmasını uzak bir ihtimal olarak görmeyin. Bu konuda hiç kimse "güven"de değildir.

Gençler Nefsî Temizlikleriyle Melekût Âlemine Daha Yakındırlar

Bizim bütün ibadetlerimiz kendimiz içindir. İyi insanlar bile cennet için ibadet etmektedir. Sizler cenneti ortadan kaldırın da bakın o zaman kimler ibadet ediyor! Sadece Ali kalacaktır. Hz. Ali (a.s), "İbadet aşkıyla çırpınmakta ve onu kucağına almakta" diye tavsif edilmiştir. Kendisinden geçerek bu evden (dünyadan) dışarı çıkan ve ölüm mertebesine ulaşan bir kimse için, cennet ve cehennem diye bir şey söz konusu değildir. O, bunlardan yüz çevirmiş ve karşılık olarak ölüm mertebesine ulaşmıştır:

Her kim Allah ve Resulü'ne doğru hicret ederek evinden çıkar da ölüm O'na ulaşırsa, onun mükâfatı Allah'ın üzerinedir. **[1]**

Cennet ve cehennem onun nazarında eşit ve müsavidir. "Hamdüsenası, sadece Allah-u Teâlâ'nın zatıdır." Yani o, Allah'ı ibadete lâyıık bulduğu için ibadet eder. Bu makam ibadet âşığı olanların

mertebelerinden sadece bir mertebedir. Başka mertebeler de vardır ki, bizim gibiler onları tasavvur bile edemez.

Ama ilk adım, insanın bu evden (dünyadan) dışarı çıkmayı kararlaştırması ve kendisini buraya hapsedmemesidir. Yani ilk adım, insanın kıyam etmesidir; Allah için bir kıyam.

İlk adım uyanmanızdır, uyanınız! Bizler gibi yatıp durmayın. Bizler şu anda uykudayız. Fakat u-yanık olduğumuzu sanıyoruz. Bizim bu uyanıklığımız, hayvanî bir uyanıklıktır, aynı zamanda da insanî bir uyumuşluk. Bir rivayette şöyle buyrulmaktadır:

İnsanlar uykudadırlar, ancak öldüler mi uyanırlar.

Şimdilik bizler için uyku ve gaflet vardır. Ölüm hâsıl olduğu zaman uyanacağız. "Eyvah ne velvele içindeymişiz!" diye feryat edeceğiz. Kur'ân-ı Kerim buyuruyor ki:

Gerçekten cehennem kâfirleri kuşatmıştır (içine almıştır). **[2]**

Yani şimdi de kuşatmıştır (içine almıştır). Ama tabiat insanı uyuşturduğu için cehennemde olduğunun farkında değildir. Tabiat insanı uyuşturmuştur; ama ken-disi bunu bilemiyor. Bu uyusukluk kendisinden kaldırılınca, görecektir ki her şey ateştir. Bu yoldan hepimizin gitmesi gerekir, başka çaremiz yoktur. Bizleri götürecekler; ama başka tarafa...

Artık uyanmalıyız. Doğru bir yoldan gitmeliyiz. En-biyaların terbiyesi altına girmeliyiz. Bütün enbiyalar insanı ıslah etmek için geldiler. Niyet ve maksadı bu ol-mayan hiçbir nebi gelmemiştir. Onlar, insanı ıslah etmek istediler.

Adaleti hâkim kılmanın temelinde de, ıslah isteği yatmaktadır. Adalet, sadece insanın yaptığı doğru davranışlardan başka bir şey değildir. Zulüm, sadece insanın kendisinden kaynaklanan bir şeydir.

Adaletin ikamesi, zalimin adile, müşrikin de mümi-ne dönüşmesidir, değişmesidir. Maksat, serbest bırakılınca hemen soluğunu cehennemde alacak olan bir varlığın kurtulmasıdır.

Peygamberlerin gösterdiği doğru yoldan gitmemiz gerekir. Biz ise, daha yola bile çıkamadık. Ben 70-80 senedir ki, daha yola çıkamadım. Hâlâ da hicret edeme-dim. Olduğumuz dünyaya çakılıp kaldık. Sonuna kadar böyledir. Çare yok, yola koyulmamız lazım.

Siz gençler bizden daha çabuk bu yola koyulabilirsiniz. Bizlerden artık geçti! Bizim bütün gücümüz tükendi. Siz gençler nefsinizi daha çabuk ıslah edebilirsiniz. Sizler ihtiyarlara oranla "melekût âlemi"ne daha yakınsınız. Fesadın kökleri sizlerde daha az yer etmiştir. Fesat sizlerde rüşte ermemiştir. Tehir ettiğimiz müddetçe her gün için bu kökler daha da bir gelişecektir. Bir ihtiyar ıslah olmak isterse, bu oldukça zordur. Gençlerin ıslah olması ise daha kolaydır. Yüzlerce genç ıslah oluyor da, bakıyorsunuz ki, daha bir ihtiyar bile ıslah olamamış.

Kendinizi ıslah etmeyi ihtiyarlık zamanına ertelemeyin. Daha genç iken bu işe başlayın. Şu andan itibaren Peygamber'in (s.a.a) talim ve terbiyesi altına girmeniz lazım.

Bunun başlangıç noktası ise, bu yoldan gidiştir. Yolu bizlere gösterdiler. Bizler kendimiz yolu bilmiyorduk...

O yolu bilenler tabiptirler. Onlar selâmet yolunu biliyorlar. Selâmet yolunu hâlâ söylemekteler. Selâmetinizi istiyorsanız, bu yoldan gitmeniz gerekir.

Nefsanî arzuların çemberinden yavaş yavaş dışarı çıkmanız lazım. Elbette bu öyle çabuk olacak bir iş değildir. Fakat yavaş yavaş nefsinize olan teveccühünüzden dışarı çıkın. Bizim bütün arzularımız yerin dibini boylayacaktır. O zaman her şey tamam olacaktır. Bizim bütün şahsî temayüllerimiz kendi aleyhimize noktalanacaktır. Baki kalan şeyler ise, sadece Allah'a taalluk eden şeylerdir:

Sizlerin yanınızda olan her şey biter, son bulur. Ama Allah'ın yanında (indinde) olan her şey baki kalır.[3]

İnsanoğlunun bir "indehu" (kendi yanında) olanı vardır, bir de "indellah" (Allah indinde) olanı. İnsanın kendisine taalluk eden hiçbir şey baki kalmaz, bitip son bulur. Ancak Allah'a taalluk edenler böyle değildir. Allah'a taalluk eden her şey, O'nun ismiyle "baki"dir. Gelin mevcut durumumuzdan kurtuluşumuz için hep beraber çalışalım.

[1]- Nisâ, 100

[2]- Tevbe, 49

[3]- Nahl, 96

İnsanı Kemalden Uzaklaştıran Her Şey Dünyadadır

Kâfirlerle savaşarak zafer kazananlar ve karşılarında yer alanlar her ne kadar olurlarsa olsunlar korku nedir bilmeyenler de bizim gibi insan idiler...

"Bütün Araplar bir araya toplanarak benimle savaşsalar bile, geri dönmem." deniyorsa, bu kaziyenin ilâhî bir kaziyeye (ve dava) olmasındandır. Allah'ın malı olan hiçbir şeyde mağlubiyet yoktur. Geriye dönüş söz konusu değildir. Geriye dönüş mü? Neye?

Cihat ederek ileriye doğru atılanların çoğu, kendi makam, arzu ve emellerine teveccüh etmiyorlardı; ken-dilerini, kendilerine unutturmuşlardı. Bunlar bir ölçüde de olsa nefis cihadı yapmış kimselerdi. Bu cihat olmadan öbürünün asla olmayacağına bunlar vâkıf idiler.

İnsan kendi arzu ve nefsanî heveslerine sırt çevirmediği, dünyayı kalbinin bütün sahasından çıkarmadığı (ki dünya da insanın arzularından ibarettir) bir ortamda, savaş cephelerinde savaşmasının bir anlamı kalmaz. Herkesin dünyası, onun kendi emelleri (arzuları)dır. Bu dünyanın dışında bir dünya zaten kınanmamıştır. Tabiat asla kınanmamıştır. Kınanan dünyadır. Dünya, şu anda sizin önünüzde olan şeydir.

Eğer sizin teveccühünüz kendinize ise, bu şu demektir ki siz kendinizin dünyasıdır. O zaman sizin kendiniz de bir dünyasıdır. Herkesin dünyası kendisin-de olandır (arzularıdır). Yoksa güneş, ay ve tabiat, tekzip edilmiş, yerilmiş değildir. Bunların hepsi de övülmüş, methedilmiştir. Bunlar ilâhî cilvelerdir.

İnsanı kutsiyet ve kemalden uzaklaştıran şey ve mah-rum bırakan dünya, insanın bizzat kendi içinde, kendisine teveccüh etmesidir. Allah bizlere yardım etsin!
Hepimiz bu içinde bulunduğumuz kuyudan dışarı çıkalım. Bizleri, o kurtuluşunu bulabilen evliya ve abid kulları arasına katsın! Onlar ki, "**Onlara ölüm gelip çatmıştır...**"

Bütün Kaypaklıkların Başı Nefis Sevgisidir

Eğer insan bütün övgülerin sadece Allah'a ait olduğuna kanaat getirirse, kalbinde hiçbir zaman şirk vaki olmayacaktır. Eğer Hz. Ali (a.s) için bir kaside okumak istiyorsa, bunun da yine Allah için olduğunu kolayca anlayacaktır. Zira o, Allah'ın büyük bir cilvesidir. Eğer insan bütün güzelliklerin Allah'ın malı olduğuna kanaat getirirse, kendisini için içinden kenara çıkaracaktır.

Görüyorsunuz ki insanların çoğu, "bu mülkün bizden başka sahibi mi var?" davulunu çalıyorlar. Yeryüzünde gururla geziniyorlar. Hâlbuki bu davranışlar insanın kendini tanıyamamış olmasındandır. Hadis-i şerifte şöyle buyrulmuştur:

Kendisini bilen, Rabbini de bilir.

Kendilerinin sadece bir hiç olduğunu anlamıyorlar. Eğer kendisinin bir hiç olduğuna inanırsa, o zaman kendisini tanıyabileceği gibi Rabbini ve Allah'ını da tanıyacaktır.

Asıl ve temel meselemiz şudur ki, bizler ne kendimizi ve ne de Allah'ımızı tanımışız! Bizim kendimize bile imanımız yoktur, nerede kaldı ki Allah'a imanımız!.. Ne kendi kendimizin bir hiç olduğuna, ne de Allah'ın her şey olduğuna inanmamışız. Bu inanç olmadıktan sonra her şeyi deliller ile önüne sürsen bile, bir faydası yoktur. Zira için içinde artık o **enaniyet** denen düşman vardır. Ve işte ben neyim ve sizler kim?

Bu akılsız makam iddialarının hepsi de düşmanlıkların var olduğu içindir. Bu düşmanlık olduğu müddetçe de sadece insan kendisini görecektir. İnsanın başına gelen bütün belaların illeti, bu nefis sevgisidir. Zira insanın içinde her şeyden önce kendisine yönelik bir sevgisi vardır.

Oysa hakikati idrak edip görececek olursa, o zaman anlayacaktır ki, kendisi hiçbir şey değilmiş ve başkasına aitmiş; başkasına (sonsuz) olan sevginin adına yanlışlıkla "nefis sevgisi" demişler. İşte bu insanı yok eden bir hatadır.

Bizler için ortaya çıkan bütün giriftarlıklar (sorunlar), bu makam ve nefis sevgisinden doğmaktadır. Makam sevgisidir ki, insanı ölüme götürmektedir. İnsana o fena rüzgârını estirir. Onu alıp cehenneme götürür. Bütün kaypaklık ve tutarsızlığımızın başında bu makam ve nefis sevgisi gelmektedir. Bütün hatalar bu hatadan zuhur etmektedir.

Hataların kaynağı bu nefis sevgisidir. Çünkü insan egoist ve bencil bir mahlûktur. Bütün şeyleri kendisi için ister. Bu inanç ve gidişatına aykırı davrananlar hayali bile olsa, ona düşman kesilir. Zira bütün her şeyi kendisi için arzulamaktadır ve bu da zatiyle, bütün giriftarlıkların (sorunların) kaynağı olmaktadır.

Dünyada Bütün Savaşlar İnsanların Enaniyetinden Doğmaktadır

Rivayetlerde Ehlibeyt İmamları'nın dilinden şöyle nakledilmiştir:

Biz Allah'ın isimleriyiz (nişaneleriyiz).

Allah'ın "ism-i âlâ"sı (yüce ismi), Hz. Peygamber'in (s.a.a) zuhur makamıdır. Seyir ve hareket mertebesine ulaşanlar ve noksanlıktan kemale erenler, tabiatın tümünden kurtulmuşlardır. Onlar bizim gibi kuyuda yaşayanlardan değillerdir. Biz daha yola bile çıkamadık. Bazı kimseler vardır ki, bu kuyudan çıkarak yola düştüler, hicret ettiler.

Ve her kim ki Allah ve Resulü'ne doğru hicret ederek evinden çıkar da ölüm ona ulaşırsa, onun mükâfatı Allah'ın üzerindedir. **[1]**

Hicretlerden biri, insanın kendisinden Allah'a hicret etmesidir. İnsanın kendi nefis evinden, Allah'a... Bir grup vardır ki, bunlar bu evden dışarı çıktılar, hicret ettiler. Bu zulmanî (karanlık) evden, bu nefsanîyetten Allah'a doğru muhaceret ettiler. Onlar öyle bir mertebeye ulaştılar ki, orada artık bencillik diye bir şey mevcut değildir. Yani mutlak ölüme kavuştular ki ecirleri de "âllalah" (Allah'a)'dır... Başka ecirlere (ödüllere) ihtiyaçları yoktur.

Onlar sadece Allah'a ulaşmak isterler. Başka hiçbir nimette gözleri yoktur. Nefsanîyet evinden dışarı çıkanlar, Allah'a ve Resulü'ne doğru hicret edenler (ki gerçekte Resul'e doğru hicret etmek, Allah'a doğru hicret sayılır), bu "**mevt**" (ölüm) mertebesine ulaşırlar. Bu son mertebedir.

Bir diğer grup insan vardır ki, bunlar da hicret ettiler; fakat hicretin gayesi olan "**ilAllah**" (Allah'a doğru) mertebesine ulaşamadılar.

Başka bir grup insanlar da vardır ki, bunlar bizim gibi daha hicret edebilmiş bile değillerdir. Zira biz ve bizim gibiler, günü doğmayan karanlıklarda yaşamaktayız. Bizler; dünya, tabiat ve zaman kuyularına düşüp kalmışız, oraya mahpus edilmişiz. Biz daha evdeyiz, yani nefis evinde. Böyle olduğumuz için de kendimizden başka hiçbir şeyi göremiyoruz. Her ne istiyorsak, sadece kendimiz için istiyoruz. Her şeyde "**ben**" vardır. "Ben" in olmadığı ise, hiçbir şey...

Biz daha hicret etmeyi akıl bile edemedik. Bizim bütün düşünebildiklerimiz, sadece bu dünyada olup biten emrivakilerdir. Bizlerin inkâr edemeyeceği ilâhî emanet olarak verilen güçlerimiz de, bu emrivakiler sahnesinde harcanmaktadır. Her zaman bu hâlde kalıcılarız. Her geçen gün giderek o mebdeden uzaklaşmaktayız. Bizler, hicret etmemiz gereken hedeften gün geçtikçe daha da bir uzak düşmekteyiz.

Rivayet edildiği şekliyle Hz. Peygamber (s.a.a) ken-di ashabi ile oturmuş, konuşuyorlardı. Aniden bir ses yükseldi. Sordular: "Ya Resulullah, bu ses neyin sesiydi?" Buyurdular ki:

Cehennemden yukarı bölümlerinden bir taş düş-müştü de, tam yetmiş yıldır daha yeni cehennemden dibine vardı. İşte bu gelen ses, o düşen taşın çıkardığı sestir.

Bundan şuna işaret ediliyor ki, sapıklıkta olan bir insan yetmiş yaşına gelmiş ve daha yeni ölmüştü. Yani yetmiş yıl yanlış yolda gitmişti. Bizler de eğri yolda git-mekteyiz. Ben 80 yıldır; ama sizleri bilemiyorum. Dilerim Allah'tan ki sizler eğri yoldan değil, doğru istikametten gidirsiniz.

[1]- Nisâ, 100

Bizler Bencilliğin Zulmetinden Sıyrılmadığımız Müddetçe Rabbanî Olamayız

Bizim başımıza gelen bütün belalar bu nefis sevgisinden kaynaklanmaktadır:

Senin en büyük düşmanın kendi nefisindir.

Böyle bir tabir mevcuttur. Yani bütün düşmanların en kötüsü, bütün putların anası, sizlerin nefis putudur. Bütün putlardan en çok, insan bu puta ibadet etmektedir. Her şeyden daha çok ona teveccüh etmektedir. Bu putu kırmadığı müddetçe Rabbanî olacak değildir. İnsan hem put ile, hem de Allah ile beraber olamaz. Hem enaniyetin, hem de ilâhîyetin bir arada beraber olması mümkün değildir.

Bizler bu evden, bu puthaneden ve bu putlardan çı-kıp uzaklaşmadıkça, bu putlara sırt çevirip Allah Te-bârek ve Teâlâ'ya teveccüh etmedikçe, ibadet etsek bile gerçekte putperestiz. O vakit söylenen "**Allah**", bir lafızdan ibarettir. Asıl kalpte olan ise, sadece "**ben**"dir.

Namaz kılınca "**Yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz.**" diyoruz. Allah'a ibadet ettiğimizi sanıyoruz. Oysa hakikatte yapılan bu ibadet, nefse ibadettir. Teveccüh "**ben**"e olduktan sonra, artık gözümüzde her yerde "ben" şekillenecektir. O zaman da her şeyi sadece kendim için istemeye başlarım.

Beşer için meydana gelen tüm giriftarlıklar bu cihetten ortaya çıkmaktadır. Dünyada vuku bulan bütün savaşlar, insanın bu bencillik ve enaniyetinden meydana gelmektedir. Müminlerin birbirileriyle savaşı yoktur. Eğer iki kişi arasında bir savaş olursa biliniz ki, mutlaka (birisi) mümin değildir. Müminlerin, müminlerle savaşı yoktur. Olamaz da.

İman olmadığı zaman herkesin kendisine müteveccih olduğu bir ortamda veya insanın her şeyi kendisi için istediği bir zamanda, şüphesiz ki velvele kopacaktır. Ben bu makamı kendim için istiyorum, sizler de elbette ki kendiniz için. Böylece ortalık savaş meydanına dönüyor. Bu savaşların hepsi de enaniyetler savaşıdır.

Dünyadaki bütün savaşlar, bu enaniyetten doğmaktadır. İnsanın enaniyeti, bir diğzerinin enaniyeti ile savaşmaktadır. Harp ve savaşlar, enaniyetler arasındadır. Bu enaniyetlerin hiçbirisini, evliyaullahta (Allah'ın seç-kin kullarında) bulmak mümkün değildir, muhaldir.

Eğer bütün evliyalar bir yere toplansalar, hiçbirisi diğzeri ile savaşmaz. Kendi aralarında ihtilaf bile çıkacak değildir. Zira hepsi de istisnasız olarak Allah için vardılar. Böylece kavga, niza ve çekişmeler kendiliğinden kalkacaktır. Zira bütün bunların sadece bir mebdai, sadece bir ciheti vardır; o da nefis...

Bizler şu anda bir kuyuda, bir zulmette bulunmaktayız. Bu zulmet en büyük zulmettir. O da insanın kendi enaniyetidir. Ve bizler bu zulmetten sıyrılmazsak, bu kuyudan dışarı çıkamazsak, bu

enaniyet pençesinden kurtulamazsak, başkalarını hiçbir şey, kendisini ise her şey bilen bencillik yollarından ayrılmazsak, hiçbir zaman Rabbanî ve ilâhî kimseler olamayız.

İnsan, bir şeyi sadece kendi yararına olduğu zaman kabul etmektedir. Hakikaten de kabul ediyor, elbette ki kendi menfaatine dokunmuyorsa... Ama eğer zarar söz konusuysa, hak bile olsa kabul etmemektedir. Bir mesele onun yararına olursa, hemen kabul etmektedir. Ama zarar görmesi söz konusu ise kolay kolay hak da olsa kabul etmemektedir... Sizler de sakın böyle olmayın. Nefsin esaret zincirlerini kendi ellerinizle boynunuza takmayın. Bunlar enaniyettir. Bizim bütün dertlerimiz, sizin bütün sorunlarınız, beşeriyetin bütün dertleri bun-dan kaynaklanmaktadır. Ayrılık ve muhalefet bu bencilliktendir. Zira niza, bir şeyi benim kendi tarafıma, seninse kendi tarafına çekmeden doğmaktadır. Bu olduğu müddetçe, nefis putuna tapmaktan başka bir şey değildir. Kim bu kuyudan çıkabilir?

Nefis bir puttur. İnsanın kendisinde olan bir put-hanedir. İnsanın bundan kurtulabilmesi için kendi zayıf elini tutacak güçlü bir gaybî ele ihtiyacı vardır. İnsan ancak gaybî lütuflarla kurtulabilir. Bütün enbiyalar bunun için geldiler. Bütün gönderilen peygamberler, indirilen kitaplar insanı bu puthaneden çıkarmak, insanın bu enaniyet putlarını kırarak Allah'a yönelmesini sağlamak için geldiler. Bütün enbiyalar bu şeytanî âlemi, Rabbanî âleme çevirebilmek için geldiler. Zira Rab-banî olmayan bir âlem, şeytanî bir âlemdir. Bu âlemde hükmeden de şeytandır.

Çoğu kimseler şeytana tâbi olmuştur. Nefsî arzular ve hevesler şeytanın cilvelerindedir. Bizim gibilere şeytan hâkim olmuştur. En büyük hâkim, batinî şeytan, (yani nefis-i emmare) olduğu müddetçe, yaptığımız bütün ameller de şeytanî amellerdir ve yaptığımız her işi enaniyet için yapıyoruz. Zira biz şeytanın köleleri hâline gelmişiz. Şeytan bizleri işgal etmiştir (kuşatmıştır). Bizler şeytanın işgaline uğramışız!

Peygamberlerin Talimat ve Terbiyesine Hicret Etmenin Ecri İnd-i İlâhîdedir

Bu kuyudan çıkıp, enaniyet ve bencillik evinden u-zaklaşabildiğimiz zaman, enbiya ve evliyaullahın talim ve terbiyesine hicret etmişiz demektir. Bu dünyada o makama erişenlerin ahvaline vâkıf olabilmek, benim ve sizin gibilerin harcı bile değildir. Zira onlar o makama ulaşırlar ki, artık fani olurlar, yok olurlar...

Kemale ermek isteyenler, bu enaniyet puthanesin-den azat olmayı dileyenler, büyük bir mücadele ve a-zim ile bu oldukları mahalden hicret etmelidirler.

Hicret edebilmek için büyük bir mücadele gereklidir. Resulullah (s.a.a) buyurmuştur ki:

Küçük cihadı bitirdiniz; ama büyük cihadınız kalmıştır.

Dünyanın bütün cihatları bu cihada tâbidir. Eğer bu cihadı yapmada muvaffak olabilirsek, bütün yapılan cihatlarımız, **cihat** olarak kabul görecektir. Eğer bu cihatta Allah korusun muvaffak olamazsak, bütün amellerimizin tümü istisnasız şeytanîdir. Bütün cihatlarımız şeytan için olur. Cihada sadece güzel bir cariye elde et-mek için koşanların mükâfatı, sadece o cariyedir. Onu da eğer alabilirse!

Fakat hicretleri, **ilAllah** (Allah'a doğru) olanların eciri, **alAllah** (Allah'ın üzerinde)'dir. Amellerin değeri farklıdır. Bizim gibilerden gerçekleşen ameller ile evliya tarafından ortaya konulan ameller arasında fark vardır. Zira bu amellerin mebdeleri farklıdır. Boşu boşuna se-bepsiz olarak, "Hz. Ali'nin Hendek Savaşı'nda bir kılıç sallaması, bütün insan ve cinlerin ibadetinden daha faziletlidir." diye buyrulmamıştır. Hendek günü İslâm'ın tamamı, küfrün tamamı ile karşı karşıya gelmişti. Eğer Müslümanlar yenilseydi, İslâm elden gidecekti.

Burada Hz. Ali'nin bir kılıç vuruşuyla düşmanları yenilgiye uğratması, meselenin sadece bir yönünü oluşturur. Böyle bir hassas durumda Hz. Ali, düşmanın en büyük kahramanlarından birinin sinesine çökmüş, tam başını gövdesinden ayırmak üzereyken, düşman kendisinin yüzüne tükürür ve Hz. Ali (a.s), bu hakaret onda nefsanî bir durum meydana getirmiş olmasın diye, sinesinden kalkar ve biraz ara verdikten sonra hulus-i niyet ile dönüp onun başını keser. İşte böyle bir kılıç vuruşu, gerçek mana yönünden bütün ibadetlerden daha faziletli sayılmıştır. İbadeti ibadet eden de işte o ruhtur. Yoksa müşrik ve gayrimüşrik (müşrik olmayan), puta tapanlar, herkesin bir zikri, ibadeti vardır ve zahiren bunlar arasında benzerlik mevcuttur. Mesela Muaviye de cemaate imam oluyordu, Ebu Süfyan da namaz kılıyordu. Bunlar zahirî yönden diğer ibadetlerin aynısıdır. Oysa namazı Allah'a ulaştıran, na-mazın özünü oluşturan şey o ruhtur. İnsan da ancak o ruha sahip olursa, namazı ilâhî bir namaz olacak ve Allah katına ulaşacaktır. Namaz ve diğer ibadetlerimizi sadece kendimiz için yerine getirdiğimiz müddetçe, olduğumuz yerde saymaya devam edeceğiz demektir.

Amellerin Salah ve Fesadının İnsanın Ruhî Cihetiyle Derin Bir İlgisi Vardır

İnsan ilginç bir varlıktır. Yaratılmış şu âlem içinde kendisi gibi diğer bir ilginç varlığa daha rastlamak müm-kün değildir. Zira insanoğlu melekût âlemine çıkabilen ilâhî bir varlık olduğu gibi, cehenneme koşan şeytanî bir mahlûk da olabiliyor. Diğer mevcudat ise böyle değildir. Kâmil bir insan ile şeytanî ve nakıs bir insan arasında var olan bu fasıla (mesafe), diğer varlıklarda mevcut değildir.

Allah (c.c) insanı kendi evsaf ve sıfatlarının tümünün tecelli yeri olan bir mahlûk olarak halk eylemiştir ve onda her şey mevcuttur. Bu mevcudun içinden peygamberler ve evliyalar çıktığı gibi, Ebu Cehil ve benzerleri de çıkmıştır. Bu iki ucun arasında yer alan merhalelerin ise haddi hesabı yoktur.

İnsanoğlundan sadır olan bütün iyi ve çirkin, salih ve fasit amellerin insanın ruhî derinlikleriyle bir ilgisi vardır. Ameller, zahirî şekliyle birbirine benzemektedir. Aralarında fazla bir fark mevcut değildir. Ameller arasındaki en büyük fark, niyettir.

"Gerçekten ameller niyetlerle değer kazanır" buyrulmaktadır. Sizler düşünün ki, karşınızda eli kılıçlı iki adam var. Her ikisinin kılıcı da havaya kalkıp iniyor. Karşılarındaki iki insanın ölümüne sebep oluyor. Bunlardan, (yani inen kılıçlardan) biri, bütün insan ve cinlerin ibadetine eş bir değere sahip oluyor, diğeri ise fesat ve fitne yönünden eşsiz...

Bu nasıl olabilir? Hâlbuki bu iki amelin sırf zahirine bakılacak olursa, ikisi tarafından da işlenen amel aynıdır. Kılıçlardan her ikisi de yukarı kalkmış, aşağı inince de iki insanı cansız yere sermiştir.

Bunlar arsındaki fark, sadece "kast" (niyet)'tir. Yani bir ameli amel yapan, onun yapılmasındaki gayedir. A-melleri birbirinden ayıran tek şey gayedir, insanın batî-nî niyetidir. Zaten insanı, ruhsal yapısına göre amel et-meye zorlayan da bu gayedir. Amellerin iyilik ve fazilet ile kabîhlik ve çirkinlik mertebeleri buradan kaynaklanmaktadır.

Gayr-i ilâhî hiçbir maksadı içermeyen ve sırf ilâhî gaye taşıyan bir ameli, ilâhî bir amel olarak adlandırmak gerekir. Kendi amel ve tebligatlarında, bu gayeyi kendilerine mihenk taşı olarak kabul eden peygamberlerin amelleri gibi...

Bunların amellerinde, Allah Tebârek ve Teâlâ'nın dışında hiçbir gaye mevcut değildir. Yaptıkları bu çalışmalarından kaynaklanan hiçbir zahmet ve meşakkat, gayeleri ilâhî bir gaye olduğu hasebiyle onları bu işlerinden alıkoyamıyordu. Beşerî açıdan zahmet diye kabul ettiğimiz şeylerin hiçbirisi, onlar için zahmet ve meşakkat sayılmıyordu. Çünkü onların taşıdıkları gaye ve ideal o kadar büyük ve âli idi ki, onların nazarında bunlar meşakkat bile değildi.

Bunlar için asıl olan şey sadece gözetilen gayeydi. Bundan dolayı, hayatları boyunca yaptıkları çalışma ve gözettikleri hedeften geriye bir tek adım bile atan veya atmayı kabullenen hiçbir evliya olmamıştır. Onların ruhunda, bizim ruhlarımızda olduğu şekliyle hiçbir tezelzül (sarsıntı) meydana gelmiş değildir.

Ben şundan kesinlikle eminim ki, dikkatli bir araştırma yapıldığı takdirde kolayca anlaşılacaktır ki, Resul-i Ekrem (s.a.a), gerek 13 yıllık Mekke döneminde, gerekse 10 yıllık Medine döneminde, bizlerin anladığı manada rahat diyebileceğimiz bir tek gün bile yaşayabilmiş veya görebilmiş değildir.

Mekke'de olduğu dönemde bütün o sıkıntılı günlere, yapılan eziyetlere, çekilen acılara ve toplumdaki soyutlanmalarına rağmen, mücadele ve hedeften vazgeçmediğinden, bir bölgeye sığınmak zorunda kalmıştı. O-rada bile rahat edememiş, bir nevi gözaltına alınarak denetim ve gözetim altında tutulmuştu.

Hayatı hep böyle geçti. Bir gün bile olsun rahat yüzü görmedi.

Bilahare Mekke'de kalmanın mümkün olmadığını, yaptığı tebliğ ve çalışmaların etkisiz olduğunu görünce, kendisine iman eden dostlarıyla beraber (Medine'ye) hicret etti.

Sizler bu defa da gidip bu Hazret'in Medine hayatına bakın. Bu on yıllık Medine tarihinde de eziyetler, çileler, sıkıntılar ve bitmeyen savaşlar meydana gelmiştir. Bütün savaşların en ağır yükleri yine o Hazret'in o-muzlarındaydı. Fakat onun maksadı, öyle bir maksat idi ki, bütün bunlar kendisine bir hiç geliyordu.

Mekkeli müşrikler kendisine, "Eğer bu tebliğ ve mak-sadından vazgeçersen, istediğin her şeyi senin yetkine bırakırız." diyince, bakın o Hazret ne buyurdu:

Allah'a andolsun ki, güneşi bir elime, ayı da öbür elime verseniz, bu davadan yine dönmem.

Zira bu Hazret'in davası, ilâhî bir davaydı. Bu memuriyet, ilâhî bir memuriyetti. İlâhî memuriyeti bir mevki, makam, mal veya başka bir şeyle değiştirmenin hiçbir manası yoktur. Gaye ve dava büyük olduğu zaman, bu idealin tahakkuku yolunda çekilen eziyet ve çilelerin bir önem taşımaması gerekir.

Diğer yandan, öz fitratından uzaklaşan insan suretindeki hayvanlar ile "insan şeklindeki şeytanlar" da kendi maksat ve gayeleri için çalışıyorlardı. Fakat bu iki yol arasındaki fark, sadece maksat ve gözetilen hedeftir.

Bunlardan birinci grup, sadece ilâhî maksatlar için çalışıp çabalamakta; diğer grup ise, hayvanî bir maksada erişilmesi veya şeytanî arzuların tatmini dışında hiçbir şey düşünmemektedir.

Bütün evliya ve enbiyalar, insan toplumlarını ıslah edebilmek için çırpındılar. Bütün peygamberler, insanların tanıyıp teşhis etmekte zorluk çektikleri o şeytanî ve batıl yol ile ilâhî ve Rabbanî yolu, biz insanlara tanıtmak ve göstermek için vazifelendirildiler. Onlar, bütün insanların salâhını istiyorlardı.

İlk hilkatten son ahir hilkate kadar hep bu mana, hep bu maksat gözetilmiştir. Bütün peygamber ve evliyaların hedef ve gayesi, sadece insanların gerçekten de "insan" olması içindi.

İnsanın Galibiyet ve Mağlubiyetinin İlâhî Ölçüsü Miraçtır

Bütün enbiyaların zahmeti, bütün ilâhî kitapların nüzulü ve evliyaların davet ve tebligatı; yalnız başına bırakıldığı takdirde bir hayvandan daha tehlikeli, hatta şeytanlardan bile zararlı ve tehlikeli olabilen bu varlığın hidayet olması içindi. Peygamberlerin gayesi, insanı sırat-ı müstakime davet ederek ilâhî kılabilmektir.

Tabi bütün insanları ilâhî yapmada muvaffak da olamadılar. İsyankâr insanlar, insanî fitratından uzaklaşanlar, yine oldukça fazladır. Fakat onlar, ellerinden geldiğince çalışıp durdular. Hiçbir vazifelerini ihmal ve tehir etmediler. Bugün, bu dünyada var olan rahmet ve bereket de, o büyük ilâhî peygamberlerin ve evliyaların eseridir. Onlardan vücuda gelmiştir.

Biz, kendi ölçü ve kıstaslarımızı, maddî ve şeklî bir ölçü kılmamalıyız. Aynı şekilde mağlubiyet veya galibiyetimizi de tabiî ve maddî ölçüler içinde mütalaa etmemeliyiz. Bizim ölçü ve kıstasımız, ilâhî bir ölçü olmalıdır. Zafer ve yenilgiyi bu meyanda teşhis etmeliyiz.

Buna binaen bizler, o ilâhî meydanda ve insanlık yolu olan sırat-ı müstakimde olduğumuz müddetçe, bütün âlem aleyhimize kıyam ederek bizi yok etmeye çalışsa bile, biz yine de muzafferiz. Zira miyar ve ölçüler, tabiî ve maddî kıstaslar değildir...

Âlemler, sadece bizim gördüğümüz bu tabiî âlem demek değildir. Bu tabiî âlem, mevcudatın sadece bir çökeleğidir. Var olan âlemler, bizim kendisinden gelip kendisine döneceğimiz hadsiz-hesapsız âlemler mevcuttur. Ölçü o meydandır ve mizan sadece o yoldur.

İnsanın zafer ve yenilgisi, galibiyet ve mağlubiyeti, insanın o yoldaki miracıdır. Tabiattaki yenilgi ve zafer ölçü olamaz. Eğer bizler de enbiya ve enbiyaların yolu olan sırat-ı müstakimde yürür, sarsılmadan ilerleyebilirsek, tıpkı onlar gibi muzaffer olacağız. Gerçi bu yolda öldürülebiliriz. Hz.

İbrahim (a.s) gibi kızgın ateşlere de atılabiliriz. Olmadık zahmetlere de duçar olabiliriz. Ama yine de onlar gibi muzafferiz.

Fakat onların mukabilinde olan tağutlar, Firavun ve emsalleri, bu insanlık yolu olan sırat-ı müstakimi yürümediklerinden yenilmişlerdir. Asıl yenilgi budur.

Hatta bazı insanlık düşmanları, İslâm'ın muhalifleri, bu insanlık yolunun ne olduğunu, bu hayvanîyet ve tabiat âleminin dışında başka bir âlemin daha olduğunu idrak edememişler.

Allah'ın Bizlere İhsan Ettiği Şeyleri, O'nun Yolunda Sarf Etmemiz Gerekir

Maksatlarının ilâhî maksatlar olması gerektiğini an-layanlar biliyorlar ki, bizler Allah'tanız ve O'na dönücüleriz.

Bizler Allah'tan geldik ve O'na döneceğiz. **[1]**

Bizler Allah'tan geldik. Bizler hiçbir şey yapmamaktayız. Bizler, Allah tarafından bize ihsan edilen nimetleri, aynı enbiya ve evliyalar gibi yeniden Allah yolunda sarf etmeliyiz. Böylece bizler de enbiyaların yolunda olmuş olacağız.

İnsanın, "Bu şeyi ben kendi başıma yaptım." demesi büyük bir cehalettir. Zira sen kendin Allah'ın nimetlerindensin. Gözlerin Allah'tandır. Ayakların Allah'tandır. Her şey O'ndandır. Ben bunların ismini emanet ola-rak bile kabul etmiyorum. Zira öyle olursa, işin içinde yine kendini bir şey sanma yanılgısı var demektir.

Her şey O'nundur ve O'nun yolundadır. Bizlerde, bu hakikati idrak edebilecek bir şuurun olması lazımdır. Bunları idrak edebilirsek, işte o zaman bizlere uyguladıkları iktisadî ambargodan dolayı üzülmememiz gerekir. Onların yaptıkları her şey, sadece dünyaya aittir. Tabiatla ilgilidir...

Bizlere bazen direkt kendileri veya dolaylı olarak uşakları bütün askerî güçlerini bir araya getirerek hücum bile edebilirler. Nitekim etmektedirler de. Bizlerin bu faciadan paniğe kapılmamız gerekir. Asla üzülmemeliyiz. Zira bizler Allah'ın memurlarıyız. Allah-u Tebârek ve Teâlâ, bu nimetlerin hepsini bizlere ihsan buyurmuştur. Bizlere ihsan ettiği tüm nimetleri, yine O'nun yolunda sarf etmemiz gerekir. Eğer bizler verilen bu ilâhî ihsanları, O'nun yolunda sarf etmede muvaffak olabilirsek, o zaman muzafferiz demektir.

Bir Müslüman veya bir mümin, o var olan fitrî ve şer'î vazifesini hakkıyla yerine getirebildiği takdirde muzaffer olmuş demektir. İnsan suretindeki hayvanların teşkil ettiği toplum tarafından nefret edilse de, dışlansa da, o kimse için değişen bir şey yoktur. O insan suretindekiler, insanlık yoluna aykırı davrandığı müddetçe, sadece hayvanlıkları fazlalaşacaktır. İnsanlıktan hayvanlığa doğru giden akışı daha da bir süratlenecek, serileşecektir.

İnsanoğlu, her iki taraftan da gayr-i mütenahi (sonu olmayan) acayip bir varlıktır. Saadet cihetinden sonu olmadığı gibi, şekavet cihetinden de sonsuzdur. İnsanı hayvan ve şeytandan ayırt eden bu ölçüyü idrak etmeliyiz. Böylece kimin muzaffer, kimin yenilgi içinde olduğunu anlayabilelim.

Bu süper güçlerin ismini, "süper güç" olarak bizler koymaktayız. Onların bütün kudretleri, hayvanlık yolunda harcanmaktadır. Bütün güçlerini üst üste yığarak hayvanî arzuları yolunda harcamaktadırlar. Ona bile ulaşamamaktadırlar! O hayvanî yolda bile herhangi bir zafer elde edememektedirler.

[1]- Bakara, 156

İnsan Sonsuz Bir Varlıktır, Onda Duraklama Diye Bir Şey Yoktur

İnsanoğlu arzu ettiği şeye ulaştığı takdirde tevakkuf eden (duraklayan) bir yaratık değildir.

Gördüğünüz gibi, bu süper güçler her ne kadar güçlenseler, yine de bununla yetinmemekte, ileriye bakmaktadırlar. Zira i-leriye doğru atılan her adımın sonunu, bir diğer adım a-tabilmenin hırsı takip etmektedir. Bütün âlemleri kendisine versen bile, onun için yine de kâfi değildir. Zira insan, her iki taraftan da gayr-i mütenahidir (sonsuz-dur). İnsanı mutmain kılan tek şey Allah'tır. Biliniz ki yalnız Allah'ın zikriyle (yâdıyla) kalpler rahatlar.

O ilâhî mevcudatlar, Allah Tebârek ve Teâlâ'ya sığındıkları için onlarda itminan vardır. Diğer tağutî mevcudatların ise sığınakları yoktur. Onların eline her ne geçerse geçsin, ne kadar ülkeler fethederse etsin yine de gözleri açtır. Bunlarda doymak diye bir şey yoktur. Bu tağutî güçlere tüm dünyayı versek bile, yine de doyucu değildirler. Bu gezegeni (yerküreyi) baştanbaşa sadece bunlardan birine verseniz, yine de "açım" diyecektir ve "başka gezegenler mevcuttur, onları da ele geçirmem ve kendi hâkimiyet bayrağımı orada da dalgalandırmam lazımdır" diye dert yanacaktır. Nitekim aya gittiklerinde, oraya kendi bayraklarını diktiler.

Zira insanın hayvanî arzuları, diğer hayvanların arzularından oldukça farklıdır. Diğer hayvanlar mesela acıktıkları zaman yiyecek bir şey bulmaya koyulurlar. Bir şeyler bulup yerler ve tok olunca da öylece otururlar. Artık tekrar acıkıncaya kadar hiçbir arzu ve hevesleri kalmaz. İnsan ise böyle değildir. O hâlde, bizler güven ve sükûnete kavuşabilmek, korku ve hırsı içimizden temizlemek için sırat-ı müstakime yönelmeliyiz.

Enbiyaların, hiçbir zaman kendi aleyhlerine kıyam edenlerden korkusu olmamıştır. Zira onların maksadı, bizimkilerden farklı bir maksat idi. Hedefleri başka bir hedefti. Bu yüzden ferdî yönden ne meyyus oluyorlardı, ne de rahatsız. Ne üzüntüye kapılıyorlardı, ne de gam yiyorlardı. Enbiyanın derdi, "Bu salim fitrat ile hareket etmesi gereken insanoğlu neden bu saplantılar içinde bunalmaktadır?" diye düşünmek ve de halli için çareler bulmak idi. Resul-i Ekrem (s.a.a) bunun için gam yiyordu. Vahiye kendisine buyrulmuştur ki:

Sen, bunlar iman getirmiyorlar diye (üzüntüden) kendini mahv mı edeceksin?

Onların derdi bundan kaynaklanmaktaydı. Onlar in-sanın "**adam**" olmasını istiyorlardı.

"Adam" olan her insanın haberi, Resul-i Ekrem (s.a.a) için birer müjde konumundaydı.

Bir ülkeyi fethetmek ve bir bölgeyi ele geçirmek gi-bi tağutların taşıdığı payesiz fikirler, peygamberler için söz konusu değildi. Onlar insanları bu âlemden alarak öbür yana, diğer âlemlere götürmek istiyorlardı. Orası öyle bir âlemdir ki, benim ve senin gibiler idrak bile e-demez. Bizim şu anda toplumumuzda oluşan tahavvül (değişikliği), bu mucize dolu inkılâbı ve yüz yıllık yolu bir gecede kat eden bu hareketi vücuda getiren kimdir? Oysaki büyük bir ilâhî şahsiyet veya arif bir insan bile, 30–40 yıllık bir zahmet çekerek yaptığı nasihat ve kılavuzluk yardımıyla sadece 10–15 kişiyi terbiye edebilmektedir!

Allah'ın Ziyafetine Gitmek İçin Hazırlanın

Mübarek ramazan ayı yaklaştı. Bu mübarek ayda, kendinizi ruhî kuvvetlerle donatın, takviye edin. Resul-i Ekrem'in (s.a.a) ramazan ayının yaklaştığı günlerin birinde şöyle buyurduğu rivayet ediliyor:

Ramazan ayı gittikçe yaklaşıyor. Siz bu ayda, Allah'ın ziyafetine davet edildiniz.

İnsanın ziyafeti ile Allah'ın ziyafeti arasında büyük bir fark vardır. Sizlerin ziyafeti, sadece bazı yenilecek ve eğlenilecek birtakım şeylerden ibarettir. Allah'ın ziyafeti ise bunlardan çok farklıdır.

Oruç tutmak, bu ziyafetin sadece bir şubesini oluşturmaktadır. Bu, Allah'ın bir ziyafetidir.

Bu ziyafetin önemli bir yönü ise, ilâhî ve semavî bir sofraya olan Kur'ân'dır. Sizler Allah'a misafir olarak davet edildiniz. Sizler ramazan ayında Allah'ın misafirlerisiniz. Sizin mihmandarınız, sizlere bu orucu tutmayı emretmiştir. Dünyaya ve şehvetlere açık olan yolları kapa-mayı irade buyurmuştur. Ta ki hazırlanasınız Leyletü'l-Kadr'e, (kadir gecesine)...

Şaban ayı, ramazan ayı için bir mukaddimedir (ön hazırlıktır). Ta ki insanlar bu mübarek aya girebilmek için, Allah'ın ziyafetine dâhil olabilmek için hazırlıklı olabilsinler.

Sizler, kendi aranızda misafirliğe gitmeden önce bir sürü hazırlık yapar da öyle gitmez misiniz? Elbisenizi değiştirerek başka bir kılığa giriyorsunuz. Yani evde, içinde bulunduğunuz kılık kıyafetten çıkıp başka bir şekle giriyorsunuz.

Şaban ayı herhangi bir misafirliğe gitmek istenirken, tabî olarak öngörülen hazırlıkları yapmanız içindir. Baştan sona kendinizde bir değişiklik meydana gel-melidir.

Münacat-ı Şabaniyye[1] müminleri bu ilâhî ziyafete, Allah'ın konukluğuna gidebilmeye hazırlamak içindir. Münacat-ı Şabaniyye dışında, Ehlibeyt İmamları'nın hepsinin okumuş olduğu bir diğer duanın daha gösterilebileceğini sanmıyorum.

Şabaniyye duasında bu özellik vardır. Bütün Ehlibeyt İmamları'nın okuduğu bir başka dua hatırlamıyorum. Bu Şabaniyye duasının maksadı, insanları "ziyafe-tullah"a (Allah'ın ziyafetine) hazır kılmaktır.

[1]- Dua kitaplarında yer alan çok değerli ve derin anlamlı bir duadır. bk. Mefatihü'l-Cinan

Dua İnsanı Yüceltir

İnsanda var olan anlayış bozukluğu gittikçe artan bir hastalıktır. Bunlar duanın ne olduğunu anlayamamaktadır. Buna binaen diyorlar ki: "Biz sadece Kur'ân'ı alıyoruz. Diğer bütün duaları ise terk ediyoruz."

Bunlar duanın ne olduğunu asla anlamamışlar. Duanın içine girmiş değillerdir ki, içinde ne olduğunu, bunların ne söylediklerini de anlayabilsinler.

Eğer diğer dualar olmasaydı, Münacat-ı Şabaniyye tek başına bile olsaydı, masum Ehlibeyt İmamları'nın hak olduğunu ispat etmek için yeterli olurdu. Çünkü masum Ehlibeyt İmamları'nın hepsi bu duayı inşa ve takip etmiştir.

İslâm ariflerinin tarih boyunca boğaz yırttıkları, kitap yazdıkları tüm meseleler, Münacat-ı Şabaniyye'nin sadece birkaç kelimesinde özetlenmiştir. Gerçekte İslâm ariflerinin hepsi, İslâm'da var olan bu dualardan faydalanmış, feyiz almışlardır.

İslâm arifleri ile Hint arifleri arasında oldukça fark vardır. Bazı üstatlarımızın tabir ettikleri şekliyle: "Kur'-ân yukarıdan aşağıya nazil olmuş (indirilmiş) ilâhî bir kitaptır. Dualar ise, aşağıdan yukarı çıkmaktadır."

Demek ki bu dualar, Kur'ân'ın bir tecellisidir. Bu dualar sadece insanı "**adam**" etmek için gelmiştir. Zira kendi başına bırakılan bir insan, bütün diğer hayvanlardan daha da yırtıcıdır. Bu dualar, duaya mahsus olan özel dilleriyle (üsluplarıyla), insanın elinden tutmakta, insanı yukarılara doğru götürmektedir. Öyle yukarılara ki, ben ve senin gibiler oranın idrakinden bile aciziz.

İnsan bir defasında görüyor ki, Kesrevî diye biri geliyor ve kitap bile yazıyor. Ama bu adam bir yandan da "Mefatihü'l-Cinan"^[1] kitabını yakıyor. Ariflerin de kitaplarını yakıyor. Elbette ki Kesrevî, hünerli bir yazar idi. Ama sonunda deli oluvermişti.

Bazı şarklı kafalar maalesef böyledir. Hemen dört kelime öğrenince, büyük iddialara kalkışıyorlar. Kesre-vî, sonunda peygamberlik iddiasında bulundu. Yukarılara doğru çıkamadığından, yukarıları aşağıya getirmeye çalıştı.

[1]- Dualar ihtiva eden bir kitabın adıdır.

Dualar İnsanı Başboşluk ve Şaşkınlıktan Kurtarır

Mefatihü'l-Cinan kitabı, Hacı Şeyh Abbas Kum-mî'nin yazdığı bir kitap değildir. Şeyh Kummî sadece bu kitabı cem etti. Duaları orada bir araya getirdi. "Me-fatihü'l-Cinan" kitabını yakan bu adam, o kitabın içindekilerden habersizdi. Bir defa bile olsun Münacat-ı Şabaniyye'yi okumuş değildi.

Mahsus aylarda veya günlerde, özellikle recep, şaban ve ramazan aylarında okunan dualar, insanı ruhî yönden takviye etmektedir. Elbette ki insan ehli olursa (ki bizler ehli değiliz) insan için yolları açmaktadır. Bir nevi nur saçmaktadır. Zira insanı içinde bulunduğu karanlıklardan kurtarmaktadır. İnsanı nur deryasında boğ-maktadır.

Bu duaları salah ve kurtuluşunuz için sık sık okuyunuz. Kesrevî ve benzerlerinin oyununa gelmeyiniz. Onlar duaları ortadan kaldırmak istiyorlardı. Oysa bu, İslâm'ın aleyhinedir. Ama onlar anlamıyorlar. Bu cahiller, bu kitapta nelerin olduğunu idrak edemiyorlar.

Duadaki mevzular, Kur'ân'ın mevzularıdır. Sadece şu farkla ki, bunlar Ehlibeyt İmamları'nın lisanıyla açıklanmıştır. Kur'ân'ın dili ile duaların dili birbirinden farklıdır. Ulema ve İslâm ariflerinin dili de başka bir şekildedir.

İnsanı ruhen hafifleterek, bu zulmet âleminden baş-ka âlemlere götüren, insanı kendi nefsanî giriftarlık ve başıboşluğundan azade kılan, Ehlibeyt İmamlarımızın dilinden nakledilen bu dualardır.

Bütün İmamlarımız (Allah'ın salât ve selâmı onlara olsun) tıpkı bizler gibi zamanlarının tağutî ve süper güçlerinin baskı ve gözetimi altında olduklarından fazla bir şey yapamıyorlardı. Sadece gizliden yürüttükleri faaliyetler sayesinde muvaffak olabildiklerinin dışında, ne yazık ki başka bir şeyler yapamıyorlardı. Bu yüzden o dualar, zalim devletlere karşı insanları takviye ve teçhiz etmek içindi. Bu duaları okudukları zaman ruhları güçleniyor ve yüklerden, pisliklerden arınıyorlardı. Böylece şahadet, bunlar için yakinî oluyordu.

Bu mübarek recep ve şaban aylarında okunan dualar, ruhî bir sükûneti vücuda getirmekte ve insanı Allah'ın misafirliğine gitmek için hazırlamaktadır. Bu misafirlikte açılan sofraya, Kur'ân-ı Mecid'dir. Ziyafetin hazırlandığı en önemli zaman ise, "Kadir Gecesi"dir. Bu ziyafet tenzihî ve talimî bir ziyafettir. Nefisleri, ramazanın ilk günlerinden itibaren, oruç tutmak ve dua o-kumakla Leyletü'l-Kadr'de (Kadir Gecesi) açılan sofradan istifade etmeye hazırlıyor.

Kur'ân-ı Kerim, Leyletü'l-Kadr gecesi nazil olmuştur. Bu ilâhî ziyafetin insanı değiştirmesi gerekiyor. Bu hayvanî cihetlerden, o insanî cihetlere doğru götürmesi lazımdır. Bizlerin müptela olduğu bu zulmet âleminden, bütün âlemlerin tâbi olduğu o "Mutlak"a ulaşması icap ediyor. Bütün enbiyalar insanı, bu şaşkınlık ve biçarelikten, fikir ayrılıkları ve ihtilaflardan doğru yola ulaştırmak için geldiler. Şimdiye kadar yürüye geldiğiniz o yolları terk ediniz. İşte en doğru yol: Sırat-i Müstakim...

Gerçekten benim Rabbim, sırat-ı müstakim üzeredir.

Başka yol yoktur. Başka yolların hepsi dünyadır ve insanın nefsanîyetiyle ilgilidir. İnsanın şehveti, kendi emel ve arzularıdır. Bu dünyadır. Kınanmış olan dünya, insanın bu emel ve arzuları ve tabiat âlemine gönül bağ-lamalarıdır.

Yoksa tabiat âlemi nurdur. Bu âleme gönül bağlamak insanı biçare kılmaktadır. Zulmetler (karanlıklar), bu gönül bağlamadan doğmaktadır. Bizim zulmetlerimiz (çıkamazlarımız) de buradandır. Bu dünya, bu makam, bu idare, bu evham ve bu hurafelere gönül bağlamak; bunların hepsi bizim için zulmettir.

Bütün enbiyalar bizlerin elinden tutmak için geldiler. Bizleri kendi fitrat ve özümüze döndürerek, bizim aleyhimize olan o evham ve kuruntulardan temizlemek için çalıştılar. Onların maksadı, bizleri zulmetlerden nura doğru çıkarmaktır...

Bütün İmamlarımız da insanları dua ve ibadetlerle mücehhez kılarak, insanı bu tabiat âleminin karanlıklarından kurtarıp, insanlık yoluna ulaştırmaya çalışıyorlardı. Zalim güçlerin baskısı yüzünden alenen davet etme imkânını bulamadıkları için, bu dualarla insanları hakka doğru hidayet ediyorlardı. Yoksa peygamberlerin ve Ehlibeyt İmamları'nın gayesi, bir makam elde et-mek ve kendi işlerini yürütmek değildir.

Allah Tebârek ve Teâlâ'nın Ziyafeti, Nura Ulaşmak İçindir

Adam olmak oldukça zordur.

İnsanlığa kendi yolunu gösteren nice zalim ve cahil kimseler mevcuttur. Sizleri yüce Allah'a ulaştırabilecek yegâne yol, enbiya ve evliyaların yoludur.

Gerçekten benim Rabbim, sırat-ı müstakim üzeredir.

Dünyanın ötesi ise, "Mutlak Nur"dur. Bütün enbiyalar bizleri bu Nur'a ulaştırmak için geldiler. Allah müminlerin velisidir. Ve onları karanlıklardan nura çıkarır. Kâfir olanların velileriye, ta-ğuttur. O da onları nurdan çıkarıp karanlıklara götürür.

Tağut, enbiya ve Allah'ın mukabilinde yer almıştır.

Allah'ın ziyafeti, ihsan sofrası, bütün insanlık için açılmıştır. Bütün şeytanlar bu sofraya ulaşmamızı engellemek için kıyam etmişlerdir. Eğer bizlerin önünü alamazlarsa, o sofraya ulaşmaya muvaffak olabilirsek, sanıyorum ki o Nur'a ulaşmanın yolunu da bulabiliriz. Bu yol insanlık yoludur. Bu yolun dışındaki bütün yollar yanlış ve hatalıdır. Hayvanlık yollarıdır.

İnsanoğlu, hayvanî eğilimler taşıyan ilginç bir varlıktır. Bu hayvanî eğilim (doymak bilmeyen) sonsuz bir temayüldür. İnsanın şeytanî eğilimleri de sonsuzdur. Gittiği bütün yolların sonu yoktur. Bütün yolları da, yanlış ve cehenneme götürücü yollardır. Sırat-ı müstakim dışında...

Eğer bizlere engel olmazlarsa, bu ilâhî ziyafete ulaşmak istiyoruz. Bu ilâhî ziyafetten yararlanmayı diliyoruz. Allah bütün cihetlerden hepimizi hidayete erdirsin.

Kendinizi takviye ediniz. Bu mübarek yolda, başımıza gelmesi muhtemel her şeye kendinizi şundan hazırlayınız. İnsanoğlunda var olan bu manevî güç, bütün maddî güçlerin üstündedir. Bu güçle teçhiz kılınan bir çoban, bakıyorsunuz ki günün birinde Firavun'un yanına gidiyor da, "*Ey Firavun, adam ol!*" diye feryat ediyor. Diğer yandan da bir fakir, yetim, çoban oğlu ve hicaz çobanlarından biri kalkıyor da bütün dünya devletlerini bu yola davet ederek, "*Gelin adam olun!*" diye karşılıklarına dikiliyor.

Onlar bütün insanlığın "adam" olmasını arzuluyorlardı. Maksatları bizlerin adam olmasıydı. Ama maalesef bu, oldukça zor ve müşküldür.

Bazıları diyordu ki: "Molla olmak ne kolay, adam olmak ise zordur." Merhum Şeyh Hacı Şeyh Abdülkerim ise buyurdu ki: "Molla olmak ne kadar zor, adam olmak ise muhaldir."

Bütün enbiyalar da işte zorluğu yönünden muhale benzetilen bu hedefi gerçekleştirmek için geldiler.

O tarafa, bu tarafa gidebilmek için çırpınıp durmayın. Sizler Allah'ı istemektesiniz. O istediğiniz şeyin ardı sıra gidiniz. Sizlerin fitratı da Allah'a teveccüh etmektedir; ama bunun farkında değilsiniz. Bütün fitratlar aslında sadece Allah'a teveccüh etmektedir.

Bu ramazan ayında veya diğer ramazan aylarında bir an önce kendi kendinizi hazırlıklı kılmaya çalışınız. Bu şaban ayının son gününe dek kendinize dikkat ve teveccüh ediniz, uyanık olunuz. Ziyafetullaha erişebilmek için kendi kendimizi hazırlamalıyız. Nefis selâmetiyle, ilâhî nurun hidayetiyle bu misafirliğe gitmek için çalışalım. Bu mübarek aydaki hâlimiz diğer aylardaki hâlimizden oldukça farklı olmalıdır ki, inşallah Leyletü'l-Kadr'i kaçırmayalım! Kur-ân'ın nazil olduğu o mübarek "Leyletü'l-Kadr" gecesinin bereketlerinden mahrum kalmayalım. Bütün âlemlerin saadeti o gecededir. Diğer bütün gecelerden daha fazla bu geceyi idrak etmemiz lazımdır.

Allah hepinize tevfik versin de, selâmet ve saadet içinde ziyafetullaha ulaşabilesiniz. Hep beraber bu ilâhî ve semavî bir sofraya olan Kur-ân-ı Mecid'in de vaat ettiği şekliyle, kendisinden hakkıyla feyizlenebilelim. Salim bir ruh ile içeri girerek "Leyletü'l-Kadr"i bulabilelim. Selâmettir o gece, fecir doğuncaya kadar.

Büyük Enbiyaların Hepsini İnsanların Vahdetine Teveccüh Etiler

Ben bu bedenî toplulukların ruhsal birliklere dönüşmesini diliyorum. Vahdet hususunda seminerlerin düzenlenmesi oldukça faydalıdır. Vahdete çağırarak oldukça mühimdir. Fakat bu bedenî ve maddî toplantıların, ruhsal ve manevî pekişmelere munkalip olması (dö-nüşmesi) gerekiyor.

Bizlerin sadece burada veya sizlerin değişik yerlerde bir araya gelmeniz, tek başına bir mana ifade etmemektedir. Maksatların İslâm olması, Allah Tebârek ve Teâlâ'ya yakınlık ve emrine uygun hareket etme içinde olması lazımdır. Zira bütün enbiyalar bu maksat için geldiler. Konuşmalarınız daima insanı maneviyata sevk edici olmalıdır. Kelime-i Tevhid'e ve vahdete yönelik olmalıdır. Halkın çeşitli kesimlerinin iştirak ettiği toplantılar düzenlemek iyidir; ama tek başına kâfi değildir. Bu toplantıların ardından peygamberlerin uğrunda çalıştıkları o ümmetin vahdetini gerçekleştirmek için ciddi olarak çaba gösterilmelidir. Bu, Allah'ın emrine de uygundur. Siz bunun tahakkuku ve vahdetin gerçekleşmesi için çalışmalarınıza daha müsait olan halkın alt tabakalarından başlayın. Zira insan yalnız başına bırakıldıklarında, başıboş büyüyen yabancı bir ot gibi olur. Enbiyanın talim ve terbiyesi altına girmediği de bu hâli giderek kökleşir. Makamca, yaşça, her ne cihetten olursa olsun yukarılara doğru yükseldikçe, ondaki ruhî sarsıntılar artacak, fazlalık kaydedecektir. Böylece insanın maneviyatı daha çok büyük şeytan olan nefsin sultanı altına girecektir.

Gençler, melekût âlemine daha da yakındırlar. Nefisleri daha güçlüdür. Ama eğer mücadele etmez ve de tezkiye ile uğraşmazlarsa, ileriye doğru attıkları her adım oranında melekût âlemine daha da bir uzak düşeceklerdir. Kendi fikrî uçurumları giderek artacaktır.

Buna binaen, terbiyenin küçükken başlaması gerekiyor. Daha çocuk yaşlarındayken talim ve terbiye altına alınmalıdır. Daha küçük yaşlardayken mürebbinin dizi altında olmalıdır. Zira insanoğlunun, ömrünün sonuna kadar hayatının her safhasında talim ve terbiye altına alınmaya ihtiya

Bu Âlemi Ancak ve Ancak Terbiye Olmuş İnsanlar Düzeltebilir

Bütün enbiyalar, Allah Tebârek ve Teâlâ tarafından insanların bu talim ve terbiyesi için gönderildiler. Bütün mukaddes ilâhî kitaplar, özellikle de Kur'ân-ı Kerim insanları terbiye etmek için nazil olmuştur. İnsanın terbiye olmasıyla âlemler de ıslah olacaktır.

Terbiye olmamış bir insan, zararlı bir hayvandan daha kötüdür. Bütün toplum için bir tehlike teşkil etmektedir. Hiçbir hayvan, hiçbir şeytan ve hiçbir varlık, terbiye olmamış bir insan kadar toplum için zararlı değildir. Terbiye olmuş bir insan da, toplum için o kadar faydalıdır ki, hiçbir melek veya başka bir varlık o kadar yararlı olamaz.

Âlemin esası insanın terbiyesindedir. İnsan bütün âlemlerin özüdür. Bütün âlemlerin usaresidir. Bütün en-biyalar insandaki bu bilkuvveyi (insanda var olan o kapasiteyi), bilfiile munkalip edebilmek (eyleme dönüştürebilmek) için geldiler.

Zira insanda Hak Teâlâ'nın bütün sıfatları mevcuttur. İnsanın kendisi, Hak Teâlâ'nın ilâhî nurunun tecelli yeridir.

Sizler de yaptığınız toplantı ve seminerlerinizde bu manevî ve ruhî değerlere, talim ve terbiyeye teveccüh ediniz. Her gün okuduğunuz Kur'ân'ın ilk suresindeki **"Elhamdu lillahi Rabbi'l âlemin"**(Âlemlerin Rabbi/ter-biye edicisi olan Allah'a hamdolsun) ayeti kerimesi, ru-bûbiyet kelimesi ile terbiye ilkesini ortaya koymaya çalışıyor. Bizlere de her gün kıldığımız namaz rekâtlarında bunu okumamız emredilmiştir.

Bizlere bununla, rubûbiyet ve terbiyenin en âli derecesinin Allah Tebârek ve Teâlâ'ya mahsus olduğu anlatılmak istenmiştir. Bu makam Allah-u Teâlâ'dan peygamberlere ve Allah'ın diğer veli kullarına yansımaktadır...

"Allah" kelimesinden sonra, **"Rabbu'l-Âlemin"** sıfatı yer almıştır. **"Allah Rabbu'l-Âlemin"**dir.

Yani bütün â-lemlerin mürebbi ve terbiye edicisi, sadece Allah Tebâ-rek ve Teâlâ'dır.

Yine bu sureden, talim ve terbiyeden gayenin sadece sırat-ı müstakimde yapılan bir hareket olduğunu öğreniyoruz. Sırat-ı müstakimin öbür ucu ise, mutlak ke-mal (Allah)'dir.

Bizlere, evliya ve enbiyaların talim ve terbiyesi altına girmemiz emredilmiştir. Ta ki onlar bizleri sırat-ı müstakime hidayet etsinler. Zira insanlığın yegâne kurtuluş yolu buradadır. Her gün defalarca Allah'a yalvarın ki, bizleri o sırat-ı müstakime ulaştırsın, sağ ve solcuların yoluna değil. Dalalette olanların ve gazaba uğrayanların yolu-na değil.

Biz şu noktaya oldukça dikkat etmeliyiz ki, eğitimsiz ve de kendi başına buyruk büyüyecek olursak, kötü ve alçak bir mahlûk hâline geliriz. Aynı zamanda talim ve terbiye altında yetişir de

sarsılmadan sırat-ı müstakimde ilerleyebilirsek, o zaman öyle bir makama ulaşırız ki, şu anda bizler onu idrak bile edemeyiz. Bizim için oranın tasavvuru bile mümkün değildir. O yerler ki, orada sadece azamet denizi vardır, Kibriya deryası mevcuttur...